

Békéscsabai Baptista Általános Iskola

Pedagógiai Program

2023.

Tartalomjegyzék

Tartalom

Tartalomjegyzék.....	2
I. Preambulum.....	4
II. Iskolánk bemutatása.....	5
2.1 A Békéscsabai Baptista Általános Iskola hivatalos jellemzői.....	6
2.2 Helyzetelemzés.....	7
III. Intézményünk nevelési programja.....	8
3.1. Az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai.....	8
3.2. A személyiségfejlesztés pedagógiai feladatai.....	15
3.3 Egészségnevelési program.....	18
3.4. Az iskola környezeti nevelési programja.....	19
3.5. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	22
3.6. A pedagógusok helyi intézményi feladatai.....	25
3.7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.....	25
3.8. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.....	34
3.9. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának rendje.....	36
3.10. A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei valamint a vizsgák szabályai.....	40
Magyar nyelv.....	42
Magyar irodalom.....	45
Matematika.....	48
Idegen nyelv angol nyelv.....	52
Idegen nyelv 2. német nyelv.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Történelem.....	53
Természetismeret.....	62
Környezetismeret.....	63
Földrajz.....	64
Fizika.....	65
Kémia.....	65
Biológia.....	66
Ének-zene.....	67
Vizuális kultúra.....	69
Technika és tervezés.....	73
Testnevelés.....	75
Hon- és népismeret.....	79
Dráma és színház.....	80
Bibliaismeret.....	80
Etika.....	83
Hit és erkölcsstan.....	85

Digitális kultúra	88
Állampolgári ismeretek	90
3.11. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei	91
3.12. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	91
3.13. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek.....	93
IV. Iskolánk helyi tanterve	94
4.1. Tantervek, a választott kerettanterv ,az iskolában tanított kötelező és nem kötelező (választható) tantárgyak és óraszámok.....	94
4.2 tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei	96
4.3 Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósulása.....	97
4.4. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.....	98
4.5. A tanulók tanulmányi munkájának, értékelése	102
4.6. Az otthoni (napközis, tanulószobai) felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása	108
4.7. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezési elvei, illetve a pedagógusválasztás szabályai	109
4.8. A magatartás és szorgalom értékelése	109
4.9 komplex alapprogram bevezetése.....	113
Záró rendelkezések	125
A pedagógiai program elfogadásának legitimációja.....	126
Nyilatkozat	126
Nyilatkozat	127
Nyilatkozat	129

I. Preambulum

“...a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet, a jó cselekedet mellé tudományt, tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig tűrést, a tűrés mellé pedig kegyességet, a kegyesség mellé pedig atyafiakhoz való hajlandóságot, az atyafiakhoz való hajlandóság mellé pedig szeretetet.”

(Péter második levele, 1: 5-7)

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy elhívása az oktatásban:

Az ősi bibliai igazság – „*A bölcs tanítás az élet forrása.*” (Pb.13:14.) – ma is érvényes. A baptista iskola célja, hogy tanulói a lehető legjobb alapokat kapják egy boldog, kiteljesedett, sikeres jövőhöz.

A baptista iskola keresztény értékekre és gondolkodásra épül, így a Teremtő és a teremtmény tisztelete, a gyermekszerepet alapozza meg a színvonalas nevelési-oktatási munkát, és a tanulók személyiségének optimális fejlesztését.

Az Európában 450 éves, Magyarországon több mint 160 éves Baptista Egyházra a kezdetektől jellemző, hogy a társadalom felé nyitott, bibliai értékeket közvetítő, családközpontú közösség. Felnőtt-keresztséget gyakorló, több generációs gyülekezetekből álló protestáns felekezet, amely az egyén döntésére, szabad akaratának tiszteletben tartására épít. A Magyarországi Baptista Egyház több mint száz éve működtet egyházi oktatási intézményt és a rendszerváltás óta tart fenn általános iskolát, óvodát és alapfokú művészeti iskolát.

Keresztyén szellemű nevelésünk feladata, hogy a személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése által gyermekeink önálló, felelősségteljes cselekvésre, őszinteségre, szabadságra törekvő, saját magukra a mértékletesség, másokra a türelem keresztyéni erényeit alkalmazó, helyes erkölcsi érzékkel rendelkező, problémamegoldó személyiséggé váljanak.

Hisszük, hogy a szeretet a leghatékonyabb pedagógiai módszer, és ezzel támogatjuk, hogy a gyermekek e segítséggel találjanak rá az útra, az evangéliumi hitre, mely az Úr Jézuson keresztül Istenhez vezet.

II. Iskolánk bemutatása

A Békéscsabai Szent László Utcai Általános Iskola, amely a körzeti nevelési és oktatási feladatok magasabb szakmai színvonalú ellátása céljával működik. Békéscsaba Megyei Jogú Város északi-, északkeleti területein élő családok gyermekei számára az általános iskolai nevelési és oktatási feladatok ellátását hivatott biztosítani.

Alapelvünk, hogy megteremtjük a gyerekek számára azt a mentális környezetet, amely személyiségük, intézményi életük, emberi kapcsolataik minőségét biztosítja, és ezáltal fejleszti teljes személyiségüket.

Intézményünk a gyermekek teljes személyiségének fejlesztését, korszerű ismeretek, képességek, készségek kialakítását határozta meg a legfontosabb pedagógiai feladatának a gyermekek érdekeinek figyelembe vételével. A megvalósításhoz általános emberi és kulturális értékek átadására képes pedagógus közösség szükséges. A személyes példamutatás, a problémák iránti nyitottság, szakmai felkészültség különleges értéket képvisel. Pedagógiai munkánk a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos feladat.

Célunk olyan pedagógiai rendszer kialakítása és eredményes működtetése, amely a területen élő, tanköteles korosztály nevelését a törvényi előírásokat, és az intézményhasználók véleményét figyelembe véve végzi munkáját. A gyermekek hátrányainak kompenzálása illetve az egyéni képességek fejlesztése a közösségi lét minden területén a gyerekek egyéni életpálya elképzeléseinek megvalósulása érdekében folyik.

2.1 A Békéscsabai Baptista Általános Iskola hivatalos jellemzői

Az intézmény neve:	Békéscsabai Baptista Általános Iskola
Székhelye (pontos címe):	5600 Békéscsaba, Szent László utca 17.
Telefonszáma:	06 66 /751-923 06 50/1346783
E-mail címe:	bekescsabai.baptista@baptistaoktatas.hu
Honlapja:	https://bekescsaba.baptistaoktatas.hu/
Alapító:	Emberi Erőforrás Minisztériuma 1054 Budapest, Akadémia utca 3.
Az intézmény fenntartó:	Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy
Jogállása:	önálló jogi személy
Vármegye:	Békés
Iskola típusa:	általános iskola
OM azonosítója:	028256
Intézmény vezetője:	Molnár Szilvia

2.2 Helyzetelemzés

Az intézmény szociokulturális környezete

Az intézmény feladatait meghatározza a terület, amelyik az intézmény feladat ellátási körzete. A terület szociális sajátosságai meghatározzák az intézmény feladatrendszerét, és tették szükségessé az új intézmény szerkezeti kialakítását.

A felülvizsgálat kapcsán készült kérdőíves felmérés számadatokkal is alátámasztja, hogy az intézményhasználók (szülők, gyerekek, pedagógusok) elégedettek az intézményben folyó nevelő-oktató munkával és érzelmileg is kötődnek az intézményhez.

BAPTISTA OKTATÁS

III. Intézményünk nevelési programja

3.1. Az iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai

Pedagógiai programunkban meghatározott alapelvekben rendezzük nevelő oktató munkánk fő vonalait, amelyek segítenek a kitűzött célok eredményes meghatározásában. A célok eléréséhez meghatározzuk a feladatainkat, amelyekhez meg kell találnunk a legmegfelelőbb eljárásokat és eszközöket.

3.1.1. Az iskola nevelőtestülete nevelő- oktató munkájában a következő alapelveket kívánja érvényesíteni. Olyan légkört kíván teremteni, amely családi hangulatával biztosítja, hogy tanulóink otthon érezzék magukat az intézményben. Ennek érdekében:

- ✓ tiszteletben tartjuk a tanulók személyiségét,
- ✓ a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük szervezésébe,
- ✓ figyelembe vesszük az oktatás során a tanulók egyéni képességeit,
- ✓ minden gyerek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére a tanulmányi munkában és az élet egyéb területein felmerülő problémák megoldásában
- ✓ diákjaink tisztában vannak a velük szemben támasztott követelményekkel és elvárásokkal
- ✓ az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
  - tanuló és tanuló
  - tanuló és pedagógus
  - szülő és pedagógus
  - pedagógus és pedagógus között.

3.1.2. Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a kulcs kompetenciák megszerzése legfontosabb pedagógiai feladat a gyermekek mindenek feletti érdekeinek figyelembe vételével.

A Nat a magyar kulturális és pedagógiai örökség gyökereiből táplálkozik, annak hagyományaira épül. Meghatározza azokat a nevelési-oktatási alapelveket, amelyek a nemzeti köznevelésről szóló törvény 5. §

(4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően biztosítják az iskolai nevelés-oktatás tartalmi egységét, az iskolák közötti átjárhatóságot. A Nat emellett meghatározza az elsajátítandó tanulási tartalmakat, valamint kötelező rendelkezéseket állapít meg az oktatásszervezés körében. A Nat lefekteti a köznevelés elvi és tartalmi alapjait és kereteit, azaz meghatározza az alapképzettség kötelezően közvetítendő tartalmait az alap- és középfokú oktatási intézmények számára, beleértve a különleges bánásmódot igénylő tanulókat ellátó intézményeket is. A Nat a köznevelés szemléleti alapjainak meghatározásával kiegészíti a gyermekek, tanulók családban megvalósuló nevelését, erősíti ezzel a hazához és a nemzet történelméhez való kötődést, a generációk közötti kapcsolatot, a közös kulturális gyökereket, az anyanyelv használatát. Így rögzíti azt a minden magyar emberben közös tudást, amely megalapozza a nemzeti identitást. A Nat elsődleges felhasználója a nevelési-oktatási

intézményben dolgozó pedagógus, valamint az intézményvezető. Ez a dokumentum az ő munkájukhoz ad iránymutatást, keretet.”

A NAT az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
  2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
  3. A digitális kompetenciák
  4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
  5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
  6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
  7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák;
- ✓ alapkészségeik fejlesztése, a tervszerű nevelő oktató munka biztosítja a tanulók számára a kompetenciák (ismeretek, képességek és attitűd rendszer) korszerű, mindennapi életben hasznosítható, továbbbepíthető alpműveltséget. Az általános iskola alapvető feladatának a szilárd alapkészségek kialakítását és fejlesztését tartja, ezt az elvárás az iskola használók részéről is megfogalmazódott.
  - ✓ az iskola oktató tevékenységének alapja a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztése, amely a helyes „énkép” kialakulásával segíti a gyerekek további boldogulását, beilleszkedését a társadalomba, segít az értékek helyes felismerésében, és belsővé válásában. Célunk továbbá az önmegismerés, az önkontroll, a felelősségvállalás fejlesztése.
  - ✓ fontos, hogy tanulóink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit, hogy képessé váljanak élethosszig tartó tanulásra, e készség kialakításának a tanulás minden pillanatában nagy hangsúlyt kell kapnia.
  - ✓ A gondolkodási képességek: kreatív gondolkodás, döntéshozatal, problémamegoldás, előrelátás, hatékony tanulás, érvelési képesség. Minden műveltségi területen (illetve tantárgyban) gondot kell fordítani a kritika és kreatív olvasás képességének fejlesztésére, beleértve mind a valós, mind a virtuális csatornákon keresztül felfogott jelek befogadását, értelmezését és megválaszolását

Szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen. A helyes értékítélet kialakulása a pályaválasztás szempontjából fontos momentumná válhat. A pályaeorientáció során kiemelt figyelmet igényel a rugalmasság, az együttműködés és a bizonytalanság kezelésének képessége. Tudatosítanunk kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször kényszerülhetnek pályamódosításra. A sikeres felvételi vizsgák érdekében felvételi előkészítő foglalkozásokat szervezünk magyar nyelv és irodalomból és matematikából a 8. osztályos tanulók számára.

- ✓ A hatékony önálló tanulási kompetencia leginkább a közös és egyéni tanulási tevékenységek keretében problémahelyzetek megoldásával, kreativitást igénylő érdekes, játékos feladatokkal, a már megszerzett tudás szüntelen mozgósításával, új helyzetekben való felhasználásával fejleszthető. Szükséges, hogy ne csak a pedagógus direkt irányítása

mellett, hanem kötetlen szervezésű és társas tanulási helyzetekben is kipróbálhassák képességeiket a tanulók. Ismerjék meg és használják a tanulás korszerű eszközeit, iskolán kívüli színtereit és lehetőségeit (pl. könyvtár, múzeum, színház, IKT).

- ✓ törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre, a másság elfogadására. A tolerancia kialakulásának igen fontos színtere az intézmény, éppen elhelyezkedése, és a tanulók összetétele miatt. Ha egymást elfogadva kisebb konfliktusokat leszámítva megtanulnak technikákat a közösségi együttélés színterein, későbbi életük során is empatikusabban, toleránsabban kezelik majd a különböző helyzeteket.
- ✓ törekszünk az emberek közötti érintkezés, kommunikáció elfogadott normáinak és formáinak kialakítására. A fent említettek eléréséhez, a világban való eligazodáshoz fejlett kommunikációs készségre és viselkedés kultúra elsajátítására van szükség, amely biztosítja a tanulók társadalmi beilleszkedésének sikerét, és egyéni boldogulását. Az anyanyelvi kommunikáció és az idegen nyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, tények és vélemények kifejezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az oktatásban, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint a közvetítés, más kultúrák megértése. Célunk a pozitív attitűd kialakítása, a párbeszédre törekvés, az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye és a kulturális sokféleség tiszteletben tartása.
- ✓ Az általános társadalmi modernizáció és az életmód alakulása megkívánja a lépéstartást az informatikai forradalommal. Az informatikai ismeretek megkönnyítik a tájékozódást a szűkebb és tágabb környezetünkben. Az önálló tanulás képességének megalapozásához eszközként szolgál a digitális kompetencia. A tanulóknak tapasztalatokat kell szerezni arról, hogy hogyan lehet az IKT eszközöket az önálló ismeretszerzés szolgálatába állítani. Célunk, hogy tanulóink a számítógépet hasznos eszközzé tekintsék. Ennek érdekében igyekszünk a különböző tantárgyakban nyíló lehetőségeket kihasználni, bővítjük az iskolai könyvtár állományát és szolgáltatásait.
- ✓ Az iskolának az elektronikus médiában való eligazodásra, az igényelt információ megtalálására, szelektív használatára kell nevelnie. Célunk, hogy a tanulók sikeres tanulási stratégiáikkal kihasználják az információs világháló lehetőségeit és eszközeit az élethosszig tartó tanulás során.

Szeretnénk tanulóinkkal elsajátíttatni az alapvető erkölcsi kategóriák: jó, rossz, helyes, helytelen, szép, értékes, fontos, becsületes, tiszteletreméltó stb. tartalmát. Ezen erkölcsi kategóriák kialakítását segíti, az alkotás erejének kihasználásával emeltszintű vizuális oktatásunk. Ha nem is válnak művészekké, de nyitottságuk a szépre biztosan befolyásolja egész életüket, és kötődésüket a tágabb és szűkebb értelemben vett „házhoz”, a néphez. Fontos feladat a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése, más népek, népcsoportok értékeinek, hagyományainak a megbecsülése. Cél az, hogy a tanulók magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká. Az iskola törekedjen arra, hogy közvetlenül is részt vállaljon nemzetközi kapcsolatok ápolásában.

- ✓ A fejlesztés kiemelt területei: a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelés, a nemzeti identitás, a történelmi és állampolgári tudat erősítése, a szociális érzékenység, a társadalmi problémák iránti nyitottság. A fejlesztés során továbbra is kihasználjuk a tanórai és tanórán kívüli lehetőségeket, szabadidős tevékenységeket (pl. tanulmányi kirándulások, múzeumlátogatások).

- ✓ Feladataink között szerepel a tanulók környezetkultúráját formáló pedagógiai munka, a környezettudatos magatartást megalapozó környezeti nevelés. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló magatartásnak a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvnek kell lennie egyéni és közösségi szinten egyaránt. Minden évfolyamon lehetőség van a környezetkímélő magatartás felismertetésére, adott helyzetek kritikus megítélésére. .
- ✓ Személyi és tárgyi környezetével segítenie kell azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, melyek a tanulók egészségi állapotát javítják. A mozgásigény kielégítése, a mozgáskultúra fejlesztése mellett naponta kellő időt szükséges biztosítani a kötetlen játékokra, a szabadlevegőn szervezett mozgásra. A mindennapos testnevelés biztosítása jogszabályban is előírt kötelezettségünk. A lelki egészség fontos összetevője a kortárskapcsolatok szerveződése, a közösségben elfoglalt pozíció. Olyan pedagógiai eljárások alkalmazása kívánatos, amelyek hatására a mellőzést, a kirekesztést, a sértő elzárkózást, az indulati megnyilvánulásokat felváltja a csoportban az elfogadás, a türelem, az őszinte hangnem és a kölcsönös megbecsülés.
- ✓ A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot – a tanuló szükségleteinek megfelelően – közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti. A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert). A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására

Az egészséges életmódra nevelés programunk egészét áthatja, fontosnak tartjuk, mint érték.

A felsoroltak megvalósításához általános emberi és kulturális értékek átadására képes pedagógus közösségre van szükség. A személyes példamutatás, a problémákkal szembeni nyitottság, a szakmai fölény, magas szintű pedagógiai felkészültség erény, amelyben benne van a kultúrateremtés minden lehetősége. A képességek megfelelő, egyéni fejlesztése, növeli a tanuló egyéni céljainak megvalósulási esélyei mellett, a munkaerőpiacon való megfelelést is. A NAT elvárásainak megfelelően olyan kompetencia alapú tanulási programot dolgozunk ki, amely nem előadó tanítókat, tanárokat igényel, hanem a tanítási-tanulási folyamatot irányító, segítő, támogató, innovatív pedagógusokat.

3.1.3. Iskolánk – elsősorban a szülőkkel ápolott kapcsolatok révén – folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében.

- ✓ rendszeresen kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,
- ✓ igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint városunk érdeklődő polgárai,
- ✓ ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat városban található iskolákkal és közművelődési intézményekkel,

3.1.4. A nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk – eddigi hagyományaihoz híven– továbbra is képviseltesse magát a különféle városi rendezvényeken, illetve a

tanulók számára szervezett városi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen. Az alapelvek szellemében megfogalmazott céljaink

- ✓ segítsük a helyes „énkép” kialakítását az önismeret, önbecsülés, tolerancia képesség kibontakoztatását, amely később közösségi szinten is kamatoztathatóvá válik,
- ✓ pedagógiai eszközrendszerünkkel segítjük tanulóinkat képességeiknek megfelelő általános műveltség megszerzéséhez,
- ✓ a differenciált képesséssel minden tanuló ismeretszintjét olyan nivóra juttatjuk, ami képességeinek és továbbtanulási elképzeléseinek maximálisan megfelel,
- ✓ megfelelő alapot biztosítunk az élethosszig tartó tanulás megvalósulásához,
- ✓ egészség és környezeti nevelésünk megtanítja a gyerekek számára fontos higiénés, táplálkozási szabályokat. A sport és szabadidős tevékenységek során a fizikai képességek mellett az egészséges életmód kialakításához is támpontot nyújtunk,
- ✓ a környezetvédelem az emberi életér tisztaságának megőrzését tágabb értelemben is megismerhetik,
- ✓ az intézmény tanulói összetételének köszönhetően nyitottá válnak a másosság elfogadására, a toleranciára, az adódó konfliktusok kezelésére.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

- ✓ Önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására. A gyerekek személyiség
- ✓ Természeti környezet megóvása. Fogékonyság az élő és élettelen természet szépsége iránt.
- ✓ Egészségvédelem. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény, egészségre káros szokások ismerete, elutasítása, balesetek megelőzése. Tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása.
- ✓ Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Fegyelem és önfegyelem. Törekvések az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- ✓ Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Család, szülők és felnőttek megbecsülése, tisztelete.
- ✓ Az egyes tantárgyakba multikulturális tartalmakat építünk be. Törekszünk az osztály, a kortárs csoport kirekesztő attitűdjének negatív érzelmi hatásainak pedagógiai kezelésére, az együttműködésre, ez erőszakmentes konfliktuskezelésre nevelésre.
- ✓ Nemzeti kultúra ápolása: a múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazánkban élő kisebbségek és más népet tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.

Az iskolánkban folyó nevelő oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek.

Az iskolában minden tanulónak esélyt biztosít, hogy szociális hátrányok leküzdésére. Igaz, hogy a képességek igen széles skálán mozognak, de differenciálással, egyéni fejlesztéssel kompenzáljuk hátrányaikat, ápoljuk tehetségüket. Személyiségük fejlesztésére, a pozitív önérték kialakítására óriási szükség van, hisz a siker forrása a magabiztosság, egészséges versenyszellem, együttműködési képesség.

A tanulás közvetlen helyszínéként használt helyiségeket (kiemelten osztálytermeket) lehetőség szerint úgy kell biztosítani, hogy a különböző tanulászervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára. Lehetőség szerint biztosítani kell, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe, valamint hozzáférhetővé váljanak a hagyományos iskolai és az elektronikus könyvtárak egyaránt.

A tanulók hátrányaikat tekintve is különböző szükségleteket mutatnak. A legtöbbjük elsősorban szocializációs hátrányai miatt tud csak nehezen előre jutni. Az iskola- óvoda program segítségével már az óvodai életük szervezésével próbáljuk a lemaradásaikat pótolni, és előnyös „rajthelyzetbe” hozni őket. A tanulási képességeik problémáinak kezelésében sikereket érünk el a fejlesztő pedagógusi munkával. Segítségével a képesség térképük elkészítésével, bevált mérő eszközök segítségével, hamar felszínre kerülnek a fejlesztésre szoruló képességterületek. A súlyosabb tanulási zavarokkal küszködő tanulók speciális megsegítését a szakszolgálat szakemberei végzik, megfelelő gyógypedagógiai eszközök és módszerek alkalmazásával.

Igen nagy gondot fordítunk a valamilyen területen kimagasló, tehetséges tanulók fejlesztésére, felkészítésére, hogy egyéni céljaik megvalósulását megfelelően segítsük. A tehetséggondozás a másik nagyon fontos területe nevelő-oktató munkánknak. Meg kell találnunk a leghasznosabb szervezeti formát (verseny felkészítés, szakkör, tehetséggondozó foglalkozás), amelyeket a lehetőségek lehetővé tesznek.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

1. Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
2. Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	<ul style="list-style-type: none"> • Gyakoroltatás • Segítségadás • Ellenőrzés, értékelés • Ösztönzés 	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók tevékenységének megszervezése • Közös célok kitűzése, elfogadtatása • Hagyományok kialakítása

		<ul style="list-style-type: none"> • Ellenőrzés, értékelés • Ösztönzés
Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	<ul style="list-style-type: none"> • Elbeszélés • Tények és jelenségek bemutatása • Műalkotások bemutatása • A nevelő személyes példamutatása 	<ul style="list-style-type: none"> • A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. • A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarázat, beszélgetés • A tanulók önálló elemző munkája 	<ul style="list-style-type: none"> • Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról • Vita

A nevelés minden színterén fontosak a személyes kapcsolat révén kialakult közvetlen módszerek. A már említett szociális helyzetben kulcs szerepe van a pedagógusok és tanítványaik közötti kapcsolatnak. A gyerekek egy részének a tanár diák kapcsolat igen erős érzelmi kapcsolódást jelent. A tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve kell a gyerekek szokásrendjét kialakító, beidegző módszereket alkalmazni. Ezekben az esetekben az egységes hatás és körülményrendszer, gyakorlás, ellenőrzés feltétlenül szükséges.

Nem maradhat el a szükséges időben és mennyiségben érkező segítségadás és ösztönzés. A személyes példamutatás, a helyes magatartási modellek bemutatása, közvetítése, a beszélgetések, tények és jelenségek helyes értékelése közvetlenül hat a gyerekek személyiségének formálására.

Mivel a gyerekek kisebb-nagyobb csoportok tagjaiként élik életüket az iskolán kívül (család, rokonság) és iskolában, elkerülhetetlen, hogy az adott közösség tagjai hatással legyenek egymásra. Nagyon fontos, hogy az iskolai közösségek tevékenységeit jól megszervezzék a pedagógusok. Nagyon fontos szerep jut az osztályközösségeknek a hagyományok elfogadtatására, esetleg kialakítása terén. Közös célok, a követendő egyéni és csoportos minták a közösségi életből motiváló hatásúak.

A direkt és indirekt módszerek jó ötvöze adja a nevelési célok, feladatok megvalósulásának lehetőségét. A pedagógusok felkészültsége, egyénisége megfelelő bázist nyújt az eredményhez vezető eljárások, módszerek megtalálásához, alkalmazásához.

Az iskola nevelőtestülete olyan légkört kíván teremteni, amely családias hangulatával biztosítja tanulóink számára személyiségük kibontakozását, fejlesztését. Az iskolán belül kialakult kapcsolatrendszerben továbbra is érezzék a biztonságot, lehetőséget, hogy bekapcsolódhatnak iskolai életük megszervezésébe. Érezzék, hogy problémáik megoldásához bátran fordulhatnak nevelőikhez. Nagy hangsúlyt kap a személyiség tiszteletben tartása az iskolai élet kapcsolatrendszerének minden területén.

A képességek szintjének megfelelően egyéni fejlesztés biztosításával olyan aktualizálható ismeret mennyiség és minőség elsajátítása, amely a tanulót képessé teszi egyéni céljainak megvalósítására. A munkaerőpiac igényeinek megfelelő szakirányú képzésben való részvételre.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább a kilencven százaléka a nyolcadik évfolyam végén:

- Minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek.

Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége - vagyis több mint ötven százaléka - a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.

- Rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen,
- Ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat,
- Határozott elképzeléssel bír saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően.

3.2. A személyiségfejlesztés pedagógiai feladatai

Intézményünk nevelő –oktató munkájának alapfeladata a tanulók személyiségének fejlesztése a tevékenységrendszer különféle elemeinek segítségével. Pedagógiai programunk a helyi sajátosságokra, hagyományokra, illetve a szükségletekre épül. Szociális környezet adottságai miatt a gyerekek emocionális igényei magasabbak. Szükségük van a szeretetteljes, elfogadó környezetre. Az érzelmi kötődés segíti a nevelés különböző területein az eredményes fejlesztést.

A NAT alapvető értéként kezeli az iskolai tanítási-tanulási folyamatok hatékonyságát és az elsajátított tudás és kompetenciák használhatóságát, hasznosságát.

Ennek érdekében

- ✓ alapvető céljának tekinti a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztését, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítést,
- ✓ a hatékonyság egyik feltételként pedig a személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek alkalmazására ösztönöz.

Az előző fejezetben meghatározott pedagógiai koncepciónk magában foglalja a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos célokat, feladatokat, amelyeket itt az egyes nevelési területekre vetítve jelölünk meg.

Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

Értelmi nevelés, tanulás tanítása

Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igénye és az élethosszig tartó tanulás feltételeinek kialakítása. A tanulás tanítása. Az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció, a matematikai és természettudományos kompetencia fejlesztése, a motiváló tanulási környezet biztosítása, a hatékony, önálló tanuláshoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök fejlesztése. A tanulás eredményességének a tanulók testi és szellemi teljesítményének növelése, a tudás minőségének értékelése.

Érzelmi nevelés

A tanulók magas emocionális igényének kielégítésével a biztonságos, kiegyensúlyozott érzelmi környezet biztosítása, a gyermekek mindenek feletti érdekeinek érvényesülését

szolgálja. Ezen érzelmek kialakítása segíti a helyes cselekvésre, aktivitásra, toleranciára való igény kifejlődését, a szociális kompetencia kialakulását. A tanulók hozzásegítése érzelmeik hiteles kifejezéséhez, a környezetükben élők helyzetének empátikus megítéléséhez, környezetükben élők másságának elfogadásához.

Erkölcsei nevelés

Az alapvető erkölcsi értékek megismerése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatására vonatkozó igény ébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség és a fegyelmezetttség kialakítása. Értékóvó magatartás: közösség szellemi, kulturális és természeti értékeinek védelme, a szociális és állampolgári kompetenciák kialakítása. A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a tetteikért és azok következményéért viselt felelősség tudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése. A kötelességtudatuk fejlesztése, a munka megbecsülése, mértéktartás, együttérzés, segítőkészség, tisztelet, tisztesség, a korrupció elítélése, türelem, megértés, elfogadás készségének kialakítása, fejlesztése.

Munkára nevelés

Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása, értékteremtő és létfenntartó szerepének tudatosítása. Az önellátásra és a környezet rendben tartására irányuló tevékenységek gyakorlása, a tudatos fogyasztói szemlélet megalapozása.

Esztétikai nevelés

Az esztétikai élmény befogadás és az alkotás iránti igény kielégítése, az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciáinak fejlesztése. A személyes és környezeti esztétikum megteremtésére törekvés, ez irányú igényesség kialakítása, orientálás. A környezetre irányuló esztétikai tevékenység, az iskola belső és külső környezetének szépítése, rendezése. E nevelési terület különös hangsúllyal bír az intézmény életében. A fejlett manuális készség segíti az emelt szintű vizuális képzést, amely már több évtizedes hagyományokkal rendelkezik az intézményben. E terület az, amely igen fontos jelentőséggel bír a különböző nevelési területek között.

Testi, és lelki egészségre nevelés

A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Az egészséges életmód és a testi, lelki egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. A káros szenvedélyek kialakulásának elkerülésére, helyes magatartási technikák elsajátítása. A veszélyek megfelelő szintű megismerése segítségével. A helyes táplálkozás, a mozgás, a stressz kezelés igényének felébresztése, lelki egyensúly, konfliktuskezelés, társas viselkedés szabályainak megalapozása. Káros függőséget okozó szokások kialakulásának megelőzése.

Családi életre nevelés

Feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. Felkészítés a családi életre, a felelős párkapcsolatok kialakítására, ismeretek közvetítése a családi életben felmerülő konfliktusok kezelésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismerése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismerése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, írók, költők, művészek, sportolók munkásságának megismerése. A hazaszeretet érzésének felébresztése, tevékenységekben megnyilvánuló gyakorlathoz a feltételek megteremtése

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az alapvető állampolgári jogok és kötelezettségek megismerése. A honvédelmi nevelés biztosítása. A cselekvő állampolgári magatartás megalapozása, melyet törvénytisztelet, együttélés szabályainak betartása. Az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, méltányosság jellemezze magatartásukat. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret fejlesztése, a társas kapcsolati kultúra megalapozása. Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása. A sokféle közös tanulási és szabadidős iskolai tevékenységekben való részvétel biztosítása, a szociális és állampolgári kompetenciák fejlesztése.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása saját élményű tanuláson keresztül. Az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás gyakorlása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Az erőforrások tudatos, takarékos és felelősségteljes használata. A természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás megalapozása. A környezettel kapcsolatos állampolgári kötelezettségek és jogok gyakorlása. A válságokat előidéző gazdasági és társadalmi folyamatokat megismerése. Bekapcsolódás a közvetlen és tágabb környezet értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

A munka világának, a foglalkozásoknak és a pályáknak a bemutatása. A segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódok és azok kezelésének segítése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás iránti felelősség megismerése. A rövid és hosszú távú célok, az egyéni és közösségi érdekek összefüggésének felismertetése

Médiatudatosságra nevelés

Az új és a hagyományos médiumok nyelvének megértése, az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása. A média működésének és hatásmechanizmusának megismertetése, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetése, valamint e különbségek jogi és etikai jelentősége.

3.3 Egészségnevelési program

3.3.1. Alapelvek, célok

Az egészségnevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési attitűdjének, magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a külső és belső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot, érintő hatásokat és ez által képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jól-létét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszeresen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

3.3.2. Kiemelt feladatok

- A tanulók korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek a személyi higiéne, egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a testi-lelki egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel
  - az egészséges táplálkozás,
  - mindennapos testnevelés, testmozgás,
  - a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
  - bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
  - baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
  - a személyes higiéne területén.

3.3.3. Tevékenységformák, tanulásszervezési és tartalmi keretek

Az egészségnevelés minden pedagógus feladata, illetve valamennyi tanórai és tanórán kívüli foglalkozás alapvető követelménye.

- Mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:
  - mindennapos testnevelés órák (ahol még nincs heti 5 testnevelés óra, mindennapos játékos testmozgás biztosítása);
  - iskolai sportkör foglalkozásai;
  - tömegsport foglalkozások;
  - úszásoktatás a 2. évfolyamon;
  - játékos sportversenyek;
  - Diákolimpián való részvétel;
  - a sportegyesületek tevékenységének segítése.

- **Tantárgyak – tanítási órák**
  - A helyi tantervben szereplő Környezetismeret, Természetismeret, Biológia, Egészségtan, Testnevelés, Technika tantárgyak tananyagai;
  - 5-8. évfolyamon az Osztályfőnöki órákon feldolgozott témák;
  - Évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó témahét szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;

- **Tanórán kívüli lehetőségek**
  - Szakkörök (Elsősegélynyújtás, Konfliktusmegelőzés-konfliktuskezelés);
  - Barangolók túrái;
  - Minden évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra szervezése az osztályfőnöki munkatervben rögzített céloknak megfelelően;
  - Minden évben egy alkalommal játékos vetélkedő az 5-8. évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;
  - **Sportnap**
Iskolánkban hagyománya van a sportnapnak, amely a diákönkormányzatnak is kiemelt rendezvénye. Ez a program az egészségnevelési feladatok megvalósításán túl a közösségi nevelés hatékony színtere is.
  - Nyári táborok

- **Az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele**
  - Évente egy alkalommal az 5-8. évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartása;
  - A tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezése.

3.4. Az iskola környezeti nevelési programja

3.4.1. Helyzetelemzés, helyzetkép

Az intézmény 1914-ben iskolai feladatokra tervezett épületét a népiskolai hálózat kiépítését szolgáló állami iskolapolitikai törekvések kapcsán építették, amelynek megvalósulásában igen jelentős szerepe volt Zsilinszky Mihály államtitkár úrnak, aki támogatta az igényesebb, színvonalasabb oktatási intézmények létrehozását.

Az intézmény feladata nem sokat változott, hisz eredetileg is a környező terület tankötelezettjeinek ellátása céljából épült. Békéscsaba város oktatási rendszerében jelenleg is elsődleges a körzeti feladat ellátás biztosítása az intézmény szolgáltatásait elfogadó szülők és gyerekek számára.

Az iskola elhelyezkedése befolyásolja a környezeti nevelési munkánk tartalmát és lehetőségeit. Az épület adott, de mindig van teendő azért, hogy kellemesebb, otthonosabb legyen a mindennapi élet az iskolában.

Az iskolában a környezeti nevelés irányítói a természettudományi munkaközösség tagjai. Ők intenzíven foglalkoznak a környezeti nevelési kérdésekkel, de a testület többsége részt vállal az akciókban, és a kapcsolódó tevékenységi területe feladataiban. A környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol csak nagyon fokozatosan és lépésenként haladunk előre. A további munkánkban szükség van az iskolavezetés és a kollegák együttműködésére.

3.4.2. Kiemelt feladatok

- A tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megővéséhez szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megővésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
  - a környezet fogalmával,
  - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
  - a környezetvédelem lehetőségeivel,
  - lakóhelyünk természeti értékeivel,
  - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.

3.4.3. Tevékenységformák, tanulásszervezési és tartalmi keretek

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

- Tantárgyak – tanítási órák
  - Minden tantárgyba beépítjük a környezeti nevelés célkitűzéseit, feladatait.
  - Fontos feladatnak tekintjük a tantárgyak közötti integrációt. Minden lehetőséget meg kell ragadni ahhoz, hogy egységes képet alakítsunk ki tanulóinkban az őket körülvevő világról.
  - 5-8. évfolyamon az Osztályfőnöki órákon feldolgozott témák.

3.4.4. A környezeti nevelés szinterei iskolánkban

Hagyományos tanórai szerkezetben a tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Kiemelt helyet kapnak a mindennapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink megfelelő elméleti alapokat szerezzenek, mert csak így lehet átgondoltan harcolni a környezet megővéséért.

Minden tanévben az intézmény erdei iskolai programot hirdet az intézmény tanulói számára. E programban való részvétel önkéntes megvalósításához a szülők anyagi segítségét kérjük. Célja, hogy a megtanult elmélet valóságos alkalmazhatóságát is megpróbálják a gyerekek. A feldolgozandó témák nem részei a tananyagnak csak kapcsolódnak ahhoz.

Komplex tanulási lehetőség: Erdei iskola

A nemzeti köznevelésről szóló törvény 27. § (1) bekezdés szerinti tanórai foglalkozások megszervezhetőek a hagyományos, tantermi szervezési formáktól eltérő módon, így különösen projektoktatás, erdei iskola, múzeumi foglalkozás, könyvtári foglalkozás, művészeti előadáshoz vagy kiállításhoz kapcsolódó foglalkozás formájában is, amennyiben biztosított az előírt tananyag átadása, a követelmények teljesítése, a tanítási órák ingyenessége, a tanulói terhelés korlátozására vonatkozó rendelkezések megtartása

A gyerekek indulnak a környezetvédelemmel, természetvédelemmel foglalkozó versenyeken, hogy elmélyítsék elméleti tudásukat

3.4.5. Tanórán kívüli lehetőségek

Különböző akciókban veszünk részt:

- ✓ az iskolában rendszeresen, különböző gyűjtési akciókat szervezünk (papír és hulladékgyűjtés ősszel és tavasszal, elemgyűjtés egész tanévben folyamatosan)
- ✓ Természettudományos hetet szervezünk, megemlékezünk a Föld napjáról, Víz Világnapjáról, részt veszünk a városi szervezésű természetvédelmi programokon. Rendszeres látogatói vagyunk a múzeum természettudományos kiállításainak. Részt veszünk a környezetvédelmi témájú rajzpályázatokon, a Mezőgazdasági Múzeum által kiírt rajzpályázatokon.
- ✓ Kirándulást szervezünk a Körös – Maros Nemzeti Park különböző pontjaira

3.4.6. Erőforrások

Környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint a külső intézményekkel, szervezetekkel jó munka kapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők között kialakult együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

3.4.7. Iskolán belüli együttműködés

Tanárok. Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés illetve oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését.

Diákok. Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett tanulókból álló diákcsoportnak.

Tanárok és diákok. A diákok környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. Iskolánkban nagy szerepe van környezettudatos szemlélet kialakításában az erdei iskolának, a témanapoknak, heteknek, hulladékgyűjtési akcióknak, valamint a nyári táboroknak. A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében.

Tanárok és szülők. Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezeti magatartást, amit az iskola közvetíteni kíván. Iskolánkban ez egyrészt azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók, másrészt az egyes környezeti nevelési programjaink anyagi fedezetét – a lehetőségeiket figyelembe véve – a családok maguk biztosítják.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak. Az iskola adminisztratív és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladat a takarékoság, a felesleges papírfelhasználás elkerülése (kicsinyített és kétoldalas fénymásolás, féloldalas papírlapok használata). Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószeret használunk. (HACCP rendszer).

3.5. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanulók személyiségfejlesztésének fontos és nélkülözhetetlen színtere a közösség. A tanulók közösségben, illetve a közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának egyik alapvető feladata. A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

Fő területei:

- ✓ tanórák (szaktárgyi, osztályfőnöki óra)
- ✓ tanórán kívüli foglalkozások (napközi, tanulószoba, szakkörök, kirándulások, sport, erdei iskola, stb.)
- ✓ diákönkormányzati munka
- ✓ szabadidős tevékenységek

A fenti területek foglalkoztatási formái, feladatai különböznek egymástól, céljaik azonban abban megegyeznek, hogy tevékenyen hozzájárulnak:

- ✓ az egyén közösségi magatartásának kialakításához,
- ✓ véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- ✓ a közösségi szokások és normák elfogadásához,
- ✓ máság elfogadásához,
- ✓ az együttérző magatartás kialakulásához,
- ✓ a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez,
- ✓ szociális és állampolgári kompetenciák fejlesztése

A közösségfejlesztés során nem csak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, hiszen megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával az intézmény minden dolgozója példaként áll a tanulók előtt.

A tanulói közösség fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- ✓ A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása

A közösségfejlesztés fenti területeihez kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű fejlesztése.

- ✓ A kompetencia alapú oktatásra vonatkozó alapelvek érvényesülése a közösségfejlesztés során: valóságos tanulási környezet, fokozatosság, folyamatosság, gyakorlatközpontúság, integráció.

- ✓ A tanulók életkori fejlettségének figyelembe vétele a tanulóközösségek fejlesztésében

A közösségek irányításánál a pedagógusoknak alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú alakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

- ✓ Az önkormányzás képességének kialakítása

A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célokat kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, és az elvégzett munkát tudják értékelni.

- ✓ A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése

A pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tervezése és folyamatos szervezése. A tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók és a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjtenek.

- ✓ A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása

A tanulók közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának, ápolása.

- ✓ A sokféle tanulási és szabadidős tevékenységben való részvétel a szociális és állampolgári kompetenciák gyakorlásának kiváló terepe.
- ✓ A tanulók többféle szerephelyzetben próbálhatják ki magukat, tapasztalatokat szerezhetnek a gyermeki jogok gyakorlásáról, a szabad véleménynyilvánításról, az együttélés, az alkalmazkodás, a társas érintkezés formáiról és működéséről, a másság elfogadásáról.
- ✓ Olyan részképességek fejlesztésére nyílik lehetőség, mint a konfliktuskezelés, az együttműködés, a felelősségvállalás, a közéleti szerep gyakorlása.
- ✓ Elsajátíthatják azokat az alapvető ismereteket, magatartási normákat, szabályokat és szokásokat, amelyek megalapozhatják társadalmi, természeti és technikai környezetükkel kapcsolatos pozitív attitűdjeiket, elősegítve ezzel szocializációjuk sikerességét.

3.5.1. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

Az iskola hagyományrendszere adja meg az intézmény sajátos arculatát, egyedi légkörét. A jól bejáratott, tudatosan ápolt szokások, amelyeket évről-évre erősítünk, egyre több élményt jelentenek. Erősítik a közösséghez tartozás, ragaszkodás, büszkeség érzését. Ezek a rendezvények jelentik a szülők, gyerekek és a pedagógusok, illetve intézmény kapcsolatainak minőségi változásait. A közösen megszervezett sikerélmények az élet minden területére kiterjednek, hatással lehetnek. A megemlékezések és ünnepségek előkészítésekor a tanulók egészét és lehetőség szerint családjukat és bevonjuk az ünnepi készülődésbe.

A tanév rendjéhez kapcsolódó rendezvények:

- ◆ tanévnitó és záró ünnepség
- ◆ ballagás

Nemzeti ünnepek:

- ◆ március 15. Az 1848-49 forradalom és szabadságharc kezdetéről
- ◆ október 23 Az 1956-os forradalom és szabadságharc kezdetéről,
Az 1989. a Magyar Köztársaság kikiáltásáról
intézményi szintű megemlékezéseket tartunk.
- ◆ október 6 Az aradi vértanúkról történő megemlékezések tanórai
foglalkozások keretében.

Más ünnepi és kulturális rendezvények:

Feladatellátási helyünk rendszeresen (évente két alkalommal) szervez a családokkal, szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítását, erősítését célzó közösségi napokat, családi napokat. Ezek közül az egyik a Mindenki Karácsonya, a másik a Juniális.

A megtartott családi napokat kiértékeljük, tapasztalatainkat írásban is összegezzük.

- ◆ Mindenki Karácsonya. Minden közösségnek meg van a lehetősége a műsorban való szerepléshez, amelyet a felállított, gyermekek által készített díszekkel ékesített fenyő körül mutatnak be az iskola közösségének. Késő délután a szülők és a környékben lakók megnézhetik a gyerekek produkcióját. A megható, boldog pillanatokban a szeretet a legfontosabb érték.
- ◆ Juniális. Gyerekek megvendéglése, majális jellegű programokkal az iskolában. Jókedv, derű.
- ◆ Diák Farsang. Tagozatonként az életkori sajátosságokat figyelembe vevő programokkal, jelmez versennyel.
- ◆ Legszebb tanterem verseny. A környezeti és esztétikai nevelés fontos pontjainak összekapcsolása a lényege. A gyerekek legyenek igényesebbek önmaguk és környezetük tisztasága, rendje iránt.
- ◆ Digitális témahét. Kiemelt célja a digitális kompetencia fejlesztése és a kerettantervi fejlesztési célok megvalósítása az infokommunikációs technológia hatékony alkalmazásával, valamint a digitális pedagógia elterjesztése, alkalmazásának mélyítése annak érdekében, hogy a pedagógiai eszközök, alkalmazott módszerek köre bővüljön, ennek nyomán a digitális kompetenciát alkotó készségek, képességek fejlesztése az informatika tantárgyon túl is megvalósuljon.
- ◆ Természettudományos hét. A Víz Napjához kapcsolódó héten egy-egy nap más-más tudományé. Ezen a héten rendezett bemutatókon, vetélkedőkön sok érdekességgel ismerkedhetnek meg a tanulók. És összemérhetik tudásukat. Részt veszünk a városi környezetvédelmi vetélkedőn, és Városvédő Egyesület „Tiszta környezetért” versenyén, amelyre szorgalmasan készülünk, hogy a leggondozottabb, legápoltabb iskolának járó címet megszerezhessek. A elemgyűjtés folyamatos a tanév során, papírgyűjtést ősszel és tavasszal rendezünk szép sikerrel.
- ◆ Valentin napi rajz pályázat óvodásoknak. A különböző tematikájú pályázaton a nagycsoportos óvodások vesznek részt. A díjazottak ajándékot kapnak. Az ünnepélyes díj átadás után megnézhetik az intézményt.

- ◆ Sportnap. Játékos, vidám sportvetélkedőn szülőkből, gyerekekből, pedagógusokból álló csapatok versenye folyik. Kispályás labdarúgó, röplabda, kosárlabda mérkőzésekkel tarkítva. Mindig számíthatunk a gyerekek és a szülők aktivitására.
- ◆ Az iskola nyolcadikos tanulói közül azok (a végzős osztályok számának megfelelően), akik tanulmányi idejük alatt magas szintű eredményeket értek el és emellett példás közösségi munkát végeztek, a Szülői Közösség által meghatározott összegű jutalomban részesülnek.

Az iskolai ünnepeken (évnnyitó, évvzáró, nemzeti ünnepek, ballagás) a tanulók és nevelők ünnepi viselete: fehér felső, sötét alj!

3.6. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A munkaköri leírásban meghatározottak szerint.

3.7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

- Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet játszik a pedagógus fejlesztő tevékenysége. Különösen igaz ez a kiemelkedően kreatív, egy vagy több területen tehetséges, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a szakmai besorolásukat tekintve heterogén, az ok-okozati összefüggéseket tekintve fel nem tárt, ám tanulási-tanítási szempontból kihívást jelentő, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók fejlesztésének területén.
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a közös felelősségvállalásnak lényeges szerepe van a nevelés sikerességében. Ez nem csak az együttnevelést megvalósító iskolában tanító pedagógus kizárólagos felelőssége. A pedagógus a tanulást-tanítást speciális szakmai kompetenciák alapján segíteni tudó különböző szakemberekkel együtt (például gyógypedagógus, gyógytestnevelő, iskolapszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógus, tehetséggondozó pedagógus, gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembere) kialakított foglalkozások keretében, valamint a szülők és a tanuló folyamatos bevonásával, a pedagógiai tevékenység részeként elismert konzultációs tevékenységet folytatva végzi pedagógiai munkáját.
- Javasolt a teamtanításnak olyan alkalmazása, amely a több tantárgy ismereteit integráló témákat feldolgozó foglalkozásokat közös tanítás keretében valósítja meg, az együttnevelést megvalósító iskolában pedig a tanulót tanító pedagógus és a gyógypedagógus közösen tervezett tanulási-tanítási programjára, a közös tanításra, valamint az e tevékenységet követő közös értékelésre épül.

- A differenciálás speciális megvalósulása lehet az együttnevelés során a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése. A hátránykompenzáció biztosítása érdekében (SNI, BTMN, HH, HHH) a tanuló szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárások (eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, egyéni fejlesztési terv készítése és rendszeres ellenőrzése) alkalmazása szükséges a különböző pedagógiai színtereken.
- A tanulói szükségletek ismeretében az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények, valamint az utazó gyógypedagógiai hálózatok működtetésére kijelölt intézmények és más szakemberek szolgáltatásainak igénybevételevel egészítendő ki a tanulók és pedagógusok szakmai támogatása. Ez elősegíti az integrációt, illetve ennek magasabb szintjét, az inklúziót is annak érdekében, hogy a Nat-ban foglalt nevelési-oktatási alapelvek és célok minden tanuló esetében megvalósulhassanak.
- A tehetséges tanulók tekintetében ezek a szempontok kiemelten fontosak lehetnek, mivel az ő esetükben a tanulási fókusz és az érdeklődést jellemzően a megfelelően motiváló feladatokkal lehet fenntartani. A tehetséggondozást valamennyi nevelési-oktatási szakaszban, minden neveléssel, oktatással foglalkozó intézménynek alkalmaznia kell, és a pedagógiai programjába szükséges beilleszteni.
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók integrációja és hatékony együttnevelése olyan pedagógusokat kíván, akik rendelkeznek az ehhez szükséges szemléletmóddal és kompetenciákkal.
- A technológiai fejlődés nyújtotta lehetőségek alkalmazása sokféle módszertani lehetőséget biztosítva segíti a tanulás-tanítás folyamatát. A XXI. századi tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanuláshoz kapcsolódó digitális technológiával támogatott oktatási módszerek sokfélesége, ezért különösen fontos, hogy a pedagógusok ismerjék és alkalmazzák azokat.
- Olyan tanulási folyamatra adnak lehetőséget, amely nemcsak a pedagógus-diák együttműködést, hanem ennek következtében a hagyományos tanulási folyamatot is jelentősen megváltoztathatja, ennek következtében új típusú szerepben jelenik meg a folyamatban mind a tanuló, mind pedig a pedagógus. Ennek gyakorlati leképezése azonban csak úgy valósulhat meg hatékonyan, ha ennek az intézmények pedagógiai gyakorlatában és szemléletmódjában is elfogadott, elismert helye és szerepe lesz.

Munkánk során kiemelten kezeljük

- a kiemelten tehetséges,
- a sajátos nevelési igényű,
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő,
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

- A tehetség, a képességek kibontakoztatását segítő tevékenység

A tehetségnevelés a személyiségnevelés szerves része. A tehetségnek több meghatározása ismert, közös bennük az, hogy velünk született, adottságokra épülő, gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képesség, amely az emberi tevékenység egy vagy több területén az átlagot messze túlhaladó teljesítményt hoz létre.

A tehetségeket átlag feletti képesség, feladatalkötelezettség és kreativitás jellemzi. A környezet (a család, az iskola, a társak) felelős azért, hogy kialakuljon a tehetség.

Iskolánkban a tehetség, képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése (differenciálás)
- a kompetencia alapú oktatás fejlesztése (valóságos tanulási környezet, tevékenységközpontúság, digitális tananyagok, taneszközök használata)
- kooperatív tanulás
- választható tantárgyak tanulása (lásd helyi tanterv)
- emelt óraszámú oktatás (angol nyelv)
- tehetséggondozó foglalkozások szervezése
- szakkörök, érdeklődési körök választhatósága
- egyéni foglalkozások
- iskolai sportkör, illetve külső sportegyesületek munkájában való részvétel
- iskolai és iskolán kívüli versenyeken, pályázatokon, bemutatókon való részvétel (szaktárgyi, sport, kulturális stb.)
- szabadidős foglalkozások szervezése (pl. színház-, múzeumlátogatás)
- az iskolai könyvtár, az iskola más létesítményeinek és eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a képességeknek megfelelő továbbtanulás segítése. Sajátos nevelési igényű tanulók

3.7.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek oktatásának és nevelésének irányelve

I. Általános elvek

1. Az alapidokumentumban meghatározott oktatási, nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát.

2. Az Irányelv célja

Az Irányelv célja, hogy a helyi pedagógiai programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak a helyi pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi iskolában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

3. A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység (a továbbiakban: rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység) olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Az oktatás, a nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé kell tenni.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az iskolai oktató- nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

4. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó pedagógiai-gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- a) A mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból illetve egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,
- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- e) Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

5. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
- d) A gyermek
  - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
  - képességei, kialakult készségei,
  - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
  - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

A tanmenetet egyéni fejlesztési terv egészíti ki.

6. A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- a) A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- b) az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- c) az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- d) a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- e) annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- f) rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- g) az intézmény pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

7. A többségi iskolákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése és oktatása. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált nevelésben résztvevő iskola:

- a) pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b) külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c) a befogadó intézmény vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az iskolaiintegrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti. Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő pedagógusok felkészítésére, a fogadó iskola sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az iskolai oktató- és nevelőmunkán túl a szülők és az iskola együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus
  - tanmenethez egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
  - a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
  - egy-egy oktatási - nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
  - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
  - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- c) A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:
  - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
  - javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
  - segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
  - együttműködik az pedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermeket oktató pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
  - segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,

- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az iskolai és tevékenységek adaptációjában.

Az integrált nevelésben részt vállaló iskolák igénybe vehetik az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

II. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai iskolai oktató és nevelő munka során

1. Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az iskolai oktatás és nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

2. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot háttérében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésett, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia elsődleges feladata. Különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre. A fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az iskolai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

3. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárást okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik

a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az iskolai oktatás, nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készséget.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

A magatartási zavarok is hatással lehetnek a tanulók tanulmányi munkájára, lemaradhatnak, hullámzik teljesítményük. A pedagógusoknak a szervezési mód, a módszer, a motiválás, a feladat, a taneszköz kiválasztásánál, a tanulás szervezése és az értékelés során tudatosan gondolniuk kell ezekre a tanulókra is.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek

- a magatartási problémákhoz, egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- szoros kapcsolat az óvodákkal, társintézményekkel, szakszolgálatokkal, gyermekjóléti szolgálattal
- egyéni bánásmód kidolgozása (egyéni megsegítés terve)
- egyéni, kiscsoportos foglalkozások szakemberek segítségével
- a külső segítség koordinálása
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások
- egyéni foglalkozások
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a középiskolai továbbtanulás segítése
- iskolai sportkör, szakkörök
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás)
- a szülővel való együttműködés
- családlátogatások
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

- A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő tevékenységek
  - szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
  - az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
  - felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
  - egyéni foglalkozások;
  - a tanulók fejlesztő értékelése a szülőkkel közösen;
  - nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
  - az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
  - a középiskolai továbbtanulás segítése;
  - iskolai sportkör, szakkörök;
  - szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
  - a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
  - a szülőkkel való együttműködés;
  - családlátogatások;
  - szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
  - szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

3.8. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

3.8.1. Az iskola közösségeinek együttműködése*

Az iskolavezetés és a nevelőtestület együttműködése

- A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése az igazgató segítségével a megbízott pedagógus vezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg.
- Az együttműködés fórumai:
  - az iskolavezetés (igazgató, igazgatóhelyettesek) ülései,
  - a kibővített iskolavezetőség ülései,
  - a különböző értekezletek,
  - megbeszélések
- Ezen fórumok időpontját az iskola éves munkaterve határozza meg.
- Az iskolavezetés az aktuális feladatokról a tanári szobában elhelyezett hirdetőtáblán, valamint írásbeli tájékoztatókon keresztül értesíti a nevelőket.
- Az iskolavezetőség tagjai kötelesek:
  - az iskolavezetőség ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól,
  - az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az iskolavezetés felé.
- A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola vezetésével, illetve a szülői munkaközösséggel.

* A szakmai munkaközösségek együttműködése

- Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.
- A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös

tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:

- a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések,
  - iskolán belül szervezett programok, bemutató órák, továbbképzések,
  - iskolán kívüli továbbképzések,
  - a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek.
- A szakmai munkaközösségek vezetői az iskolavezetőség ülésein rendszeresen tájékoztatják egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól, a munkaközösségeken belüli ellenőrzések, értékelések eredményeiről.

* A szülői munkaközösség és az iskola közösségeinek együttműködése

- A szülői munkaközösség az iskola közösségeivel a választmányán keresztül tartja egymással a kapcsolatot.
- Az szülői munkaközösség tagjai időközönként – évente legalább 2 alkalommal – kötelesek tájékoztatni az általuk képviselték szülői munkaközösség tevékenységéről, valamint kötelesek az általuk képviselték kérdéseit, véleményét, javaslatait az szülői munkaközösség vezetője, választmánya felé továbbítani.
- Az iskola működéséről, az iskolai munkaterv feladatairól, végrehajtásáról az iskola igazgatója – évente legalább egy alkalommal – köteles tájékoztatni a szülői munkaközösséget.

* A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
  - az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen,
  - a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
  - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
- A tanulókat és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a digitális naplón keresztül írásban) tájékoztatják.
- A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján – az iskolavezetőséghez, az osztályfőnökökhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz, illetve a szülői munkaközösséghez fordulhatnak.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskolavezetéssel, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy a szülői munkaközösséggel.

3.8.2. A tanulók részvételi jogának gyakorlása az intézményi döntési folyamatban

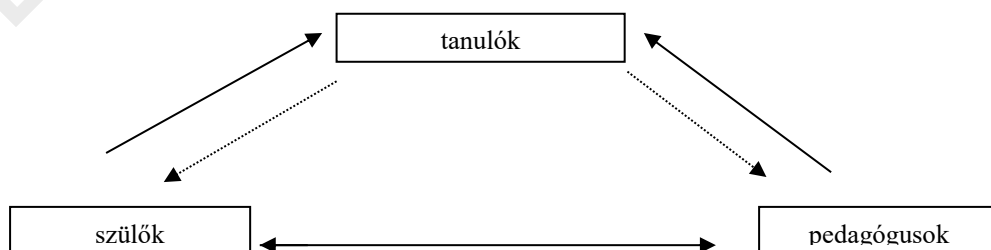
- A tanulók részvételi jogának gyakorlására, érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik.
- A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
- A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
- A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:

- a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
  - tanulói ügyelet;
  - sportélet;
  - túrák, kirándulások szervezése;
  - kulturális, szabadidős programok szervezése;
  - a tanulók tájékoztatása (iskolaújság, iskolarádió, iskolai honlap).
- Ezekben a kérdésekben a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie.
  - Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.
  - A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
    - az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
    - a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
    - az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
    - a házirend elfogadása előtt.
  - A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője vagy a diákönkormányzatot segítő pedagógus képviseli.
  - Az iskolában diákönkormányzati vezetőség működik (munkacsoport vezetőik és a segítő pedagógus), mely az iskolai élet egészére kiterjedő döntés előkészítő, véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. Az iskola vezetőségének teljes jogú tagja az iskolai diákönkormányzat segítő pedagógusa.

3.9. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának rendje

Az iskola, mint nevelő- oktató intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulói érdeklődésre épít, és figyelembe veszi a szülői érdekeket.

A iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség aktív együttműködése. Célunk a tanulók személyiségének harmonikus fejlesztése, amely a nevelés két alapvető közösségének koordinált, aktív együttműködésén alapul. Az ábra tükrözi a nevelés folyamatát és hatásrendszerét, és a rendszert alkotók szoros kapcsolatrendszerét.

Ezen együttműködés:

alapja: a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesülését szolgáló közös nevelési felelősség

megvalósulási formái: kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység,

feltétele: az őszinteség, a kölcsönös bizalom és tájékoztatás

eredménye: a családi és iskolai nevelés egysége és ennek nyomán a kedvezően fejlődő gyermeki személyiség

Az együttműködési formák a fenti feladatokra épülnek, és a belső szabályzatokkal összhangban vannak.

A tanulók érdekeit, fejlődését szolgáló, azonos elveken alapuló közös nevelés érdekében fontos a szülők és a pedagógusok együttműködése.

A szülők részéről – a nevelőmunka segítéséhez – az alábbi közreműködési formákat kérjük:

- ✓ aktív részvétel az iskolai rendezvényeken,
- ✓ őszinte véleménynyilvánítás,
- ✓ együttműködő magatartás,
- ✓ a nevelési problémák őszinte megbeszélése, közös megoldása,
- ✓ érdeklődő – segítő hozzáállás.

A pedagógusok a következő együttműködési formákat ajánlják:

- ✓ nyílt tanítási nap

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő – oktató munkába, ismerje meg a tanítási órák menetét, tájékozódjon gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

- ✓ családlátogatás

Feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztése érdekében. Lehetőséget ad a problémák személyes megbeszélésére. A nevelőtestület döntése alapján az 1. és 5. osztályos osztályfőnökök a jobb megismerés céljából az őket fogadni akaró szülőknél, látogatást tenni kötelesek. (előre a szülőkkal egyeztetett időben, szabadon kinyilatkoztatott szándék alapján).

- ✓ szülői értekezlet

Feladat a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása a szülők tájékoztatása:

- az országos és a helyi közoktatás politika alakulásáról és változásairól,
- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- a pedagógiai programról, a helyi tanterv követelményeiről,

- az iskola értékelési rendszeréről,
- az osztály tanulmányi munkájáról, magatartásáról, neveltségi szintjéről,
- az osztály közösségi életéről,
- tervekről, aktuális feladatokról és problémákról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetése felé

✓ fogadóóra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, a gyermek egyéni fejlődésének segítése konkrét tanácsokkal (otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás, stb.)

✓ írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók magatartásával, szorgalmával és tanulmányi munkájával kapcsolatban, illetve az iskolai vagy osztályszintű eseményekről, programokról.

A szülői értekezletek, fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat, kéréseiket szóban vagy írásban, egyénileg illetve választott képviselőik, tisztségviselőik (szülői közösség) útján közölhetik az iskola vezetőivel, nevelőtestületével.

A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától az iskolai munkatervben évenként meghatározott igazgatói fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.

Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.

A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola igazgatójánál;
- az iskola honlapján;
- az iskola irattárában;
- az iskola könyvtárában;
- az iskola nevelői szobájában.

Kiemelt figyelmet fordítunk a szülőkkel, családokkal való partneri kapcsolat kialakítására, fejlesztésére a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében. Partnerként kezeljük őket az iskolaelhagyással kapcsolatos konkrét esetek megoldása során.

3.9.1. Az iskola közösségeinek kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel

Intézményünk a feladatok elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, valamint a továbbtanulás és a pályaválasztás érdekében és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel.

A vezetők, valamint a nevelő- oktató munka különböző szakterületeinek képviselői rendszeres személyes kapcsolatot tartanak a társintézmények azonos beosztású alkalmazottaival meghívás vagy egyéb értesítés alapján.

Minden eset kapcsán feltérképezzük a megoldásba bevonható lehetséges partnereket, a feltérképezett partnerek elérhetőségét nyilvántartjuk (pl. partneri adatbázis formájában), nyilvántartásunkat naprakészen tartjuk, folyamatosan frissítjük,, rendszeresen felülvizsgáljuk.

Az iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató konkrét esetek megoldásával, illetve a partneri nyilvántartással kapcsolatos sikeres gyakorlatainkat írásban is rögzítjük, hálózati szinten továbbadjuk.

A kapcsolattartás formái és módjai:

- közös értekezletek tartása,
  - szakmai előadásokon és megbeszéléseken való részvétel,
  - módszertani bemutatók és gyakorlatok tartása,
  - közös ünnepélyek rendezése,
  - intézményi rendezvények látogatása,
  - hivatalos ügyintézés levélben vagy telefonon.
- Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskolavezetésnek állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:
    - az intézmény fenntartójával,
    - az intézmény működtetőjével,
    - a megyei pedagógiai intézettel,
    - a helyi nevelési és oktatási intézményekkel,
    - a nevelési tanácsadóval,
    - a gyermekjóléti szolgálattal,
    - a gyermek- és ifjúságvédelmi hatóságokkal.A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az igazgató és az igazgatóhelyettesek a felelősek.
  - Az eredményes nevelő- és oktatómunka érdekében az iskola rendszeres munkakapcsolatot tart fenn az alábbi intézményekkel, szervezetekkel:
    - az iskolát támogató alapítvány kuratóriumával,
    - a közművelődési intézményekkel,
    - a történelmi egyházak képviselőivel.A munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért az igazgató és az igazgatóhelyettesek a felelősek.
  - A tanulók egészségi állapotának megóvásáért az iskolavezetés rendszeres kapcsolatot tart fenn a gyermekek egészségügyi ellátásáról gondoskodó egészségügyi szolgáltatóval, társintézményekkel, és segítségükkel megszervezi a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatát. A munkakapcsolat megszervezéséért az iskolatitkár és az osztályfőnökök a felelősek.
  - A tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse rendszeres kapcsolatot tart fenn a gyermekjóléti szolgálattal. A munkakapcsolat felügyeletéért az igazgató és igazgatóhelyettesek a felelősek.

3.9.2. Lázár Ervin Program

A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat alapján Magyarország Kormánya egyetértett azzal, hogy az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradása szempontjából fundamentális jelentőségű érték, ennél fogva kiteljesítése az állam kiemelt felelőssége.

A Kormány fenti határozata alapján a Lázár Ervin Program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden, az 1–8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

3.10. A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei valamint a vizsgák szabályai

3.10.1. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

- Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:
  - osztályozó vizsga,
  - pótló vizsga,
  - javítóvizsga.
  - különbözeti vizsga
- Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
  - a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
  - engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
  - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
  - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
- Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.
- Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

- Különbözeti vizsgát a más intézményből érkező tanuló tehet azokból a tantárgyakból, amelyet máshol az adott évfolyamon nem tanult vagy nem magyar nyelven tanult. Követelményei megegyeznek az osztályozó vizsga követelményeivel.
- A tanulmányok alatti vizsgákat az ide vonatkozó rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.
- A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel
  - osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
  - javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.
- Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyek tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg a helyi tanterv életbelépésének megfelelően évente felmenő rendszerben:
A követelmények elfogadásáról az előbbi ütemezésnek megfelelően a nevelőtestület dönt.
- A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

Tantárgy	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
	vizsga		
Alsó tagozat			
Magyar nyelv	Írásbeli	Szóbeli	
Magyar irodalom	Írásbeli	Szóbeli	
Idegen nyelv	Írásbeli (3.-4. évfolyam)	Szóbeli	
Matematika	Írásbeli		
Környezetismeret		Szóbeli	
Etika hit/erkölcstan		Szóbeli	
Ének-zene			Gyakorlati
Vizuális kultúra			Gyakorlati
Életvitel és gyakorlat			Gyakorlati
Digitális kultúra			Gyakorlati
Testnevelés és sport			Gyakorlati
Felső tagozat			
Magyar nyelv	Írásbeli	Szóbeli	
Magyar irodalom	Írásbeli	Szóbeli	
Idegen nyelv	Írásbeli	Szóbeli	
Matematika	Írásbeli	Szóbeli	
Történelem	Írásbeli	Szóbeli	
Természetismeret	Írásbeli	Szóbeli	
Fizika	Írásbeli	Szóbeli	

Kémia	Írásbeli	Szóbeli	
Biológia	Írásbeli	Szóbeli	
Földrajz	Írásbeli	Szóbeli	
Etika hit/erkölcsstan		Szóbeli	
Hon- és népismeret		Szóbeli	
Állampolgári ismeretek		Szóbeli	
Dráma és színház		Szóbeli	
Ének-zene			Gyakorlati
Vizuális kultúra			Gyakorlati
Informatika			Gyakorlati
Technika, életvitel és gyakorlat			Gyakorlati
Testnevelés és sport			Gyakorlati

Minimum követelmények:

Magyar nyelv

1. évfolyam

A tanuló képes legyen: az egyszerű szóbeli közlések megértésére, utasítások végrehajtására, kérdésekre való válaszadásra; a meghallgatott vagy olvasott mese, történet elmondására segítséggel.

Biztonsággal ismerje fel a kis írott ábécé betűit. Képes legyen azok érthető hangoztatására. Olvasson össze 1-2 szótagból álló szavakat.

Tudjon, írott- és nyomtatott betűről szavakat másolni első osztályos vonalozású füzetbe, betűtévesztés, betűcsere, betűkihagyás nélkül.

Füzetvezetése, írásképe rendezett legyen.

Képes legyen a tanult memoriterek (versek, mondókák) elmondására.

2. évfolyam

Szabályos betűalakításra és betűkapcsolásra a szavak, szókapcsolatok, mondatok és rövid szövegek írásakor.

Az íráshasználat normáinak megtartására.

Elvárható tempójú írásra.

Két-három összefüggő mondat leírására másolással, tollbamondás után vagy emlékezetből. Minimum követelményszint: 33 %.

A mondat, a szó, a hang, a betű felismerésére és megnevezésére.

Az ábécé hangjainak felsorolására.

A betűrend használatára egyszerűbb gyakorlati feladatokban.

A hangok csoportosítására fajtjuk és időtartamuk szerint.(Rövid/Hosszú Magánhangzók, Mássalhangzók)

A szótagolás szabályszerűségeinek felismerésére.

A szótó felismerésére, a toldalékok jelölésére.

A toldalékos szavak felismerésére szövegben. Szavak toldalékos alakjának alkotására segítséggel

A -ba, -be, -ban, -ben ragos szóalakok helyes használatára és leírására.

A beszélői szándék felismerésére a kijelentő és a kérdő mondatokban. Megnevezésükre.

A j és ly használatára az ismert szókinccs körében, legalább 33 % elérése.

Szabályismeret és alkalmazás:

az időtartam jelölésére;

a kiejtéstől eltérő hang- kapcsolatok(segítséggel);

A mondatkezdő nagybetű és a megfelelő mondatvégi írásjel jelölésére, alkalmazására írásbeli feladatokban.

Mondatok szavakra bontására.

3. évfolyam

Különbséget tud tenni a mesés és valószerű történetek között.

Önállóan vagy segítséggel felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset.

Olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos néma olvasás útján megérti.

Tud az olvasott szöveghez illusztrációt készíteni.

Segítséggel képes adatokat gyűjteni a szövegből.

Azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;

Ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás);

Biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét.

Különbséget tud tenni a magánhangzók és a mássalhangzók között.

Alkalmazza az elválasztás szabályait könnyebb szavaknál.

A mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket.

Képes szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leírni tollbamondás után.

Segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat.

Megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát.

Az igeidőket ismeri.

4. évfolyam

Ismer néhány mesét és történetet a magyar irodalomból.

Saját szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet .

Néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szövegeket, egyszerű feladatok megoldására képes.

Azonosítani tudja a történetekben a helyszínt, a szereplőket.

Megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;

Szövegszerűen felidézi Petőfi Sándor: Nemzeti dal , és a Tisza című verseinek részletét,

Ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Mártonnap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés); ➤ Kevés hibával szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

Felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;

A szófajokat csoportosítani tudja. Felismeri a főneveket, igéket.

A főnevek és igék helyesírását egyszerűbb szavakban alkalmazni tudja.

5. évfolyam

A kommunikáció alapjai, a jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása

A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai: magánhangzó, mássalhangzó és csoportosításuk

Magánhangzótörvények: hangrend, illeszkedés

Mássalhangzótörvények: zöngesség szerinti - és képzés helye szerinti részleges hasonulás, írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés

A szavak szerkezete: egyszerű és összetett szavak, szótó és toldalékok

Az ábécé, betűrend

Az elválasztás

Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve, a szóelemzés elve, a hagyomány elve, az egyszerűsítés elve

Hangalak és jelentés: egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése

Állandósult szókapcsolatok

6. évfolyam

Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben.

A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók:

Az ige fogalma, igeidők, igemódok, ragozása, helyesírása

A főnév fogalma, fajtái és helyesírása

A melléknév fogalma, fokozása és helyesírása

A számnév fogalma, fajtái és helyesírása

A névmások fogalma, fajtái és helyesírása

Az igenevek: a főnévi igenév, a melléknévi igenév, a határozói igenév fogalma, fajtái és helyesírásuk

Viszonyszók, mondatzók

7. évfolyam

Egyszerű mondat típusai, szerkezete, elemzése és ábrázolása

Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei

A mondatrészek felismerése, jelölése a mondatban:

állítmány és fajtái

alany és fajtái

tárgy és fajtái

a határozók és fajtái: időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok- és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó,

a jelző és fajtái: minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező jelző

A szóképzés

Alá- és mellérendelő szóösszetételek

8. évfolyam

Összetett mondat a szövegben

Az összetett mondatok típusainak felismerése

Alárendelő összetett mondat fajtái, elemzése és ábrázolása

Mellérendelő összetett mondat fajtái, elemzése és ábrázolása
A központozás és a mondatvégi írásjelek az összetett mondatban
Az idézés szabályainak elsajátítása
Nyelvtörténet, nyelvrokonság: a nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változásai, ritkább szóalkotási módok.
a köznyelv és csoportnyelvek
nyelvjárások,
Ritkább szóalkotási módok: mozaikszavak, ikerszavak, és szórövidülések
a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módja
a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság

Magyar irodalom

1. évfolyam

A tanuló képes legyen: az egyszerű szóbeli közlések megértésére, utasítások végrehajtására, kérdésekre való válaszadásra; a meghallgatott vagy olvasott mese, történet elmondására segítséggel.

Biztonsággal ismerje fel a kis írott ábécé betűit. Képes legyen azok érthető hangoztatására. Olvasson össze 1-2 szótagból álló szavakat.

Tudjon, írott- és nyomtatott betűről szavakat másolni első osztályos vonalozású füzetbe, betűtévesztés, betűcseré, betűkihagyás nélkül.

Füzetvezetése, írásképe rendezett legyen.

Képes legyen a tanult memoriterek (versek, mondókák) elmondására.

2. évfolyam

A tanuló képes legyen:

ismert típusú írott utasítások megértésére, végrehajtására (szövegértés néma olvasással), Néma szövegértő olvasásának minimum követelményszintje: 33%

kérdésekre adott válaszok értelmes megfogalmazására rövid mondatokban

tanult memoriterek szöveghű elmondására /Választható: Petőfi S.: Anyám tyúkja, József Attila: Altató, Petőfi Sándor: Itt van az ősz.../

szavak, szószerkezetek, rövid mondatok néma és hangos olvasására, minimum a szavak szintjén olvasó.

olvasott szöveg tartalmának elmondására tanítói kérdésekre

3. évfolyam

Különbséget tud tenni a mesés és valószerű történetek között.

Önállóan vagy segítséggel felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset.

Olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megérti.

Tud az olvasott szöveghez illusztrációt készíteni.

Segítséggel képes adatokat gyűjteni a szövegből.

Azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;

Ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás);

Biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét.
Különbséget tud tenni a magánhangzók és a mássalhangzók között.
Alkalmazza az elválasztás szabályait könnyebb szavaknál.
A mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket.
Képes szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leírni tollbamondás után.
Segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat.
Megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát.
Az igeidőket ismeri.

4. évfolyam

Ismer néhány mesét és történetet a magyar irodalomból.
Saját szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet.
Néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szövegeket, egyszerű feladatok megoldására képes.
Azonosítani tudja a történetekben a helyszínt, a szereplőket.
Megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
Szövegszerűen felidézi Petőfi Sándor: Nemzeti dal, és a Tisza című verseinek részletét,
Ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Mártonnap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés); ➤ Kevés hibával szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.
Felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
A szófajokat csoportosítani tudja. Felismeri a főneveket, igéket.
A főnevek és igék helyesírását egyszerűbb szavakban alkalmazni tudja.

5. évfolyam

Népköltészet, műköltészet
Mesefajták, mesei elemek
Kisepikai alkotások: mese, monda, mítosz – a művek cselekménye
Arany János: Rege a csodaszarvasról
Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz
Lírai alkotások
Arany János: Családi kör
Petőfi Sándor: Egy estém otthon
Füstbe ment terv
Petőfi Sándor: János vitéz – a mű cselekménye, szereplők jelleme,
Memoriter a műből
Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása: elbeszélő költemény;
ütemhangsúlyos verselés, rím és rímfajták; hasonlat, metafora, megszemélyesítés;
párhuzam, ellentét
A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező alkotások megértése,
összehasonlítása
A lírai műnem jellemzői
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk – a mű cselekménye és főbb fordulópontjainak felismerése,
szereplők jellemzése, főbb helyszínek,

6. évfolyam

A monda és fajtái, a ballada - értenie és értelmeznie kell a műveket
Arany János: Mátyás anyja
Arany János: A walesi bárdok
Fazekas Mihály: Lúdas Matyi – a mű cselekménye és főbb fordulópontjainak felismerése, szereplők jellemzése
Az epikai műnem jellemzői
Arany János: Toldi- a mű cselekménye, szereplők jelleme,
Memoriter a műből
Az alkotás néhány stíluselemének megismerése: előhang, mottó, epizód, késleltetés; allegória; fokozás, túlzás, megszólítás, utóhang
A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
Gárdonyi Géza: Egri csillagok – a mű cselekménye és fordulópontjai, erkölcsi konfliktusok, szereplők és a kapcsolataik, szereplők jellemzése, főbb helyszínek,

7. évfolyam

A romantika korstílusának jellemzői, humanizmus,
Janus Pannonius életútja, költészete
Berzsenyi Dániel életútja és költészete
Zrínyi Miklós életútja és költészete
William Shakespeare: Rómeó és Júlia- a mű cselekménye, fordulópontja, szereplői
A drámai műnem jellemzői
Balassi Bálint életútja, költészete
Csokonai Vitéz Mihály életútja, költészete
Kölcsey Ferenc életútja, költészete
Himnusz
Vörösmarty Mihály életútja, költészete
Szózat
Petőfi Sándor életútja, költészete
Arany János életútja, költészete
Néhány alapvető lírai és epikai műfaj megismerése: helyzetdal, életkép, megszólító vers, dal, himnusz, epigramma, parainesis, óda, elégia, vitézi ének, életkép
Kijelölt memoriterek művekből
A novella és a regény műfaji sajátosságai
Jókai Mór élete, novellái
Mikszáth Kálmán élete, novellái
Jókai Mór: A kőszívű ember fiai - a mű cselekménye és fordulópontjai, szereplők és a kapcsolataik, szereplők jellemzése, főbb helyszínek,
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője - a mű cselekménye és fordulópontjai, szereplők és a kapcsolataik, szereplők jellemzése, főbb helyszínek,

8. évfolyam

A 20. századi korstílusok és stílusirányzatok
A Nyugat
Ady Endre életútja, költészete
Babits Mihály életútja, költészete
Karinthy Frigyes életútja és költészete

A 20. szd. első felének magyar irodalmából: Dsida Jenő, Reményik Sándor, Áprily Lajos, Kós Károly, Herczeg Ferenc, Nyíró József, munkássága, művei
Kosztolányi Dezső életútja, költészete
Juhász Gyula életútja, költészete
József Attila életútja, költészete
Radnóti Miklós életútja, költészete
Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig - a mű cselekménye és fordulópontjai, szereplők és a kapcsolataik, szereplők jellemzése, főbb helyszínek,
William Shakespeare: Romeo és Júlia – a mű cselekménye és fordulópontjai, szereplői
A drámai műnem jellemzői
Kijelölt memoriterek művekből
Szóképek, epikai és lírai műfajok felismerése: metonímia, szinesztézia, szimbólum, idill, paródia, lírai novella, realista novella, egyperces novella
A 20. század második felének lírai és epikai sokszínűsége

Matematika

1. évfolyam

A tanuló képes legyen 20-as számkörben:
a számok olvasására, írására;
számfogalom, számok tulajdonságai, biztos számlálásra (páros, páratlan, számszomszédok);
összeadásra, kivonásra,
számok megtalálására a számegyenesen.
Egyszerű összefüggések: több, kevesebb, egyenlő megfogalmazására, lejegyzésére, relációs jelek alkalmazására.
Egyszerű szöveges feladatok értelmezésére, megoldására, válasz megfogalmazására segítséggel.
Tudja helyesen alkalmazni a hét, nap, óra időtartamot.
Ismerje az egyenes és görbe vonalakat.

2. évfolyam

A tanuló a 100-as számkörben
halmazokat összehasonlítja az elemek száma szerint;
több, kevesebb, ugyanynyi fogalmának helyesen használja;
számokat helyesen ír, olvas;
megtalálja a számok helyét a számegyenesen;
meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat;
matematikai jelek: +, =, <, > ismeri,
képes összeadni, kivonni; szorozni, osztani eszközzel
képes szöveges feladatot értelmezni, megjeleníteni rajz segítségével,
megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;
ismeri az egyenes, görbe vonalakat;
a szabvány mértékegységeket ismeri: m, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év

3. évfolyam

A tanuló az 1000-res számkörben:

Adott tulajdonságú elemeket tudjon halmazba rendezni konkrét elemek esetén
Nagyság szerint sorba tudjon rendezni számokat, mennyiségeket
Tudja megnevezni a számkör számainak egyes, tízes, százaz, ezres szomszédjait, tízesekre, százazokra, ezresekre kerekített értékét
Helyesen értelmezze az összeadást, kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást
Helyesen végezze el az írásbeli műveleteket
Ismerje a szabvány mértékegységeket (tömeg, űrtartalom, hosszúság, idő)
Összefüggéseket tudjon keresni sorozatok elemei között
Tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz ismerje fel a szabályt
Tudja az egyszerű szöveges feladatot értelmezni, megjeleníteni rajz segítségével, megfelelő művelettel kiszámolni
Nevezze meg a háromszögeket, négyszögeket, köröket
Tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát

4. évfolyam

I. Gondolkodás

Követelmények

A tanuló:

tudja halmazok számosságát megállapítani, összehasonlítani;
tudja kiválogatott elemek közös tulajdonságát megnevezni;
legyen képes összefüggések felismerésére;
tudja eldönteni állítások igazságtartamát, egyszerű igaz, hamis állításokat fogalmazni;
tudja megkeresni egyszerű nyitott mondatok igazsághalmazát;
ismerje és segítséggel alkalmazza a szöveges feladatok megoldási algoritmusát;
tudjon folytatni egyszerű számsorozatokat a felismert szabály alapján;

II. Számtan, algebra

Követelmények

A tanuló:

tudjon tájékozódni a tízes számrendszerben 10 000-es számkörön belül;
helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint;
tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni;
ismerje a számok egyes, tízes, százaz, ezres szomszédjait, tízesekre, százazokra, ezresekre kerekített értékét;
tudja értelmezni, megoldani a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást;
tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal, 1000-rel;
ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén;
legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 10 000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás kétjegyű szorzóval, osztás egyjegyű osztóval);
tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.

III. Geometria, mérés

Követelmények

A tanuló:

ismerjen fel egyszerű geometriai alakzatokat;
ismerje fel az alakzatok geometriai tulajdonságait, válassza ki a megadott tulajdonságú alakzatokat;
ismerje a kocka és a téglalest tulajdonságait (lapok, csúcsok, élek száma);

ismerje és segítséggel használja a mérőeszközöket és mértékegységeket gyakorlati mérések során;

Kis segítséggel tudjon megoldani a tanult mértékegységekkel (km, m, dm, cm, mm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, ml, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc) szám és szöveges feladatokat;

tudja kiszámítani a téglalap és a négyzet területét.

IV. Valószínűségi játékok, statisztika

Követelmények

A tanuló:

tudja használni a biztos, lehetséges és lehetetlen fogalmakat;

tudja egyszerű valószínűségi kísérletek lehetséges eseteit megkeresni;

tudjon grafikonról, táblázatból néhány adatot leolvasni;

5. évfolyam

halmazokba rendezés megadott szempontok alapján

műveleti sorrend helyes alkalmazása

alpműveletek pozitív és negatív egészekkel, törtekkel

törtek egyszerűsítése, bővítése, összehasonlítása

tájékozódás a koordináta rendszerben

szöveges feladatok megoldása

mértékegységek átváltása

téglalap, négyzet területének, kerületének kiszámítása

kocka, téglatest felszínének, térfogatának kiszámítása

szögfajták ismerete

egyszerű nyitott mondatok

egyszerű sorozatok

6. évfolyam

ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni az összetettszámok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;

meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;

ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait;

ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejből, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;

a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását a kapott eredményt ésszerűen kerekíti;

a fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számlógépet használ;

ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészek megfelelő törtszámokat;

megfelelteti egymásnak a racionális számok közös nevező törtszám alakját;

elvégzi az alpműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;

meghatározza konkrét számok reciprokát;

írásban összead, kivon és szoroz;

felismeri az egyenes és fordított arányosságot konkrét helyzetekben;

ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
 sorozatokat adott szabály alapján folytat;
 meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
 ismeri a tengelyes szimmetrikus háromszöget;
 a kocka a téglatest tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;

7. évfolyam

elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
 ismeri a hatvány fogalmát, és alkalmazza számítási feladatokban.
 felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.
 egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;
 egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvével megold.
 matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
 ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
 egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
 értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
 valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket, játékában stratégiát követ;

8. évfolyam

számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol;
 véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;
 ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.
 ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban.
 pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;
 négyzetszámok négyzetgyökét meghatározza.
 ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az ürtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
 egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvével megold.
 matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
 meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
 felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
 egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
 ismeri a gömb tulajdonságait;
 a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.
 diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;

valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket, játékában stratégiát követ.

Idegen nyelv angol nyelv

1. évfolyam

Beszédértés: egyszerű kérdések , mondatok megértése
Beszédkészség: üdvözlés, bemutatkozás, dalok éneklése

2. évfolyam

Beszédértés: egyszerű szövegek megértése
Beszédkészség: tantermi tárgyak, színek neveinek használata egyszerű szövegekben
Olvasáskészség: egyszerű szavak, párbeszéd felolvasása

3. évfolyam

Beszédértés: egyszerű párbeszéd, megértése
Beszédkészség: Család, iskola, ház, számok színek témakörben egyszerű témakifejtés
Olvasáskészség: Egyszerű szövegek olvasása
Íráskészség: Diktálás utáni írás tanult szövegről

4. évfolyam

Beszédértés: Egyszerű kérdések megértése
Beszédkészség: egyszerű kérdések feltevése, kérdések megértése, válaszadás
Olvasáskészség: Olvasott feladatok megértése, értelmezése, rövid szövegek olvasása, fordítása
Íráskészség: Tanult szavak leírása, szövegek másolása

5. évfolyam

Beszédértés: Egyszerű szövegek megértése
Beszédkészség: Bemutatkozás, napirend, belső, külső tulajdonságok alapján jellemzések, egyszerű nyelvtani szerkezetekkel, kötetlen beszélgetés folytatása, spellezés, ABC ismerete
Olvasáskészség: egyszerű szövegek olvasása, fordítása, kérdésekre válaszadás
Íráskészség: Diktálás utáni írás, egyszerű, néhány mondatos fogalmazások készítése a család, iskola, otthon témakörében

6. évfolyam

Beszédértés: egyszerű szövegek megértése, összefoglalása
Beszédkészség: Kötetlen beszélgetés folytatása, kérdések feltevése, azok megértése, válaszadás, iskola témakörével kibővíve az 5. osztályos minimum követelmény
Olvasáskészség: Egyszerű szövegek olvasása, fordítása, értelmezése, kérdésekre válaszadás

Íráskészség: Diktálás utáni írás, egyszerű fogalmazások készítése tanult témakörökben

7. évfolyam

Beszédértés: Párbeszéd, szövegek megértése a korábbi évfolyamok témaköreit kibővítve a sport, környezetvédelem témakörében

Beszédkészség: Szabad beszélgetés folytatása megadott témakörökben

Olvasáskészség: Szövegek olvasása, fordítása, értelmezése, önálló feldolgozása

Íráskészség: Levélírás, egyszerű fogalmazások készítése tanult témakörökben

8. évfolyam

Beszédértés: Egyszerű nyelvi fordulatok felismerése, adott témakörökben szövegek megértése

Beszédkészség: Szabad beszélgetés, kérdés- felelet formájába, hallott, írott szövegek tömörítése

Olvasáskészség: Egyszerű, hosszabb terjedelmű szövegek olvasása

Íráskészség: levélírás (baráti, hivatalos) tömörítés adott témakörökben

Történelem

5. évfolyam

Téma	Fogalmak és adatok
Az időszámítás Címer, zászló, pecsét - a jelképek szerepének ismerete	Kronológia: Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor. kódex,
Az ókori Egyiptom világa	Fogalmak: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, jósa, többistenhit, Személyek: Kheopsz, Topográfia: Egyiptom, Nílus,
Az ókori Görögország - A görög-perzsa háborúk	olümpiai játékok, monda, rabszolga, Személyek: Kheopsz, Zeusz, Paliasz Athéné, Kronológia: Kr. e. 776. az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 490 a marathóni csata, Topográfia: Athén, Spárta, Marathón,
A görög városállamok fejlődésének jellemzői - Athén és Spárta városállama	Fogalmak: városállam, katonaállam, Topográfia: Athén, Olümpia, Spárta,
Az ókori Róma - mondák, Pannónia szerepe, a római kor emlékei	Kronológia: Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Topográfia: Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Római Birodalom.

A kereszténység kialakulása - Jézus élete és tanításai	Fogl/ma/c_ egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, keresztiség és úrvacsora. Személyek: Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok. Topográfia: Jeruzsálem, Betlehem.
A középkor - várak, falvak, kolostorok Az uradalom működése	Fogalmak: földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, Személyek: Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed. Topográfia: Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.
A középkori városok élete, kiváltságaik A céhek működésének jellemző jegyei	Fogalmak: polgár, céh, vásártartási jog, adózás, kiváltság,
A honfoglalás és kalandozások kora	Fogalmak: hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, Személyek: Álmos, Árpád, Kronológia: 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, Topográfia: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence,
Szent István király uralkodása, az államalapítás	Fogalmak: vármegye, tized, ispán, Szent Korona, Személyek: Géza, I. (Szent) István Kronológia: 997/1000-1038 István uralkodása Topográfia: Esztergom, Buda, Székesfehérvár
Szent László és Könyves Kálmán uralkodásának jellemzői, törvényeik	Fogalmak: magántulajdon, törvény, Személyek:!. (Szent) László, Könyves Kálmán, Kronológia: 1077-1095,1095-1116.
Árpád-kori szentek - Szent Gellért. Szent Erzsébet. Szent Margit	Személyek: Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.
II. András és az Aranybulla törvénye	Fogalmak: bulla, törvény Személyek: II. András Kronológia: 1222 az Aranybulla kiadása,
IV. Béla és a tatárjárás eseményei	Fogalmak: tatárok/mongolok, kunok. Személyek: IV. Béla Kronológia: 1241-1242 a tatárjárás, Topográfia: Kárpát-medence, Muhi
Árpád-kori győztes harcok és csaták A pozsonyi csata.	Topográfia: Pozsony, Német-római Császárság. Kronológia: Az Árpád-ház kihalása

Magyarország koronázási jelvényei	Fogalmak: Szent Korona. Palást, jogar, országalma.
-----------------------------------	--

6. évfolyam

Téma	Fogalmak és adatok
Az Anjou-házi uralkodók: Károly Róbert uralkodása	Fogalmak: aranyforint, kapudó. Személyek: I. (Anjou) Károly, Kronológia: 1335 a visegrádi királytalálkozó, Topográfia: Visegrád
Nagy Lajos uralkodása és törvényei	Fogalmak: ősiség törvénye, kilenced, Személyek: I. (Nagy) Lajos, Kronológia: 1351. Topográfia: Lengyelország
Luxemburgi Zsigmond uralkodása	Fogalmak: zsoldos. Személyek: Luxemburgi Zsigmond, Topográfia: Oszmán Birodalom,

	Nándorfehérvár.
Hunyadi János és a törökellenes háborúk	Fogalmak: kormányzó, végvár, Személyek: Hunyadi János, Kronológia: 1456 a nándorfehérvári diadal, Topográfia: Oszmán Birodalom, Nándorfehérvár.
Hunyadi Mátyás uralkodása	Fogalmak: zsoldos. Személyek: I. (Hunyadi) Mátyás. Kronológia: 1458-1490 Mátyás uralkodása. Topográfia: Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.
Földrajzi felfedezések	Fogalmak: gyarmat Személyek: Kolumbusz Kristóf, Magellán, Kronológia: 1492 Amerika felfedezése, Topográfia: Spanyolország, India, Kína,
A korai kapitalizmus jellemzői, a tőkés gazdálkodás kibontakozása (világkereskedelem, manufaktúrák, bankok;)	Fogalmak: manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény,
A vallási megújulás - reformáció, ellenreformáció jellemző jegyei	Fogalmak: reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, Személyek: Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz. Kronológia: 1517 a reformáció kezdete. Topográfia: Spanyolország, Sárospatak.
Új világkép kialakulása, a felvilágosodás jellemzői	Fogalmak: vallási türelem, felvilágosodás.
	Személyek: Kopernikusz. Topográfia: Sárospatak.
A török háborúk hősei: II. Lajos és a mohácsi csata	Fogalmak: szultán, janicsár, török hódoltság, Személyek: I. Szulejmán, Kronológia: 1526 a mohácsi csata, Topográfia: Mohács,
Buda eleste, az ország három részre szakadása	Fogalmak: szultán, janicsár, török hódoltság, Személyek: I. Szulejmán, II. Lajos, Kronológia: 1541 Buda eleste, Topográfia: Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.

A várháborúk hősei: Dobó István, Zrínyi Miklós	Fogalmak: szultán, janicsár, török hódoltság, Személyek: I. Szulejmán, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), Kronológia: 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, Topográfia: Eger, Szigetvár,
II. Rákóczi Ferenc és szabadságharcának eseménytörténete	Fogalmak: kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás. Személyek: II. Rákóczi Ferenc, Kronológia: 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1703-1711 a Rákóczi-szabadságharc. Topográfia: Erdélyi Fejedelemség, Szécsény, Bécs.
Mária Terézia uralkodásának jellemzői, törvényei	Fogalmak: rendeletek, egészségügyi és oktatási rendelet, adó Személyek: Mária Terézia. Kronológia: 1740-1780.
Az ipari forradalom és annak hatásai a gazdaságra, társadalomra	Fogalmak: ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, Személyek: James Watt, Edison, Kronológia: 1780-1850. Topográfia: Nagy-Britannia.
A francia forradalom főbb eseményei	Fogalmak: forradalom, diktatúra. Személyek: XVI. Lajos Bonaparte Napóleon. Kronológia: 1789 a francia forradalom, 1815 a Waterloo-i csata. Topográfia: Párizs, Oroszország, Nagy-Britannia.
A reformkor - Széchenyi István munkássága, alkotásai	Fogalmak: országgyűlés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, Személyek: Széchenyi István, Kossuth Lajos, Kronológia: 1830-1848 a reformkor, Topográfia: Pest,
Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc eseményei (Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József)	Fogalmak: országgyűlés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, Személyek: Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Kronológia: 1830-1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom,

A szabadságharc leverése - Fegyverletétel	Fogalmak: miniszterelnök, honvédség, Személyek: Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Kronológia: 1830-1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi
	kivégzések, Topográfia: Világos, Komárom, Arad,
A kiegyezés - Deák Ferenc tevékenysége	Fogalmak: országgyűlés, kiegyezés. Személyek: Ferenc József, Deák Ferenc. Kronológia: 1867 a kiegyezés. Topográfia: Osztrák-Magyar Monarchia

7. évfolyam

Téma	Fogalmak és adatok
A nemzeti eszme és a birodalmak kora (A világ nagyhatalmai és ellentétei a 20. század kezdetén)	Fogalmak: nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus. Személyek: Bismarck, Marx. Kronológia: 1871 Németország egyesítése. Topográfia: Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.
A modernizálódó Magyarország	Fogalmak: közös ügyek, dualizmus, Személyek: Andrássy Gyula. Kronológia: 1867. Topográfia: Bécs, Pest, Buda,
A millenniumi Magyarország	Fogalmak: MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció. Személyek: Andrássy Gyula. Kronológia: 1896 a Millennium. Topográfia: Budapest.
Az első világháború eseményei	Fogalmak: antant, központi hatalmak, front, állóháború, Személyek: Tisza István, Károlyi Mihály, Horthy Miklós.
	Kronológia: 1914-1918 az első világháború, Topográfia: Sarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély,

Magyarország az első világháborúban	Fogalmak: antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátország, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösteror, fehér különítményes megtorlások, Személyek: Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós. Kronológia: 1914-1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, Topográfia: Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély,
Lenin és a bolsevik hatalomátvétel	Fogalmak: antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátország, bolsevik, Személyek: Lenin, Kronológia: 1917 a bolsevik hatalomátvétel, Topográfia: Oroszország
Magyarország 1918-1919-ben	Fogalmak: antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátország, tanácsköztársaság, vörösteror, fehér különítményes megtorlások, Személyek: Tisza István, Horthy Miklós. Kronológia: 1918-1919. Topográfia: Budapest
A trianoni békediktátum és annak következményei	Fogalmak: békediktátum, revízió Személyek: Horthy Miklós. Kronológia: 1920. június 4. a trianoni békediktátum. Topográfia: Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.
A kommunista Szovjetunió - Sztálin	Fogalmak: személyi kultusz, GULAG, totális állam, Személyek: Sztálin, Kronológia: 1922. Topográfia: Szovjetunió, Szibéria
A nemzetiszocialista Németország és terjeszkedése	Fogalmak: nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus. Személyek: Hitler. Kronológia: 1933 a náci hatalomátvétel. Topográfia: Németország
A Horthy-korszak, Bethlen István miniszterelnöksége	Fogalmak: revízió, numerus clausus, pengő. Személyek: Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert. Kronológia: 1920-1944, a Horthy-korszak.

A második világháború főbb eseményei	Fogalmak: tengelyhatalmak, szövetségesek, totális háború, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények. Személyek: Franklin D. Roosevel, Churchill, Kronológia: 1939-1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, Topográfia: Sztálingrád, Normandia, Hirosima, Don-kanyar, Auschwitz.
Magyarország a második világháború idején	Fogalmak: tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények. Személyek: Teleki Pál, Kronológia: 1939-1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, Topográfia: Don-kanyar,
Német megszállás. Kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel.	Fogalmak: nyilasok, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények. Személyek: Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára. Kronológia: 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.
A hidegháborús korszak és jellemző jegyei (A nyugati világ és a keleti blokk politikai jellemzői)	Fogalmak: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam. Személyek: Hruscsov, Kennedy. Kronológia: 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása. Topográfia: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.
A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon (A Rákosi -diktatúra)	Fogalmak: malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH). Személyek: Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József

8. évfolyam

Téma	Fogalmak és adatok
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	Fogalmak: Molotov-koktél, sortűzek, munkásőrség, Személyek: Nagy Imre, Kronológia: 1956. október 23. a forradalom kitörése,

	1956. november 4. a szovjet támadás, Topográfia: Corvin köz, Mosonmagyaróvár.
A Kádári-diktatúra jellemző jegyei	Fogalmak: sortüzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, Személyek: Kádár János Kronológia: 1956-1989 a Kádár-rendszer
A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltás Magyarországon	Fogalmak: rendszerváltás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer. Személyek: Gorbacsov, Reagan, 11. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor. Kronológia: 1989-1990 a rendszerváltás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása,
Magyarország a rendszerváltás után	Fogalmak: jogállam, többpártrendszer. Személyek: Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor. Kronológia: 1999 Magyarország belép a NATO-ba.
A határon túli magyarok	Fogalmak: kitelepítés, asszimiláció. Személyek: Esterházy János, Márton Áron. Kronológia: 1944-1945 magyarellenes atrocitások. Topográfia: Szlovákia, Ukrajna
A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzői, fordulópontjai	Fogalmak: asszimiláció, nemzetiségi önkormányzatok, nemzetiségi jogok
Népesedés és társadalom A hagyományos/ agrártársadalmak	Fogalmak: házasítás, nagy pestisjárvány,
A modern/ipari társadalmak	Fogalmak: nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció. Személyek: Semmelweis Ignác
A demokratikus állam A modern demokrácia gyökerei	Fogalmak: népgyűlés, Személyek: Periklész, Kronológia: Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat,
A modern magyar állam	Fogalmak: hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog. Kronológia: 2012 Magyarország Alaptörvénye

Régiók története Magyarország és az Európai Unió	Fogalmak: integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, Kronológia: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba. Topográfia: Brüsszel, Lengyelország, Csehország,
Közép-Európa A régió sajátosságai, a visegrádi együttműködés	Fogalmak: integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, Kronológia: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, Topográfia: Brüsszel, Lengyelország, Csehország,
Amerikai Egyesült Államok Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte, és világhatalommá válása	Fogalmak: polgárháború Személyek: Lincoln Topográfia: Amerika, Észak- és Dél-/Amerika
India Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai, a jelenkori India ellentmondásai	Fogalmak: gyarmat, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán. Személyek: Gandhi, Topográfia: Ázsia, harmadik világ
Kína A kínai civilizáció vallási és kulturális alapjai	Fogalmak: félgymat Személyek: Mao Ce-tung. Topográfia: Ázsia,
Közel-Kelet Izrael állam létrejötte, közel-keleti konfliktusok	Fogalmak: közel-keleti konfliktusok, olajválság, Topográfia: Közel-Kelet, Izrael.
Mérlegen a magyar történelem Lábnymaink a nagyvilágban	Személyek: julianus barát, Körösi Csorna Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.
A magyar megmaradás kérdései A kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott küzdelem formái és képviselői	Fogalmak: középkori örökség, etnikai arányok

Természetismeret

5. évfolyam

- Ismerje fel a természetes és mesterséges anyagokat
- Ismerje a halmazállapotokat, halmazállapot változásokat
- Ismerje fel a levegő, víz szerepét

- Ismerje a ház körül élő állatok testfelépítését, életműködését
- Ismerje fel a tanult fajokat, tudja megnevezni részeiket
- A tanuló tudja felsorolni a terméstípusokat és azok részeit
- A tanuló ismerje Magyarország domborzati, közigazgatási térképének a használatát
- A tanuló tudja felsorolni a fő- és mellékvilágtájakat
- A tanuló tudja megmutatni Magyarország nagy tájait, tudja felsorolni megyéit, megyeszékhellyel együtt
- Ismerje az időjárás elemeket
- Ismerje a Nap, a Hold és a Föld mozgásait, s annak következményeit
- Ismerje a kertek jellegzetes kultúrnövényeit, részeit, jellemzőit
- Ismerje fel a kertekben élő gerinctelen állatokat, tisztában legyen azok jellemzőivel
- Ismerje hazánk felszíni és felszínalatti vizeit, jelentőségüket, hasznukat

6. évfolyam

- A tanuló elemi szinten tájékozódjon térképen és földgömbön a földrajzi fókálózat segítségével
- Ismerje a Föld mozgásait és következményeit
- Tudja felsorolni az óceánokat, kontinenseket, éghajlati öveket
- Ismerje a földfelszín változásait, a hegységek képződésének a menetét
- Tisztában legyen hazánk éghajlatával
- Hazánk tájainak életközösségeinek /erdő, mező, víz, vízpart/ környezeti jellemzőinek felsorolása, növényeinek, állatainak felismerése, jellemzése
- Tápláléklánc összeállítása az adott életközösségben
- Legyenek képesek az adott élőlényeket rendszertani kategóriákba sorolni
- Ismerjék az emberi szervezet felépítését, működését nagyvonalakban

Környezetismeret

3. évfolyam

A tanuló:

- Ismerje és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit
- Az életkorának megfelelően viselkedjen a segítségnyújtást igénylő helyzetekben
- Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében
- Tudjon egy természetes életközösséget bemutatni
- Ismerje az élőhelyek szerveződési szintjeit és az életközösségek kapcsolatait
- Tudja csoportosítani az élőlényeket tetszőleges és adott szempontsor szerint
- Ismerje a lakóhelye elhelyezkedését Magyarország térképén
- Tanúsítson életkorának és az ismereteinek megfelelő környezettudatos magatartást a mindennapi életvitel során

4. évfolyam

Mutasson be egy-egy ismert növényt, emlőst, madarat és gerinctelen állatot a lakóhely környezetéből. Nevezze meg az életükhöz szükséges környezeti feltételeket.

Nevezzen meg a környezetéből környezetszennyező forrásokat, ismerje azok egészségkárosító hatásait.

Ismerje az ember életkori szakaszait.

Tudja, hogyan őrizheti meg az egészségét, és mi veszélyezteti azt leginkább.

Ismerje a bolygókra jellemző tulajdonságokat.(Föld, Nap, Hold)

Ismerje a domborzat jelölését a térképen.

Találja meg lakóhelyét, nagytájainkat Magyarország domborzati térképén.

Tudja megnevezni a szomszédos országokat.

Nevezze meg a különbségeket az eltérő településtípusok között.

Földrajz

7. évfolyam

Ismerje a kontinensek fő természetföldrajzi vonásait. Tudja ezeket a fekvés, felszín, kialakulás és a földrajzi övezetesség összefüggésrendszerében vizsgálni.

Tudja értelmezni az egyes földrészek, tájak, országok természeti és társadalmi jellemzőinek összefüggéseit, kölcsönhatásait.

Ismerje a kontinensek, tipikus tájak és országok regionális sajátosságait, a közöttük lévő hasonlóságokat, különbségeket, kapcsolataik rendszerét.

Ismerjen a tanult térségben környeztkárosító folyamatokat, tevékenységeket és az elhárításukra (megelőzésükre) tett intézkedéseket.

Tudja használni a térképet információszerezésre a szemléleti- és tanári segítséggel- az okfejtő térképolvasás szintjén.

Mutassa meg (jelölje be a kontúrtérképen) a tanult topográfiai fogalmakat, kapcsolja hozzájuk jellemző földrajzi tartalmukat.

8. évfolyam

Az általános fogalmak jellemző tartalmi jegyeinek ismerete, valamint képesség arra, hogy felismerjék azokat a valóságban, vagy képeken, ábrakon, térképen;

Megismeri hazánk legalapvetőbb természet- és társadalomföldrajzi jellemzőit;

Képesség a természetföldrajzi környezetben való tájékozódásra, a természeti és társadalmi-gazdasági jellemzők közötti kapcsolat felismerésére;

Összehasonlít tipikus tájakat, megfogalmazza azok közös és eltérő földrajzi vonásait;

Digitális eszközök segítségével bemutatja szűkebb és tágabb környezetének földrajzi jellemzőit;

Készség a szakkifejezések használata, adatértelmezés és feldolgozás kérdésében, problémák felismerése és megoldása, általános törvényszerűségek felismerése terén

Képesség abban, hogy felismerjék és megmutassák a topográfiai fogalmakat különféle térképen, bejelöljék körvonalas térképbe, megfogalmazzák tényleges és viszonylagos földrajzi fekvésüket

Elérendő cél: a térkép jelkulcsának készség szinten való, komplex logikus alkalmazása /ok - okozati összefüggések felismerése/ legyenek képesek bármely térképről tartalomszerűen olvasni.

Fizika

7. évfolyam

jó becsléseket tud adni egyszerű számítás, következtetés segítségével;
értelmezni tud egy jelenséget, megfigyelést valamilyen korábban megismert vagy saját maga által alkotott egyszerű elképzelés segítségével.
tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait tudatában van az emberi tevékenység természetére gyakorolt lehetséges negatív hatásainak és az ezek elkerülésére használható fizikai eszközöknek és eljárásoknak (pl. porszűrés, szennyezők távolról való érzékelése alapján elrendelt forgalomkorlátozás).
ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását,
megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).
ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;

8. évfolyam

ismeri a legfontosabb saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működésének fizikai lényegét;
ismeri a villamos energia felhasználását a háztartásban, az energiatakarékosság módozatait, az érintésvédelmi és biztonsági rendszereket és szabályokat;
ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát.
> tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait
érti a színek kialakulásának elemi fizikai hátterét.
ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait.
Látja a Nap szerepét a Naprendszerben mint gravitációs centrum és mint energiaforrás;
ismeri a csillagok fogalmát, számuk és méretük nagyságrendjét. Ismeri a világűr fogalmát, a csillagászati időegységeket [nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével;
ismeri a csillagképek, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban;

Kémia

7. évfolyam

A tanuló ismerje a biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat szabályait.
'r Ismerje a halmazállapot-változásokat, tudjon konkrét példát a természetből és a mindennapokból.

Tudja felsorolni az atomot felépítő elemi részecskéket, ismerje azok jelölését, relatív töltését és relatív tömegét.

Alkalmazza a periódusos rendszerben való elhelyezkedés és az atom protonszáma/elektronszerkezete közti összefüggést, a tanult elemek helyét ismerje fel a periódusos rendszerben.

Tudjon különbséget tenni elemi részecske és kémiai részecske, valamint atom, molekula és ion között és tudja felírni kémiai jelüket. Használja a molekulamodellt a tanult molekulák bemutatására.

Tudjon különbséget tenni elem, vegyület és keverék között.

Ismerje az égés folyamatának lényegét, mindennapi jelentőségét, feltételeit, veszélyeit, a helyes magatartásformát tűz esetén.

Ismerje fel a tanult anyagokat tulajdonságaik alapján. Tudja, hogy a megismert anyagoknak és változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, esetleg milyen környezet- és egészségkárosító hatásuk van.

8. évfolyam

A tanuló sorolja be a megismert anyagokat a megfelelő anyagsoportokba, a megismert reakcióikat a megfelelő reakciótípusba.

Ismerje természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a kőzetburoknak, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagait.

Értse a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonréteg károsodásának, valamint a szmogoknak a kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását.

Tudja, hogy a különféle ásványokból, kőzetekből építőanyagokat és fémeket gyártanak, és ismeri a kőolaj feldolgozásának módját,

Tudja értelmezni a forgalomban lévő kemikáliák címkéjén feltüntetett használati útmutatót.

Ismerje fel a hétköznapi élet szempontjából jelentős anyagokat tulajdonságaik alapján.

Tudja, hogy a megismert anyagoknak és változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, esetleg milyen környezet- és egészségkárosító hatásuk van

Biológia

7. évfolyam

- Ismerjék a trópusi esőerdők, a trópusi lombhullató erdők, a szavannák, a sivatagok, a keménylombú erdők, a mérsékeltövi lombhullató erdőségek és a tajga földrajzi helyét, éghajlatát, növényeit, állatait

- Tudjon összeállítani a megismert fajokból minél több táplálkozási láncot

- Tudják a hideg övezet, a magas hegységek és a tengerek fajainak nevét, küllemét, életmódját és az életközösségben betöltött szerepét

- Tudják a partközeli és a nyílttengeri vizek fajainak nevét, küllemét, életmódját

- Ismerjék meg a környezeti tényezőket, azok hatásait az élőlényekre

- Lássák az élőlények tűrőképessége és előfordulásuk közötti összefüggést

- Legyenek tisztában a rendszerezés alapjaival

- Ismerjék az élővilág országait, törzseit, a megfelelő osztályokat

- Ismerjék meg az élővilágot, az emberiséget fenyegető veszélyeket, azok következményeit, megelőzésük lehetőségeit

8. évfolyam

- Tudja felsorolni az emberi sejt részeit, az emberi szövet típusokat, azok jellemzőit, a szervezetben betöltött szerepüket
- Ismerje a mozgásszervrendszer részeit, a csontok típusait, izomtípusokat, csontkapcsolódásokat
- Ismerje a bőr részeit, a kamaszkori elváltozásokat
- Ismerje a tápanyagtípusokat, az egészséges táplálkozásban betöltött szerepüket, az emésztés folyamatát
- Legyen tisztában a légzés, a keringés és a kiválasztás szervrendszerének fő részeivel, azok működésével
- Tudja felsorolni az idegrendszer részeit, ismerjék szabályozó szerepét
- Ismerj a nemi szervek felépítését és működését
- Legyen tisztában a méhen belüli és méhen kívüli fejlődési szakaszokkal

Ének-zene

1. évfolyam

jó hangmagasságban egy dal eléneklésére emlékezetből.
(választható: Hajlik a meggyfa; Kék selyemkendő; Én kis kertet; Körtéfa; Mit játsszunk lányok?; Csíp, csíp, csóka; Iglíce, szívem; Fehér liliomszál; Kis kece lányom; Elvesztettem zsebkendőmet)

a választott dal játékanak eljátszására.
egyenletes mérő tapsolásával egy mondóka elmondására segítséggel.
(választható: Ecc, pecc, kimehetsz; Erre kakas; Antanténusz)

a tanult ritmikai elemek megnevezésére gyakorlónévvvel.
(tá-negyed, titi-nyolcadpár, szün-negyed szünet)

a tanult ritmikai elemeket tartalmazó rövid ritmus visszatapsolására.
a tanult ritmikai elemeket tartalmazó rövid ritmusgyakorlat tapsolására segítséggel.
a tanult ritmusértékekkel kettes ütemek alkotására segítséggel.
egyszerű dallamfordulatok (sz,l,m) visszaéneklésére segítséggel.
a tanult szolmizációs hangok (sz,l,m,d) megnevezésére, kézjelének bemutatására.
felismerni és megnevezni képről a hegedűt, zongorát, trombitát.

2. évfolyam

jó hangmagasságban egy dal eléneklésére emlékezetből.
(választható: Tik csak esztek, isztok; Méz,méz,méz; A tokaji szőlőhegyen; Cifra palota; Egyél libám; Még azt mondják; Mély erdőn, Kinyílt a rózsa; Hatan vannak a mi ludaink; Virágéknál ég a világ)

a választott dal éneklésére egyenletes mérő tapsolásával.
a tanult ritmikai elemek megnevezésére gyakorlónévvvel.
(tá-negyed, titi-nyolcadpár, szün-negyed szünet, taa-félérték, szüün-félérték szünete)

a tanult ritmikai elemeket tartalmazó rövid ritmus visszatapsolására.

a tanult ritmikai elemeket tartalmazó rövid ritmusgyakorlat tapsolására segítséggel.
a tanult ritmusértékekkel kettes és négyes ütemek alkotására segítséggel.
egyszerű dallamfordulatok (sz,l,m,d) visszaéneklésére segítséggel.
a tanult szolmizációs hangok (sz,l,m,r,d) megnevezésére, kézjelének bemutatására.
felismerni és megnevezni képről a hegedűt, zongorát, trombitát.
a tanult fűvós és vonós hangszerek szétválogatására képek segítségével.

3. évfolyam

Emlékezetből énekeljen legalább 10 tanult dalt.
Ismerjen a tanult dalokhoz kapcsolódó játékot, tánclépést
Tanult ritmusértékek felismerése és megszólaltatása kottaképről
Dallamhangok, szolmizációs hangok ismerete
Ismerje a dó' - lá - szó - mi - ré - dó - lá, - szó, hangok elhelyezkedését a kottában;
A vonós és fűvós hangszerek hangszínének megkülönböztetése hangzás alapján

4. évfolyam

Ismerjen legalább 10 népdalt.
Tudja megnevezni a jeles napok (karácsony, farsang, húsvét) tartozó dalokat
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleit.
Dó' - lá - szó - mi - ré - dó - lá, - szó, hangok a kottában; ➤ Tudjon egyszerű kottát írni, olvasni.
A tanult ritmusértékek önálló elhelyezése a négyes ütemben.
Tudja megkülönböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól

5. évfolyam

tanult dalok felismerése, éneklése
Himnusz éneklése
tanult zeneszerzők élete, munkássága
népi hangszerek hangjának felismerése
egyszerű kották olvasása

6. évfolyam

A tanórán tanult dalok, dallamok éneklése (tisztá intonációval, pontos ritmusban, helyes levegővétellel, zeneileg jól tagoltan)
A Szózat és a Himnusz éneklése emlékezetből
Új stílusú népdalok alkalmazkodó ritmussal
Ötfokú, hétfokú dallamok éneklése szolmizálva
Tájékozódás a kottában, zeneművek követése kottából
Énekes, hangszeres népdalfeldolgozások felismerése
A szimfonikus zenekar hangszerei

7. évfolyam

-A tanult dallamok éneklése emlékezetből
-A Szózat és a Himnusz éneklése emlékezetből
-Verbunkos dallamok éneklése, népies műdalok éneklése

- A többször hallgatott zeneművek felismerése hallás után
- Elemi ismeretek a tanult zenekorszakok jellegzetes stílus jegyeiről, zeneszerzőiről, műfajairól, a romantika stílusjegyei, műfajainak felsorolása
- Alapvető ismeretek a néphagyományokról, szokásokról
- A cimbalom, lant, csembaló, orgona, szaxofon hangszíneinek a felismerése
- A zenei korszakokból kiválasztott zeneművek közül 10-12 alkotás ismerete

8. évfolyam

- A tanult dallamok éneklése emlékezetből, bővítése 10-15 új dallal
- A Szózat és a Himnusz éneklése emlékezetből
- A tanult ritmusképletek hangoztatása, dinamikai jelek alkalmazása, könnyű dallamok és ritmusok olvasása, írása
- Elemi ismeretek a tanult zenetörténeti korszakok jellegzetes stílusjegyeiről, zeneszerzőiről, műfajairól, a 19-20. századi zene stílusjegyei, műfajainak felsorolása
- Alapvető ismeretek a néphagyományokról, szokásokról, s az ehhez kapcsolódó dalanyag jellegzetességeiről
- Populáris zenei jellemzők, szöveg, dallam, ritmika, hangszerelés, különleges előadói megoldások.

Vizuális kultúra

1. évfolyam

- Ismerje az évfolyam számára előírt eszközöket, és tudja azokat rendeltetésszerűen használni.
- Ismerkedjen meg a természet és az ember alkotta jelekkel.
- Tudjon viszonyítani (kisebb-nagyobb).
- Ismerje fel a főszíneket, a fehéret és a feketét.
- Tudjon vonal, folt és színeképzéssel alkotást létrehozni.
- Legyen képes egyszerű tárgyak létrehozására.
- Fejlődjön esztétikai érzéke.
- Tudjon közös beszélgetésekbe bekapcsolódni, egy-egy látványra rácsodálkozni.
- Tudja mi a sík, tömeg, térforma (tapasztalás, érzékelés).
- Tudja, mi a pont, egyenes, görbe, kör.

2. évfolyam

- Tudja, mi az azonosság, hasonlóság.
- Legyen tisztában a beállítás tárgyainak arányával.
- Tudja, mi a kontraszt.
- Ismerje a fő- és mellékszíneket.
- Tudja a tempera és vízfesték jellemző fogásait alkalmazni.
- Tudjon valamely eseményt, élményt megfogalmazni.
- Legyen jártas az eszköz nélküli anyagalakításban.
- Tudjon valamely eseményt, élményt vizuálisan megjeleníteni.
- Legyen képes egyszerű bábokat tervezni, megalkotni.
- Ismerjen néhány népművészeti technikát.
- Gyermekkori sajátosságainak megfelelően tudjon jeleket felismerni, új jeleket alkalmazni a közlekedés vagy tanulmányaihoz kapcsolódóan más területen.

Legyen képes élmény befogadására saját és társai munkájának elemzése során.
Ismerje lakóhelyének legalább egy nevezetes műalkotását.
Legyen képes alkalmazni néhány kézműves-technikát.

3. évfolyam

Tudja, mi az azonosság, hasonlóság.
Ismerje a fő- és mellékszíneket.
Tudja a tempera és vízfesték jellemző fogásait alkalmazni.
Tudjon valamely eseményt, élményt megfogalmazni.
Tudjon valamely eseményt, élményt vizuálisan megjeleníteni.
Ismerjen néhány népművészeti technikát.
Legyen képes alkalmazni néhány technikát.
Gyermekkori sajátosságainak megfelelően tudjon jeleket felismerni, új jeleket alkalmazni tanulmányaihoz kapcsolódóan más területen.
Legyen képes élmény befogadására saját és társai munkájának elemzése során.
Legyen képes alkalmazni néhány kézműves-technikát.

4. évfolyam

Vizuális kifejezés:
Képes a vizuális megfigyelésre, mely során a személyes emlékből származó tapasztalatokat használja fel. Képes ezek megjelenítésére különböző technikákkal.
Fel tudja ismerni a színek hangulati hatását és ezt alkalmazni tudja az egyéni sínválasztásban.
Rendelkezik alapvető kompozíciós és térábrázoló képességgel.
Vizuális kommunikáció:
Képes a környezetünkben észlelhető változások, folyamatok, mozgások azonosítására, vizuális megfigyelésre, értelmezésre, a tapasztalatok és információk rögzítésére szöveg és kép segítségével.
Képes egy valós vagy képzeletbeli dolog számára plakát, szórólap tervezésére, kivitelezésére a betű, kép és szöveg együttes alkalmazásával, figyelem, érdeklődés felkeltése céljából.
Meg tudja figyelni és értelmezni az emberi gesztusokat, testnyelvi jelzéseket. Az összegyűjtött tapasztalatok, információk segítségével képes ezt megjeleníteni.
Felismeri és beazonosítja a bizonyos médiumokban megjelenő médiaszövegeket (pl. televíziós műsortípusok, animációs mesefilmek, sorozatok), felidézi saját médiaélményeit és megjeleníti azokat.
Képes saját érzelmek felismerésére és képi kifejezésére.

5. évfolyam

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek ismerete és alkalmazása (pont, vonal, folt, fényárnyék, szín).
Kompozíciós alapelvek megfelelő használata a képalkotásban (szimmetrikus, aszimmetrikus, centrális, átlós).
A mindennapokban használt vizuális jelek értelmezése, ennek analógiájára saját jelzésrendszerek kialakítása.
Szöveg és kép együttes alkalmazása (plakáttervezés, képregény).

Műalkotások megfigyelése alapján művészettörténeti korszakok, (pl. őskor, ókori egyiptomi, ókori görög és római) stílusjegyeinek felismerése, összehasonlítása.

Személyes élmények, elképzelt történetek, érzelmek megjelenítése.

Egyszerű tér- és tárgytervezés és alakítás meghatározott célból, különféle eszközökkel (pl. rajzos vázlat, modellezés).

Színtani alapfogalmak ismerete és megfelelő alkalmazása (alapszínek, komplementer színek, színharmonia, színkontraszt).

Reflektálás társművészeti alkotásokra vizuális eszközökkel (illusztrációkészítés).

6. évfolyam

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek ismerete és alkalmazása (pont, vonal, folt, fény-árnyék, szín, méret, arány, textúra, faktúra).

Néhány rajzi és tárgykészítési technika megfelelő használata az alkotótevékenység során (pl. ceruzarajz, montázs, kollázs, akvarellfestés, tempera).

Műalkotások megfigyelése alapján művészettörténeti korszakok, (pl. népvándorlás kori művészet, romanika, gótika, reneszánsz, barokk) stílusjegyeinek felismerése, összehasonlítása.

Magyarázó rajzok, képes használati utasítás pontos értelmezése, képi utasítások követése, illetve ilyenek létrehozása.

Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

A valóság, modell (pl. épített és természetes környezet, tárgyak, alakok) célirányos megfigyelése és ábrázolása síkban különböző technikákkal (pl. ceruza, kréta, akvarell, tempera).

Személyes élmények, elképzelt történetek, érzelmek megjelenítése.

Szöveg és kép együttes alkalmazása (grafikai kiadványok tervezése).

A mindennapokban használt vizuális jelek értelmezése, ennek analógiájára saját jelzésrendszerek kialakítása (szimbólumterv, titkosírás tervezése).

7. évfolyam

Kifejezés, képzőművészet

1. Érzelmek, hangulatok kifejezése

- Legyen képes vegyes technikával képi közléseket létrehozni.

- Tudjon tanulmányrajzot készíteni egyszerű tárgyról (papírhenger, gömb), melyen bemutatja a tónusozás szerepét a plasztikus forma megjelenítésében.

- Ismerje a fő és mellékszíneket, tudja temperából kikeverni a mellékszíneket.

Portré

- Tudja elhelyezni a szem, az orr, a száj tengelyét (fő arányok).

- Tudja alkalmazni a fény-árnyékot a térmélység, a plasztikus forma megjelenítésében.

- Legyen képes alkalmazni a színek érzelmi hatását egy színes portré festésekor, ahol egy hangulatot vagy belső tulajdonságot kell megerősíteni színekkel.

- Tudjon tervezni különböző álarcokat (velencei, busó, törzsi álarcok, állatokat ábrázoló maszkok)

Ábrázolási rendszerek

- Ismerje a perspektivikus (távlati) ábrázolás jellemzőit (vonal-, levegő- és színperspektíva)

- Ismerje a Monge-vetületi ábrázolást (felülnézet, előlnézet, oldalnézet), és több-kevesebb önállósággal tudjon megoldani ilyen szerkesztési feladatot.

- Legyen képes vetületi rajz alapján az ábrázolt tárgyat térben elképzelni, megrajzolni (pl. csonkolt kocka vetületi képei).
- Ismerje az axonometrikus ábrázolás alapjait (egyméretű és kétméretű axonometria), többkevesebb önállósággal tudjon megoldani ilyen szerkesztési feladatot.

2. A művészi közlés, mű és jelentése

- Legyen tisztában a barokk kor fő stílusjegyeivel, ismerjen fel és tudjon megnevezni legalább három alkotást.
- Legyen tisztában a klasszicizmus fő stílusjegyeivel, ismerjen fel és tudjon megnevezni legalább három alkotást.
- Legyen tisztában a romantika fő stílusjegyeivel, ismerjen fel és tudjon megnevezni legalább három alkotást.
- Legyen tisztában az realizmus fő stílusjegyeivel, ismerjen fel és tudjon megnevezni legalább három alkotást.
- Legyen tisztában az impresszionizmus fő stílusjegyeivel, ismerjen fel és tudjon megnevezni legalább három alkotást.
- Legyen tisztában az eccezzió fő stílusjegyeivel, ismerjen fel és tudjon megnevezni legalább három alkotást.
- Adott elemzési szempontok szerint legyen képes műalkotásokat összehasonlítani.
- Legyen képes kompozíciós és színvázlatokat készíteni műalkotásokról.
- Ismerje a megadott fogalmakat, tudja megnevezni, milyen témakörben tanultuk azokat, képes legyen önállóan (szükség esetén kis segítséggel) megfogalmazni azok jelentését, jellemzőit.

Fogalmak: portré, árnykép (sziluett), idealizált ábrázolás, önarckép, karikatúra, axonometria, képzőművészeti műfaj, plaszticitás, kompozíció, impresszió, tájkép, képkivágás, takarás, forma, szín, tónus, irány, térbeliség, főszín, mellékszín, kevert szín, színkontraszt, tónus, stíluskorok, stílusirányzat, kortárs művészet, stilizálás, kiemelés, kompozíció, színritmus, vonalritmus, formaritmikus, felületek (textúra, faktúra), mozgásfázisok, kollázs, montázs (filmrészletek összevágása = montírozása), vetület, Monge vetület, horizont, nézőpont, tapasztalati távlatlan, perspektíva, iránypont, egy iránypontos perspektíva, két iránypontos perspektíva, csendélet, ellenreformáció, voluta, illuzionista festészet, baldachin, csavart oszlop, reformkor, színpadias, vasbeton, historizmus, népi életképek, tisztaszoba, szuszék. Vizuális kommunikáció

1. Magyarázó képek, rajzok

- Legyen képes képzeletbeli jelzőtáblát tervezni figyelembe véve a piktogramok jellemzőit, illetve a táblák színének, formájának szerepét (tájékoztató □, veszélyt jelző Δ, tiltó táblák ○).

2. Mozgóképi közlés

- Legyen képes egyszerű mozgásfázisok lerajzolásával „pörgetős füzet” készítésére.

3. Vizuális kommunikációs formák

- Ismerjen néhány hagyományos sokszorosítógrafikai eljárást, legalább ezek egyikében rendelkezzen megfelelő jártassággal.
- Legyen képes saját névjegykártyát tervezni figyelve a kép és betű kapcsolatára, a névjegykártya stílusának megfelelő betűtípus, színvilág megválasztására.
- Ismerje a megadott fogalmakat, tudja megnevezni, milyen témakörben tanultuk azokat, képes legyen önállóan (szükség esetén kis segítséggel) megfogalmazni azok jelentését, jellemzőit.

Fogalmak: Egyezményes jel, jelrendszer, tér-idő változás, (grafikon), (diagram), állókép és mozgókép különbözősége, a mozgás illúziója, animáció, képkivágás, montázs, tér-idő szervezés, (mozgóképi szerkesztés/montázs), közvetlen és közvetett kommunikáció, tömegkommunikáció, távközlés, televízió, internet, gesztusnyelv, közlekedési tábla, térkép, plakát, képes forgatókönyv, fotográfia, mozgókép.

Tárgy- és környezetkultúra

1. Tervezett, alakított környezet

- Vonaldíszek, sorminták alkalmazásával tervezzen ruhát vagy kiegészítőt (apró, ismétlődő minták alkalmazása, ritmusosság).

- Legyen képes jelen kori használati tárgyat tervezni barokk stílusban.

- Legyen képes vegyes kollázst létrehozni.

2. Az épített környezet története

- Ismerje a megadott fogalmakat, tudja megnevezni, milyen témakörben tanultuk azokat, képes legyen önállóan (szükség esetén kis segítséggel) megfogalmazni azok jelentését, jellemzőit.

Fogalmak: Építészeti elem, közösségi és személyes tér, alaprajztípus, osztatlan és osztott (vagy egyszerű és bővített) tér, fő-, oldal-, kereszthajó, apszis, dongaboltozat, keresztboltozat, oszloprend, amfiteátrum, bazilika, palota, kúria, használati tárgy, dísz tárgy, rituális tárgy, viselet, népi kultúra, néprajzi tájegység, kézművesség, ipari formatervezés, organikus építészet. tervezési folyamat, felmérés, funkció, gazdaságos anyaghasználat, alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás, műszaki jellegű ábrázolás, vonalfajta, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.

8. évfolyam

Több jól megkülönböztethető technika tudatos használata az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében (pl. kollázs, montázs).

Tárművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése.

Műalkotások megfigyelése alapján művészettörténeti korszakok (pl. a századforduló és a XX. első felének avantgard irányzatai) stílusjegyeinek felismerése, összehasonlítása.

A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.

Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

Művészeti alkotások kifejező, sajátos átdolgozása, átírása.

Művészeti élmények (pl. zene, mozgás, médiajelenség) vizuálisan értelmezhető megjelenítése.

Technika és tervezés

1. évfolyam

Tartsák be az elemi munkaszokásokat (helyes testtartás, rendet, balesetvédelmet).

Ismerjék a vizsgált anyagok érzékszervi tapasztalás során megismerhető tulajdonságait.

Legyenek képesek utánzással egyszerű játékok és használati tárgyak elkészítésére.

Tudják alkalmazni a gyalogos közlekedés legfontosabb szabályait.

Ismerjék, alkalmazzák a biztonságos és kulturált magatartásformákat a tömegközlekedési eszközök igénybevételekor.

2. évfolyam

Legyenek képesek az alapvető viselkedési normák szerint élni.

Maguk körül rendet tartani.

Az ember természetátalakító munkájának megismerése (lakóhely és lakótér).

Az anyagok tanult tulajdonságainak ismerete.

Az elvégzendő munkákhoz szükséges eszközök és szerszámok biztos, balesetmentes használata.

Látszati rajz, vázlatrajz készítése. A rajzelemek helyes alkalmazása.

Egyszerű tervezés, építés.

A háztartás és a hozzá kapcsolódó szokások megismerése és elmesélése

3. évfolyam

Tudjon az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton beszámolni- szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;

Készítsen egyszerű tárgyakat papír, fa, képlékeny anyag, fonal anyagokból

Ismerjen egészséges ételeket, az asztali illemszabályokat

Tartsa be az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeit;

Ismerje a kerékpáros közlekedés alapszabályait;

4. évfolyam

Tudjon az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton beszámolni- szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;

Készítsen egyszerű tárgyakat papír, fa, képlékeny anyag, fonal anyagokból

Ismerjen egészséges ételeket, az asztali illemszabályokat

Tartsa be az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeit;

Ismerje a kerékpáros közlekedés alapszabályait;

5. évfolyam

ismerje a lakás helyiségeinek neveit, azok funkcióit

tudjon egyszerű alaprajzot készíteni

ismerje a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályait

ismertesse egy egyszerű étel elkészítését

6. évfolyam

Sorolj fel alapvető-, kiegészítő- és luxuscikket!

Mit értünk pazarló fogyasztás alatt?

Mire valók a reklámok?

Milyen építőanyagokat ismersz?

Sorolj fel építőipari szakmákat!

Milyen hatások ellen véd az épület?

Melyek a lakás főbb helyiségei?

Milyen feladatokat látnak el a lakásban található berendezések?

Mi teszi szobánkat otthonossá?

Miért tartunk növényeket lakókörnyezetünkben?

Hogyan biztosíthatjuk a növények életfeltételeit?

Te mit segítesz otthon?

7. évfolyam

Milyen termékeket fogyasztunk?

Sorolj fel termelési centrumokat a közelben!

Hogyan és hol keletkeznek a hulladékok?

Melyek a hulladékkezelés modern módszerei?

Mi mit tehetünk környezetünk megóvása érdekében?

Melyek a megújuló energiaforrások?

Milyen hatással van környezetünkre az energia felhasználása?

Hol állítják elő az elektromos energiát?

Mit nevezünk természetes, ill. mesterséges anyagoknak?

Mi a nyersanyag és késztermék közötti összefüggés? Részletezd egy általad választott példa segítségével!

Testnevelés

1. évfolyam

A tanuló legyen képes:

- gurulóátfordulásra előre, mérlegállásra;
- 2-4 ütemű gyakorlatok bemutatás utáni végrehajtására;
- 3 perc folyamatos futásra;
- egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítésére;
- könnyű labda fogására, átadására, elkapására;

Ismerje a gyakorolt szabadtéri játékok szabályait (fogójáték, bújócska).

Ismerje a baleset megelőzés szabályait.

2. évfolyam

Ismerje az alakzatokat (oszlop, sor, vonal, kör és szétszórt).

Legyen képes futások végrehajtására különböző formában: egyenesen, irányváltásokkal, egyenletes tempóban és ritmussal végrehajtani.

Legyen képes 4 percen keresztül folyamatos futásra.

Legyen képes labda gurítására, eikapására, vezetésére.

A testnevelési és népi játékokban alkalmazza az alapvető mozgásformákat.

Legyen képes a szabadtéri akadálypályák leküzdésére.

3. évfolyam

Ismerje a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.

Mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtsa végre a különböző mozgásokat, kéziszer-gyakorlatok (gumilabda, ugrókötel), egyensúlygyakorlatokat

Labdás ügyességi szintje tegye lehetővé az egyszerű, folyamatos játéktevékenységet.

Tudjon labdát feldobni, elkapni helyben és mozgás közben.

Labdavezetés egyenes-, szlalom vonalban időre.

Ismerje játék- és baleset-megelőzési szabályait.

4. évfolyam

Ismerje a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.
Mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtsa végre a különböző 1-4 ütemű gimnasztikai gyakorlatokat.
Labdás ügyességi szintje tegye lehetővé az egyszerű, folyamatos játéktevékenységet.
Tudjon labdát feldobni, elkapni helyben és mozgás közben
Labdavezetés egyenes-, szlalom vonalban időre. ➤ Labdapassz falhoz alaponaltól
Összefüggő talajgyakorlat (3-4 talajgyakorlati elem)
Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat tartsa be;
Ismerje játék- és baleset-megelőzési szabályait;

5. évfolyam

- Mutasson be 3-5 gyakorlatból álló, önálló bemelegítésre alkalmas szabadgyakorlatot!
- Őszi, kondicionális képességek felmérése: 4-6x10-20m inga- repülőfutások, 6-7p folyamatos futás, felülés, törzsemelés hátra, fekvőtámasz, helyből távolugrás.
Atlétika jellegű feladatok

- Állórajtából vezényszavak alkalmazásával 60m-es síkfutás felmérése
- Kislabdahajítás helyből a terem szabad falával szemben.

Általános labdás ügyességfejlesztő gyakorlatok ismerete: labdavezetés egyénileg, párokban, feldobása, elkapása, kétkezes, egykezes labdás átadások ismerete.
Sportjáték, röplabda jellegű feladatok

- labda levegőben tartása kézzel, fejjel, combbal,
- kosárérintés ismétlése, falnál, fejfelett.

Torna jellegű feladatok

- 4 elemből álló talaj gyakorlat bemutatása, mérlegállás, gurulóátfordulás előre-hátra, gyertya.
- 3-4 részes szekrényen hosszában felguggolás, gyertyaugrás.
- Egyensúlygyakorlatok vízszintes, ferde, felfordított padon: járások minden irányba, utánzó mozgások haladással, szerre fel és leugrások.

Netfit mérés: 20m ingafutás magnó hangjelzésre, helyből távolugrás, fekvőtámasz, felülés, kézi szorító erő, törzsemelés hátra, hajlékonyság mérése.
Játékok ismerete, alkalmazása: fogójáték, sor és váltóversenyek, ügyességi versenyek, futóversenyek, labdás játékok.

6. évfolyam

- Mutasson be 4-6 gyakorlatból álló, önálló bemelegítésre alkalmas szabadgyakorlatot!
- Őszi, kondicionális képességek felmérése: 4-6x10-20m inga- repülőfutások, 7-8p folyamatos futás, felülés, törzsemelés hátra, fekvőtámasz, helyből távolugrás.
Atlétika jellegű feladatok

- Állórajtából vezényszavak alkalmazásával 60m-es síkfutás felmérése
- Kislabdahajítás helyből a terem szabad falával szemben,
- Kislabdahajítás 2-3 lépésből

Általános labdás ügyességfejlesztő gyakorlatok ismerete: labdavezetés egyénileg, párokban, feldobása, elkapása, kétkezes, egykezes labdás átadások ismerete.
Sportjáték, röplabda jellegű feladatok

- labda levegőben tartása kézzel, fejjel, combbal,
- kosárérintés ismétlése, falnál, fejfelett,
- alkarérintés falnál és fejfelett.

Sportjáték, labdarúgás jellegű feladatok

- labda vezetése, passzolás párokban,
- játék alkalmazása könnyített szabályokkal.

Torna jellegű feladatok

- 4 elemből álló talaj gyakorlat bemutatása, mérlegállás, gurulóátfordulás előre-hátra, gyertya, kézenállás bordásfalnál segítséggel.
- 3-4 részes szekrényen hosszában felguggolás, gyertyaugrás, terpeszugrás.
- Egyensúlygyakorlatok vízszintes, ferde, felfordított padon: járások minden irányba, utánzó mozgások haladással, szerre fel és leugrások, összefüggő gyakorlatsor bemutatása.

Netfit mérés: 20m ingafutás magnó hangjelzésre, helyből távolugrás, fekvőtámasz, felülés, kézi szorító erő, törzsemelés hátra, hajlékonyság mérése.

Játékok ismerete, alkalmazása: fogójáték, sor és váltóversenyek, ügyességi versenyek, futóversenyek, labdás játékok.

7. évfolyam

- Mutasson be 5-7 gyakorlatból álló, önálló bemelegítésre alkalmas szabadgyakorlatot,
- 3x8 ütemű gimnasztikai gyakorlatlánc bemutatása,
- eszközökkel, szerrel végzett gimnasztikai gyakorlatok végrehajtása, labda, ugrókötel, pad, bordásfal.
- Őszi, kondicionális képességek felmérése: 4-6x10-20m inga- repülőfutások, 8-9p folyamatos futás, felülés, törzsemelés hátra, fekvőtámasz, helyből távolugrás.

Atlétika jellegű feladatok

- Állórajtból vezényszavak alkalmazásával 60m-es síkfutás felmérése
- Kislabdahajítás helyből a terem szabad falával szemben,
- Kislabdahajítás 2-3 lépésből

Általános labdás ügyességfejlesztő gyakorlatok ismerete: labdavezetés egyénileg, párokban, feldobása, elkapása, kétkezes, egykezes labdás átadások különböző méretű és súlyú labdákkal.

Sportjáték, röplabda jellegű feladatok

- labda levegőben tartása kézzel, fejjel, combbal,
- kosárárintés ismétlése, falnál, fejfelett,
- alkarérintés falnál és fejfelett,
- kosárárintés és alkarérintés párokban.

Sportjáték, labdarúgás jellegű feladatok

- labda vezetése,
- passzolás párokban,
- játék alkalmazása könnyített szabályokkal.

Sportjáték, kosárlabda jellegű feladatok

- Labda átadások variációinak ismerete egykézzel, kétkézzel,
- büntetődobás ismerete, alkalmazása,
- könnyített szabályok szerint játék.

Torna jellegű feladatok

- 5 elemből álló talaj gyakorlat bemutatása, mérlegállás, gurulóátfordulás előre-hátra, gyertya, kézenállás bordásfalnál segítséggel, híd.
- 4-5 részes szekrényen keresztben, kanyarlati átugrás.
- Egyensúlygyakorlatok vízszintes, ferde, felfordított padon: járások minden irányba, utánzó mozgások haladással, szerre fel és leugrások, összefüggő gyakorlatsor bemutatása.

Netfit mérés: 20m ingafutás magnó hangjelzésre, helyből távolugrás, fekvőtámasz, felülés, kézi szorító erő, törzsemelés hátra, hajlékonyság mérése.

Játékok ismerete, alkalmazása: fogójáték, sor és váltóversenyek, ügyességi versenyek, futóversenyek, labdás játékok, Roller verseny, korcsolyázás.

8. évfolyam

- Mutasson be 6-8 gyakorlatból álló, önálló bemelegítésre alkalmas szabadgyakorlatot,
- 4x8 ütemű gimnasztikai gyakorlatlánc bemutatása,
- eszközökkel, szerrel végzett gimnasztikai gyakorlatok végrehajtása, labda, ugrókötel, pad, bordásfal.

- Őszi, kondicionális képességek felmérése: 4-6x10-20m inga- repülőfutások, 9-10p folyamatos futás, felülés, törzsemelés hátra, fekvőtámasz, helyből távolugrás.

Atlétika jellegű feladatok

- Állórajtból vezényszavak alkalmazásával 60m-es síkfutás felmérése
- Kislabdahajítás helyből a terem szabad falával szemben,
- Kislabdahajítás 2-3 lépésből

Általános labdás ügyességfejlesztő gyakorlatok ismerete: labdavezetés egyénileg, párokban, feldobása, elkapása, kétkezes, egykezes labdás átadások különböző méretű és súlyú labdákkal.

Sportjáték, röplabda jellegű feladatok

- labda levegőben tartása kézzel, fejjel, combbal,
- kosárérintés ismétlése, falnál, fejfelett,
- alkarérintés falnál és fejfelett,
- kosárérintés és alkarérintés párokban,
- könnyített szabályokkal játék.

Sportjáték, labdarúgás jellegű feladatok

- labda vezetése,
- passzolás párokban,
- lábtenisz
- játék alkalmazása könnyített szabályokkal.

Sportjáték, kosárlabda jellegű feladatok

- Labda átadások variációinak ismerete egykézzel, kétkézzel,
- büntetődobás ismerete, alkalmazása,
- könnyített szabályok szerint játék.

Sportjáték, kézilabda

- Labda átadások variációinak ismerete egykézzel, kétkézzel,
- labda átadások futás közben párokban mindkét olddalra
- büntetődobás ismerete, alkalmazása,
- könnyített szabályok szerint játék.

Torna jellegű feladatok

- 5 elemből álló talaj gyakorlat bemutatása, mérlegállás, gurulóátfordulás előre-hátra, gyertya, kézenállás bordásfalnál segítséggel, híd, cigánykerék.
- 4-5 részes szekrényen keresztben, kanyarlati átugrás mindkét oldalra
- Egyensúlygyakorlatok vízszintes, ferde, felfordított padon: járások minden irányba, utánzó mozgások haladással, szerre fel és leugrások, összefüggő gyakorlatsor bemutatása.

Netfit mérés: 20m ingafutás magnó hangjelzésre, helyből távolugrás, fekvőtámasz, felülés, kézi szorító erő, törzsemelés hátra, hajlékonyság mérése.

Játékok ismerete, alkalmazása: fogójáték, sor és váltóversenyek, ügyességi versenyek, futóversenyek, labdás játékok, Roller verseny, korcsolyázás.

Hon- és népismeret

6. évfolyam

Az én világom

A szomszédság, rokonság fogalma, rokoni viszonyok, elnevezések család, rokon, közösség, helyi értékek, helytörténet, mesterség, foglalkozás, norma, épített környezet, természeti környezet, fenntarthatóság)

Találkozás a múlttal

A paraszti gazdálkodás jellemzői, a paraszti nagycsalád munkamegosztása.

A természeti körülmények, a rendelkezésre álló építési anyagok és a különböző háztípusok kapcsolata, a paraszti építkezés jellemző jegyei fjurta, veremház, egysejtű ház, falazat, tetőtartó szerkezet)

- > A ház történeti fejlődése jurta, veremház, egysejtű ház, többosztatú ház jellemző jegyei
- > A házak külső jellegzetességei: falazat, tetőszerkezet, tetőformák
- > A szoba belső berendezése: Sarkos és párhuzamos elrendezésű szobák. Munkasarok - szentsarok.
- > Tároló bútorok, ülőbútorok, asztal, ágy. Bútorművesség. fsparhelt, munkasarok)
- > A konyha, az ételkészítés és eszközei. Konyhai cserépedények: a főzés, sütés, tálalás, élelmiszertárolás edényei.
- > Munkamegosztás a családon belül. Férfi és női munkák, a gyerekek feladatai. Napi, heti és éves munkarend ffonás, szövés, fonó)
- > Gyermekjátékok, a belenevelődés folyamata. A felnőttek életét utánzó játékok, eszközös, ügyességi játékok, sportjellegű játékok, fkörjáték, utánzó játék, eszközös játék, sport jellegű játék, gyermekfolklor, népi játék)
- > Az iskola régen és ma. (iskolába toborzó szokások)
- > A hétköznapiak rendje.
- > A gazdálkodó ember legfontosabb munkái. Gabonamunkák: szántás, vetés, aratás. Kendermunkák, (szántás, vetés, aratás, szüret, tollfosztó, kukoricafosztó, kaláka, munkamegosztás)
- > A gabonamunkákhoz kapcsolódó szokások, (fonó, vásár)
- > Állattartás: a szilaj-, a félszilaj-és a kezestartás jellemző jegyei fszilaj és félszilajpásztorkodás)
- > A pásztorok ünnepei.
- > Hétköznapi és ünnepi viselet. (A népi viselet elemei: ing, gaty, pendely, szoknya, kötény, ünnepi viselet)
- 'r Táplálkozás. Hagyományos paraszti ételek, fböjtös nap, kenyérsütés, téli étrend, nyári étrend)
- > A jeles napok, ünnepi szokások fogalma, szerepe, általános jellemzői, fűnnepe, jeles nap, böjt, bölcsőske, regölés, aprószentek napi vesszőzés, háromkirályjárás)
Előkészületek [advent, nagyböjt}, munkatilalmak, jellegzetes ételek, népviselet, fadvent, köszöntő szokások, lucázás, májusfaállítás, pünkösddőlés, pünkösdkirályné-járás, nyári napforduló)
- > Karácsonyi ünnepekör. Advent, az adventhoz tartozó jeles napok, szokások, fkántálás,

- betlehemezés)
- > Farsang, farsangi szokások. Farsangi ételek, bálók, szokások. Farsangi köszöntők és maszkos alakoskodások, fbőjti játékok, kiszehajtás)
  - > Nagyböjt és a húsvéti ünnepkör jeles napjai és szokásai, fvillőzés, húsvét, zöldágjárás)
  - > Húsvéti szokások, pl. húsvétvasárnap, húsvéthétfő, fkomatálküldés)
  - > Az emberi élet fordulói fkeresztelő, gyereklakodalom, leányélet, legényélet, lakodalom) Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink
  - > A magyar nyelvterület néprajzi tájai, tájegységei, etnikai csoportjai, a határainkon túl élő magyarok
  - > A néprajzi tájak jellemző jegyeinek bemutatása fnéprajzi csoport, nemzetiség, néprajzi táj, határainkon túl élő magyarok, szórvány, nemzeti összetartozás, haza, hazaszeretet, hungarikum, világörökség)
  - > A magyar nyelvterületen élő néprajzi csoportok (pl. palóc, matyó, kun, székely}, nemzetiségek (pl. német, szlovák, szerb, horvát} megnevezése

Dráma és színház

5. évfolyam

A tanuló legyen képes:

- > a rögtönzés és együttműködés során különböző konkrét és metaforikus kifejezésformák alkalmazására improvizációkban
- > játékstílusok alkalmazására saját játékok során
- > történetek megjelenítésére mozgásokkal, mozgásos improvizációval
- > történetek feldolgozására és megjelenítésére különféle színházi formanyelveken
- > tudatos és irányított önkifejezésre
- > kreativitásra, az alkotó tevékenységben a színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazására
- > az értékes és az értéktelen alkotás megkülönböztetésére
  - > a dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak ismeretére

Bibliaismeret

1. évfolyam

Bibliai történetek a tanulók életkorának megfelelő szintű ismerete:

Teremtéstörténet

Jézus születése

Az elveszett bárány

A Miatyánk

Jézus a tengeren jár

A tékozló fiú története

Az 1.Kor.15: 3-4. és a János 3:16. memoriter szintű ismerete

A tanuló életkorának megfelelően tudja saját szavaival elmondani, hogy kicsoda Jézus és miért jött el, és mit jelent az, hogy Isten szereti őt.

2. évfolyam

Bibliai történetek a tanulók életkorának megfelelő szintű ismerete:

Kain és Ábel

Noé bárkája

Bábel tornya

Ábrahám költözik

Jákob és Ézsau

József története

A Rm 3,23. a Zsid,13:5. és az Ézs.61:1. memoriter szintű ismerete

A tanuló életkorának megfelelően tudja saját szavaival elmondani, hogy mi a bűn, mit jelent Istennek engedelmeskedni, őt követni.

Bibliai történetekkel igazolja, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia.

3. évfolyam

A tanuló tudja megfogalmazni, hogy mi a Biblia.

Ismerje a pusztai vándorlás és a honfoglalás főbb eseményeit:

Átkelés a Vörös-tengeren

Tíz parancsolat adása

Az ércbíró

Jerikó bevétele

Életkorának megfelelően értelmezze a magvető és az irgalmas samaritánus példázatát

Ismerje Zákheus, Nikodémus és Péter személyét.

Tudja elmondani saját szavaival, hogy mit ünnepiünk pünkösdkor, illetve mi a Szentlélek személyének a munkája a világban.

A Jn 8:36.. és a Rm 8:14-15. memoriter szintű ismerete.

4. évfolyam

Bibliai történetek a tanulók életkorának megfelelő szintű ismerete:

A földi és a mennyi kincsek

A széles és a keskeny út

Saul megtérése és missziós útjai

Ismerje a következő bibliai személyeket: Gedeon, Sámson, Ruth, Sámuel, Péter és Pál.

Az arany szabály és a Nagy parancsolat, valamint a Mt.28:19-20. memoriter szintű ismerete.

Életkorának megfelelően ismertesse mit tanít Jézus a boldogságról, az adásról, az imádságról, a megbocsátásról, az őszinteségről és az indulatokról.

Tudja elmondani saját szavaival, hogy mit ünnepiünk adventkor.

5. évfolyam

A Biblia főbb jellemzőinek ismerete.

Ismerje a következő bibliai történeteket:

Dávid és Góliát,

Jézus születése, halála és feltámadása,

A jó pásztor története.

A „Mi Atyánk” az 1.Tim.3:16-17., Zsid 13:8 és az 1.Sám 16:7 memoriter szintű ismerete.

Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: bűn, hit, Krisztus, szeretet.

Tudja megfogalmazni az advent, a karácsony, a nagypéntek és a húsvét lényegét.

6. évfolyam

Ismerje a következő bibliai történeteket:

Három férfi a tüzes kemencében

Az aranyborjú

A manna

Jákob, a csaló

A salamoni templom

Pál apostol megtérése

A tízparancsolat, Példabeszédek 9:10, Apostolok cselekedetei 1,8 memoriter szintű ismerete

Tudja elmondani, hogyan tudjuk Istent és az Ő szeretetét megismerni, magunk és mások szeretetnyelvének felismerésének módjai, alkalmazásának lehetőségei.

Tudja saját életünk és a körülöttünk lévő emberek értékességének kifejezési módjait.

7. évfolyam

Ismerje a következő bibliai történeteket:

Ninive helyett Tarsis felé A

terméketlen szőlő

Jeruzsálem ostroma

Dániel az oroszlánok vermében

a 23. zsoltár, Példabeszédek 16,6, IKorinthus13,1-8 memoriter szintű ismerete Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: bűnrendezés, hitáltali megigazulás, alázat, szellemi harc, hit, próba és kísértés, örök élet

Tudja megfogalmazni mit jelent az Istennel átélhető közösség, béke, féltő, figyelmeztető és utat mutató szeretetének élménye.

Az alázat, szolgálatkészség gyakorlásának, területeinek lehetőségei

Pál apostol leveleifkiknek írta, milyen városokban lévő gyülekezetekbe, milyen célzattal)?

8. évfolyam

Ismerje a következő bibliai történeteket:

A hegyi beszéd

Mózes sorsa

Példázat a táalentumokról

Jób története

Nikodémus újjászületése

Jézus tanítványaival

ISámuel 16,7, Példabeszédek 3,3, IPéter 2,9-10, 127.zsoltár memoriter szintű ismerete

r Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: érték, értékrend, bölcsesség, bibliai „szív”, egyház, újjászületés, szolgálat, bizonyágtétel, evangelizáció, odaszánás, házasság

Tudja megfogalmazni életkorának megfelelően mit jelent az Istentől jövő biztonságot megérezni.

Mit tanít a Példabeszédek könyve a munkáról, a házasságról, a szívügyekről, otthonról, családról.

> A keresztyén istentiszteletek rendje, összetevője.

Etika

1. évfolyam

Rendelkezzen a tanuló életkorának megfelelő reális képpel, és legyen tisztában saját külső tulajdonságaival, legfontosabb személyi adataival (saját neve és lakóhelye, a szűkebb családtagjai).

- Legyen képes érzelmileg kötődni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez.
- Ismerje a tiszteletteljes és sértő közlési módokat.
- Legyen képes kapcsolatba lépni és kommunikálni környezete tagjaival.
- Érezze, hogy a hagyományok fontos szerepet játszanak a saját és közösség életében.
- Képes legyen átélni a természet szépségét, és érti, hogy felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért.

2. évfolyam

Ismerje:

Milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel,
az egészséges életmód alapelemeit,
a szeretet és elfogadás jelzéseit,
az állami, nemzeti és vallási ünnepek,
az együttélés szabályait.

Tudjon:

A hiányosságokon javítani,
a kitűzött célokat teljesíteni,
kapcsolatokat kialakítani, ápolni kortársakkal,
az állatok és növények felelős gondozásának módjairól,
a szelektív hulladékgyűjtés gyakorlásáról.

3. évfolyam

Ismerje:

Az önuralom fejlesztésének módjait,
a családi szokások jelentőségét,
a megfelelő kommunikáció eszköztárát,
az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét.

Tudjon:

Saját főbb testi tulajdonságait és személyiségjegyeit azonosítani,
a gyermekek és felnőttek feladatairól családon belül,
kortárs kapcsolatokat kezdeményezni és fenntartani,
értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket.

4. évfolyam

Ismerje:

Az érzelmek kezelésének módjait, miként válhat a családi és az egyéb ünnepeket aktív résztvevőjévé,
lakóhelye és a nemzet legfőbb természeti,
épített, művészeti értékeit,

a virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályait.

Tudjon

A hiányosságon javítani,
megkülönbözteti sértő és tiszteletteljes közlési módokat,
hogyan a tanulás jog és kötelesség,
cselekvési mintákat a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében.

5. évfolyam

Képes beszélgetésben együttműködően részt venni a következő témákban:

Önismeret (Ki milyennek lát? Milyennek látom magam? Milyen adottságaim, képességeim, lehetőségeim vannak? Mik azok a tulajdonságaim, amelyeken változtatni szeretnék?)

Egészség, betegség (Hogyan kerülhet veszélybe az egészség? Én egészségesen élek? Van olyan szokásom, amelyen jó lenne változtatni?)

Család, helyem a családban (Milyen a családom, otthonom? Milyenek a családi kapcsolataim? Milyen családi szokásaink, ünnepeink vannak? Kik a példaképeim?)

Baráti kapcsolatok, helyem a közösségben (Milyen az igazi barát? Mit jelent a barátság? Milyen szabályokkal találkozunk a mindennapjainkban? Kellenek-e szabályok? Milyen közösségi szabályoknak kell megfelelnünk?)

6. évfolyam

Képes beszélgetésben együttműködően részt venni a következő témákban:

Önismeret (Milyen változások vannak az egyéni és közösségi érdekeimben? Milyen jogaim vannak? Milyen értékeim és szükségleteim vannak?)

Konfliktusok a csoportban (Milyen problémák fordulnak elő a csoportban? Hogyan lehet ezt megoldani?)

Virtuális közösségek (Milyen előnyei és hátrányai vannak? Mik azok, amelyeket nem illik vagy veszélyes közreadni magunkról és másokról egy internetes közösségi oldalon?)

Technikai fejlődés (Használ vagy árt a technika? Túl nagy lábon élünk? Milyen hatással van rám a technikai eszközök használata?)

Magán- és köztulajdon (Mi tekinthető saját tulajdonnak? Milyen védelem illeti a magántulajdont? Kié a köztulajdon? Hogyan védhető meg?)

Vallásos és tudományos világnézet (Milyen vallásokat ismerek? Mi az egyes vallások fő jellemzője? Milyen találmányokat és feltalálókat ismerek? Miért szükségesek a találmányok?)

7. évfolyam

Képes beszélgetésben együttműködően részt venni a következő témákban:

KI vagyok én és mi vezérli a tetteimet? (Milyen kapcsolat van a szavak és tettek között? Mi az, ami igazán érdekel? Miben vagyok sikeres/ sikertelen? Mi a fontos az életemben? Mik az én értékeim?)

Párkapcsolat és szerelem (Miért nehéz kamaszoknak lenni? Miért fontos a bizalom egy párkapcsolatban? Mi az egyenjogúság? Milyen családot és otthont szeretnék? Milyen feltételei vannak a családalapításnak? Mi a zaklatás, bántalmazás, erőszak?)
Egyén és közösség (Milyen csoportokhoz tartozom? Melyik csoporthoz mennyire kötődöm? Kiknek és milyen szabályoknak kell engedelmeskednem?)

8. évfolyam

Legyen képes az alábbi fogalmakat értelmezni: jólét, jóllét, létminimum, siker, kudarc, boldogulás, boldogság, stressz, függőség, média, előítélet, sztereotípa,

Képes beszélgetésben együttműködően részt venni a következő témákban:

Mi dolgunk a világban? (Mivé válhatok? Mik a céljaim? Milyen hatásai vannak a médiának és a társadalomnak? Milyen jogaim és felelősségem van? Mi és hogyan befolyásolja az életem?)

Helyem a világban – nemzeti öntudat, európai identitás, nemzeti sokszínűség
(Mik a társadalmi együttélés szabályai? Milyen társadalmi normák határozzák meg az életem? Mik a jogaim, kötelességeim? Milyen társadalmi szabálytalanságokat ismerek?)

Erkölc, hit, világnézet (Milyen vallásokat ismerek a világban? Mik az egyes vallások Istenei, jellemzői? Milyen az egyes vallások eloszlása Európa egyes országaiban?)

Hit és erkölcsstan

1. évfolyam

A tanulók életkorának megfelelően:

- Isten létének megismerése a teremtett világ dolgain keresztül
- A három isteni személy legalapvetőbb tulajdonságainak ismerete
- Az egyház életébe való bekapcsolás a liturgikus év ünnepeinek alapján
- Jézus élete főbb állomásainak ismerete
- Az egyház eredetének ismerete
- Mária, mint mindannyiunk égi édesanyjának megismerése
- Helyes énkép kialakítása.
- Szüleink tisztelete
- A szentek a mi példaképeink
- Egy- egy bibliai történet eljátszása
- A katolikus keresztvetés elsajátítása
- Az imádság elsajátítása, a samariai asszony történetén keresztül
- Esti imádság

2. évfolyam

A tanulók életkorának megfelelően:

- Jézus életéből egy-egy mozzanat megismerése a biblia alapján
- Példabeszédeken keresztül értse meg Jézus tanítását
- Hogyan csatlakoztak a tanítványok Jézushoz
- A három isteni személy tulajdonságainak ismerete
- Mária tisztelet ünnepeken keresztül

- A szentek a mi példaképeink
- Egy- egy bibliai történet eljátszása
- Az egyház életébe való bekapcsolás a liturgikus év ünnepeinek alapján
- A Szentek a mi példaképeink
- A katolikus keresztvetés elsajátítása
- A Miatyánk ima

3. évfolyam

A tanulók életkorának megfelelően:

- Isten létének mélyebb megismerése a teremtett világ dolgain keresztül
- Miért van a rossz?
- Ábrahám, Mózes, Noé történeteinek keresztül az ószövetségi ismeretek elsajátítása
- Törvények az életért. Koruknak megfelelően a tízparancsolat ismerete
- Példabeszédek alapján Isten megismerése
- A megbocsátás szentsége: a szentgyónás
- Mária égi édesanyjának tisztelete
- A szentek a mi példaképeink
- Az egyház életébe való bekapcsolás a liturgikus év ünnepeinek alapján
- A szentségeken keresztül találkozunk Jézussal
- Felkészülés a szentségek felvételére

4. évfolyam

A tanulók életkorának megfelelően:

- Az Atya irgalmas és megbocsátó szeretetének megismerése
- A különös vendégek történetén keresztül ismerje meg, hogy Isten nagyon szoros, baráti kapcsolatot akar velünk építeni.
- Jákob és Ézsau
- József története
- Az Úr, miként az ifjú Mózes, minket is felkészít mindarra, amire majd szükségünk lesz az életünkben.
- Sámuel meghívása
- Dávid és Góliát
- Salamon, a bölcs király
- Az egyház életébe való bekapcsolás a liturgikus év ünnepeinek alapján
- Betlehemezésbe való részvétel
- Jézus és az apostolok szolgálatának ismerete bibliai történetek alapján
- A szentek a mi példaképeink
- Felkészülés a szentségek felvételére

5. évfolyam

A tanulók életkorának megfelelően:

- Isten szól hozzánk a Biblián keresztül
- Az Ószövetség.
- Isten megszabadít!
- Isten vezetése alatt élni.
- A királyság születése.
- Dávid - A bűnbánat ereje.

- A jövő kapujában.
- Életet adó tanítás.
- Az Újszövetség.
- A közöttünk lakó Isten.
- Elindulni Jézus követésére.
- Vámosból apostol.
- Küldetésünk van.
- Az út vége?
- Megszólítani Istent.
- Az egyház életébe való bekapcsolás a liturgikus év ünnepeinek alapján
- Mária tisztelet az egyházi év alapján
- Felkészülés a szentségek felvételére

6. évfolyam

A tanulók életkorának megfelelően:

- A bűn és következményei
- A bűnös ember és Isten
- A bűnbocsánat és a megbocsátás
- A Tízparancsolat részletes ismerete
- A főparancs
- A boldogságok
- Az Egyház törvényeinek ismerete
- A vasárnapot és a kötelező ünnepeket szentmisével és munkaszünettel szenteld meg!
- A pénteki bűnbánati napokat és a parancsolt böjtöket tartsd meg!
- Évente gyónjál és legalább húsvéti időben áldozál!
- Az egyház életébe való bekapcsolás a liturgikus év ünnepeinek alapján
- Felkészülés a szentségek felvételére
- Az irgalmasság testi cselekedetei
- Az irgalmasság lelki cselekedetei

7. évfolyam

A tanulók életkorának megfelelően:

- A helyes Én kép, önmagunk elfogadása.
- Belső értékeink – Ki vagyok én?
- A belső értékek hangsúlyozása
- Hogyan alkalmazkodok a többiekhez? Csoport, Gyülekezet, Család
- Példaképek. Sztár, Celeb, Szentek és Boldogok
- A helyes Istenkép kialakítása
- Istenkapcsolat, mint érték – Aki az első lépést megteszi feléd
- A helyes Istenkép formálása
- Isteni erények: Hit, Remény, Szeretet
- A legnagyobb ajándék – Várakozás, amely érlel
- A legnagyobb ajándék – A legnagyobb ajándékozó és a legnagyobb ajándék
- Kapcsolatok kialakítása, minősége. Barátság, szerelem
- A szeretet lépcsőfokai
- Az élet értékes. Ne ölj!
- Az Egyház liturgiája

8. évfolyam

A tanulók életkorának megfelelően:

- Az Egyház erkölcsi tanítása a tízparancsolat, a liturgikus ünnepek és a hitvallás nyomán.
- Mit beszélsz? A beszédünk elárulja a jellemünket.
- Van időd Istenre? A minőségi idő lényege
- Helyem a világban milyen a kapcsolatunk Önmagunkkal, Istennel és társainkkal?
- Életed Istene? A helyes istenkép
- Véded az életedet? Az egyéni Felelősség tudatosítása, jobb önismeret
- Szeret, nem szeret? Szexualitásról és házasságról való keresztény gondolkodás
- Liturgikus alapismeretek, fogalmak Adventi időszak, szokások ünnepek
- Karácsony: Jézus megtestesülésének ünnepe. Eredete, liturgiája és szokásainak ismerete
- Liturgikus alapismeretek, fogalmak Nagyböjti időszak eseményeinek ismerete
- Liturgikus alapismeretek, fogalmak a Nagyheti szertartások
- A Húsvéti időszak sajátosságainak ismerete
- Az Egyház szerepe. Hívó életmódra nevelés

Digitális kultúra

1. évfolyam

A tanuló legyen képes egyszerű rajzot kiegészíteni ismerje a számítógép alapvető részeit, képes legyen a számítógép be- és kikapcsolására, legyen képes a tanult programok indítására, bezárására, a tanult billentyűk megkeresése billentyűzeten

2. évfolyam

A tanuló képes legyen a tanult ismereteket önállóan alkalmazni: ismerje a számítógép alapvető részeit, képes legyen a számítógép be- és kikapcsolására, legyen képes a tanult programok indítására, bezárására, ismerje a számítógép kezdőképernyőjének és programablak felületét a tanult billentyűk megkeresése billentyűzeten legyen képes egy számára ismert weboldalt elérni, azon tájékozódni,

3. évfolyam

A tanuló képes legyen a tanult ismereteket önállóan alkalmazni: ismerje a számítógép kezdőképernyőjének és programablak felületét a tanult billentyűk ismerete tudjon egyszerű szöveget beírni, menteni, megnyitni legyen képes rajzkészítésre a Paint programban, (mentés, megnyitás, alapvető rajzeszközök használata, másolás, tükrözés, forgatás funkciójának ismerete egy tanult weboldalon való eligazodás, egyszerű keresés végrehajtása

4. évfolyam

ismerje a számítógép alapvető felépítését, és a hozzá kapcsolódó kimeneti/bemeneti eszközöket,
a számológép alapvető ismerete,
ismerjen és tudjon alkalmazni egyszerű szövegszerkesztési módokat,
legyen képes rajzkészítésre a Paint programban, (mentés, megnyitás, lap tulajdonságai)
a rajzeszközök ismerete, használata (görbe vonal, pipetta, nagyító),
egy tanult weboldalon való eligazodás, egyszerű keresés végrehajtása

5. évfolyam

Legyen képes kezelni a billentyűzetet és az egeret.
A tanuló értse, hogy ugyanazt az ismeretet különféle jelekkel leírhatjuk.
Tudjon alapszinten kommunikálni az adott programokkal.
Tudjon tájékozódni a számítógép könyvtárstruktúrájában.
Tudjon mappákat és fájlokat létrehozni, másolni, törölni.
Képes legyen ábrákat, rajzokat készíteni rajzolóprogrammal.

6. évfolyam

Tudjon szöveget karakter szinten formázni és egyszerű dokumentumot készíteni.
Tudjon használni néhány közhasznú információforrást.
Tudjon webhelyekre látogatni, és ott adott információt megkeresni.
Legyen képes egyszerű, hétköznapi algoritmusokat értelmezni, illetve végrehajtani.

7. évfolyam

A tanuló legyen képes a számítógép legfontosabb perifériáit kezelni.
Tudjon tájékozódni a számítógép könyvtárstruktúrájában.
Tudja használni az operációs rendszer néhány szolgáltatását.
Ismerje és tudja kezelni a multimédia alapelemeit (szöveg, kép).
Képes legyen egyszerű feladatokhoz (néhány utasításból álló) algoritmusokat készíteni.
Tudjon információt keresni a segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia) és az interneten.
Tudjon néhány diából álló PowerPoint bemutatót készíteni.

8. évfolyam

Képes legyen többféle formázást tartalmazó szöveges-rajzos-táblázatos dokumentumot készíteni.
Minta alapján tudjon dokumentumot készíteni.
Küldjön és fogadjon elektronikus leveleket.
Tudjon adatokat táblázatos formában és diagramon megjeleníteni. •Tudja használni az internet egyes szolgáltatásait.
Tudja, hogy a tárgyszó és a szakjelzet a könyv témáját fejezi ki.
Tudjon a szabadpolcon műveket keresni.
Legyen képes - segítséggel - a tárgyi katalógust használva egyszerű keresési feladatokat megoldani.
Tudjon forrásokra hivatkozni.

Állampolgári ismeretek

8. évfolyam

Család; a családi szocializáció jellemzői; a hagyományos családmóde

A család, mint a társadalom alapvető intézményének szerepe és jellemzői család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás)

A család gazdálkodása és pénzügyei

A háztartás fogalmának értelmezése: Bevételek, kiadások; A család fogyasztási szokásai (családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság)

Településünk, lakóhelyünk megismerése

A település, lakóhely alapvető jellemzői; A település történetének sajátosságai; A lakóhely kulturális értékei (intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civilszervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság)

Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségek

A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban; A honvédelem szerepe, lehetőségei, feladatai nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika)

A magyar állam alapvető intézményei; az állam szerepe a gazdaságban

Az állam feladatai, gazdasági szerepe; Az állam bevételeinek csoportosítása állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképeség, korlátozott jogképeség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem)

Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre

A mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése; Az elektronikus ügyintézés jellemzői ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diák munka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya-tervezés)

A fogyasztóvédelem alapjai

A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése; A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei; A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom)

A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás

A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban; A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi szerepe; A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői; Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, házi orvos)

3.11. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei

Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;
- a gyermek lakcímkártyáját;
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást;
- a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával;
- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.

A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát;
  - a szülő személyi igazolványát;
  - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
  - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.
- Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók átvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.

Az iskolába beadott felvételi kérelmeket a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben meghatározott sorrendben kell teljesíteni.

- Amennyiben iskolánk – a rendeletben megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján kell dönteni. A sorsolás lebonyolításának részletes szabályait a házirend tartalmazza

3.12. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

3.12.1. Célok

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

3.12.2. Feladatok

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- A tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- A tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
- A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3.12.3. Kapcsolatok

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal és a Vöröskereszttel;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

3.12.4. Tevékenységformák

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

Tantárgy	Elsősegély-nyújtási alapismeretek
biológia	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
kémia	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
fizika	<ul style="list-style-type: none"> - égési sérülések - forrázás
testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> - magasból esés

- Az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek:
  - teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél;
  - a mentőszolgálat felépítése és működése;
  - a mentők hívásának helyes módja;
  - az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele évente egy alkalommal az 5-8. évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

- Az egészségnevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások:
  - szakkörök (Elsősegélynyújtás);
  - minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat vagy a Vöröskereszt bevonásával;
  - évente egy elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

3.13. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

A nevelőtestületünknek nincs olyan elv, amit nem említene pedagógiai programunk.

BAPTISTA OKTATÁS

IV. Iskolánk helyi tanterve

4.1. Tantervek, a választott kerettanterv ,az iskolában tanított kötelező és nem kötelező (választható) tantárgyak és óraszámok

4.1.1. Tantervek, a választott kerettanterv

Az iskola egyes évfolyamain az elkövetkező tanévekben az alábbi tantervek alapján folyik az oktatás:

NAT2020 = www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020-nat

BAPTISTA OKTATÁS

4.1.2. a Kormány 5/2020.(I.30) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012.(VI.4) Korm. rendelet módosításáról

Heti óraterv – 2020.

Tantárgyak	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5+1	5+1	4	4	3+1	3+1
Matematika	4	4	4	4	4	4	3+1	3+1
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Hon- és népismeret						1		
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1				
Természettudomány					2	2		
kémia							1	2
fizika							1	2
biológia							2	1
földrajz							2	1
Idegen nyelv	1	1	1	2	3	3	3	3
éneke-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
vizuális kultúra	2	2	2	2	1	1	1	1
Dráma és színház					1			
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2
Maximális óraszám	24	24	24	25	30	30	32	31

4.1.3. A választott kerettantervhez kapcsolódó nevelőtestületi döntések

- Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel. Mivel a kerettantervek által előírt tananyagok a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeretnek csak a kilencven százalékát fedik le, a fennmaradó tíz százalékot iskolánk pedagógusai a kerettantervben szereplő tananyag, követelmények elmélyítésére, gyakorlásra, a tanulói képességek, a tantervben meghatározott kompetenciák fejlesztésére használják fel.
- A miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órák számával az alábbi tantárgyak óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson:
- A választott kerettantervben szereplő tananyagok, témakörök évfolyamonkénti bontása, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározása a nevelők szakmai munkaközösségeinek, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok feladata a helyi tanterv életbelépésének megfelelően évente felmenő rendszerben:
- A választott kerettantervben szereplő tananyagok, témakörök évfolyamonkénti bontásához, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározásához iskolánk pedagógusai az egyes tantárgyak tanításához alkalmazott tankönyvek tankönyvkiadói által összeállított helyi tantervi ajánlásokat használják fel. Ezek elfogadásáról, iskolánkban történő alkalmazásáról az előbbi ütemezésnek megfelelően a nevelőtestület dönt.

4.1.4. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Pedagógiai programunk szerint választható foglalkozás iskolánkban:

- sportkör
- tánc és mozgásművészet

Ezen foglalkozások megtartására elsősorban a délutáni időszakra tervezzük

4.2 tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgy egyéb eszközökre is szükség van: testnevelés, rajz, technika.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A megrendelt tankönyveken, munkafüzeteken, feladatlapokon kívüli taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- A taneszköz feleljen meg a az iskola helyi tantervének.
- Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók
- A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen befolyásoló, jobbító esetekben vezetünk be.
- a tudományosság elvének és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő,
- A tankönyvhöz kapcsolódjanak segédletek és taneszközök (pl. munkafüzet, feladatlap), amelyek segítsék a tananyag feldolgozását és a tanulási önállóságot.

Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más támogatásokból egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskola könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.

4.3 Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósulása

Pedagógiai feladatainkat az alábbiakban határozzuk meg:

- ✓ A törvényes dokumentumokban leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátítása
- ✓ Az ezekre épülő differenciálás.

Feladataink azt a célt szolgálják, hogy tanulóink:

- ✓ különböző szintű adottságaikkal,
- ✓ eltérő ütemű fejlődésükkel,
- ✓ az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal,
- ✓ egyéb tevékenységükkel (érdeklődési körüknek megfelelően)
- ✓ szervezett ismeretközvetítéssel,
- ✓ spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztassák ki személyiségüket.

Fontos feladat tanulóink számára önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük megismerése. A helyes „én” értékelése, tudományos tapasztalatok szerint, befolyásolja a sikerességet az élet valamennyi területén.

A köznevelési törvény előírása alapján az alapfokú nevelés-oktatás fejlesztési szakaszai az alábbiak:

- ✓ az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó alsó tagozat,
- ✓ az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó felső tagozat.

Az alsó tagozat első két évében a tartalmi szabályozás lehetővé teszi, ösztönzi az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését. Az alsó tagozat harmadik–negyedik évfolyamán erőteljesebbé válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

4.4. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Tanulóink szociokulturális helyzetének vizsgálatának kapcsán igyekeztünk megkeresni esélyegyenlőségüket biztosító, hátrányaikat enyhítő tevékenységi formákat a gyermekek mindenképp felett álló érdekeinek érvényesülése céljából.

Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen, különleges, minden gyermeknek egyéni szükségletei, igényei vannak. Rendkívül változatosak az egy osztályba járó tanulók adottságai, képességei, magatartásuk stb. A tanulók közötti különbségek és különbözőségek óriásiak lehetnek.

- A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei

Minden tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

- Kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása az 1-8. évfolyamon, folyamatos egyénhez igazodó fejlesztés, a kulcskompetenciák bővítése az iskolázás további szakaszain.
- A tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémáik megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás valamennyi területén.
- A tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása.
- A tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e tevékenység támogatása iskolán kívül.
- Adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása.
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

Egyénre szabott tanulási lehetőségek

- Az iskola a tanulók tanulmányi előmenetelét a képességeiknek megfelelő, egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával tudja a leghatékonyabban támogatni.
- A tanulók közti különbözőségeket az iskola a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintse.

- Olyan fejlesztési célokat kell kijelölni, amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést a tanulási környezethez, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez.
- A képességtartományok mindkét határán – tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte – kihívást jelentő feladatok megtervezése kívánatos.
- Különösen fontos, hogy az iskola biztosítsa a tanulás egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat, enyhítse a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat. Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhöz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

- Az esélyegyenlőséget az alábbi tevékenységi formák biztosítják:

- kompetencia alapú oktatás, differenciált tanulásszervezés
  - minden dolgozónk, pedagógusunk elkötelezett az egyéni fejlesztésen alapuló, a tanulók egyéni képességeit figyelembe vevő inkluzív nevelés, oktatás iránt
  - alkalmazkodunk a tanítványaink egyéni szükségleteihez, azok folyamatos megismerése, elemzése által
  - tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formák alkalmazása
  - felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése
  - a továbbtanulás irányítása, segítése
  - rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás (iskolaorvos, fogorvos, védőnő)
  - egészségnevelési programok, felvilágosító tevékenység
  - motiválás arra, hogy a gyermekétkeztetésben, tanulószobai vagy napközis ellátásban részese legyen
  - táborok, kirándulások, erdei iskola szervezése
  - felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről
  - (szülői értekezletek, fogadóórák, családlátogatás, értesítés)
  - étkezési térítési díjak csökkentése (helyi szabályozásnak megfelelően)
  - kirándulási, táborozási hozzájárulások (az anyagi lehetőségek függvényében)
  - pályázati lehetőségek kihasználása
  - a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolata
  - a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése
  - a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége
  - kapcsolattartás a társintézményekkel
- (polgármesteri hivatal, gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, családsegítő központ, rendőrség, kisebbségi önkormányzatok).

- A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az átlagosnál nagyobb gondot kell, szociokulturális adottságainkat ismerve a gyermek és ifjúságvédelmi feladatokra fordítanunk. Az intézmény valamennyi felnőtt dolgozója a saját munkaterületén közreműködik ebben a tevékenységben, a veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében.

A gyermek- és ifjúságvédelmi munka minden pedagógus kötelessége, e tevékenységért alapvetően az igazgató felel.

Olyan pedagógiai tevékenységet és légkört alakítunk ki, amely kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik tanuló neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, vagy

bármely más ok miatt hátrányos, kizáró helyzetbe kerüljön. Minden eszközzel harcolni kell a hátrányos megkülönböztetés ellen.

Nevelő – oktató munkánk mindenki számára biztosítja a fejlődéséhez szükséges feltételeket, lehetőségeket annak érdekében, hogy tanulóink kibontakoztathassák képességeiket, tehetségüket, leküzdhessék indulási hátrányaikat.

Tevékenységünk elemei

✓ Folytatjuk hagyományainkat a szülőkkel kialakított kapcsolattartás rendszerében: családlátogatások, szülői értekezletek, fogadóórák, nyílt tanítási napok, SZM rendezvények,

✓ Diákönkormányzatunkat a törvénynek megfelelően bevonjuk az iskolai munka tervezésébe, döntéshozatalba, egyes döntések végrehajtásának ellenőrzésébe,

✓ A Ktv-ben és az 1997. évi XXX. Tv.(gyermekvédelem)-nek megfelelően biztosítjuk a tanulói jogok érvényesülését.

✓ Intézményünk a kapott pénzbeli ellátásoknál (tankönyvtámogatás, étkezési hozzájárulás) a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, az osztályfőnökök javaslatának alapján dönt a rászoruló tanulók támogatásának mértékéről. Az indokok a családlátogatás, a tanulóval történő beszélgetés, a megfigyelés tapasztalatain alapuljanak.

✓ Törekszünk a gyermekek veszélyeztetettségének, hátrányos helyzetének mielőbbi feltárására, az egy osztályban tanító nevelők ismereteire alapozva az okok megismerésére. Figyelemmel kísérjük tanulmányi munkájukat, magatartásukat, hiányzásukat, megnyilvánulásait. Ha eszközeink nem elégségesek a veszélyeztettség megelőzéséhez, megszüntetéséhez, jelezzük a gyermekjóléti szolgálatnak, illetve hatósági eljárást kezdeményezünk.

✓ Eszközeink intézményünk működésébe illeszkednek, ezekről az iskola szervezeti működési szabályzata rendelkezik.

✓ Iskolánkban gyermek- és ifjúságvédelmi felelős dolgozik, kinek alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

Ezen belül feladatai közé tartozik:

✓ a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldásával fordulhatnak,

✓ családlátogatáson vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében,

✓ a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,

✓ a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi

✓ tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetése érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- gyermekjóléti szolgálattal,
- nevelési tanácsadóval,
- szakértői bizottsággal,

- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivattal,
- gyermekorvossal,
- rendőrkapitánysággal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermek- és ifjúságvédelem céljainak megvalósítását:

- differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- indulási hátrányok csökkentése,
- felzárkóztató foglalkozások,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- pályaválasztás segítése,
- személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőknek)
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- családi életre történő nevelés,
- napközis és tanulószobai foglalkozások,
- iskolai étkezési lehetőség,
- egészségügyi szűrővizsgálatok,
- tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok)
- a tanulók szociális helyzetének javítása (természetbeni támogatás)
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai alapelvek

A gyermek- és ifjúságvédelmi munka minden pedagógus kötelessége, e tevékenységért alapvetően az igazgató felel.

Olyan pedagógiai tevékenységet és légkört alakítunk ki, amely kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik tanulónk színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, vagy bármely más ok miatt hátrányos, kizáró helyzetbe kerüljön.

Nevelő - oktató munkánk mindenki számára biztosítja a fejlődéséhez szükséges feltételeket, lehetőségeket annak érdekében, hogy tanulóink kibontakoztathassák képességeiket, tehetségüket, leküzdhessék indulási hátrányaikat.

Tevékenységünk elemei

- Folytatjuk hagyományainkat a szülőkkel kialakított kapcsolattartás rendszerében:

- (családlátogatások, szülői értekezletek, fogadóórák, nyílt tanítási napok, SZM rendezvények, fórumok).
- Diákönkormányzatunkat a törvénynek megfelelően bevonjuk az iskolai munka tervezésébe, döntéshozatalba, egyes döntések végrehajtásának ellenőrzésébe.
- Biztosítjuk a tanulói jogok érvényesülését.
- Törekszünk a gyermekek veszélyeztetettségének, hátrányos helyzetének mielőbbi feltárására, az egy osztályban tanító nevelők ismereteire alapozva az okok megismerésére.

Iskolánkban gyermek- és ifjúságvédelmi felelős is dolgozik, kinek alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

Ezen belül feladatai közé tartozik:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatáson vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetése érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- gyermekjóléti szolgálattal,
- nevelési tanácsadóval,
- szakértői bizottsággal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,
- gyermekorvossal,
- rendőrkapitánysággal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

4.5. A tanulók tanulmányi munkájának, értékelése

4.5.1. A számonkérés alapelvei, követelményei és formái

A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével szükséges megvalósítani.

A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a pedagógusoknak mindvégig a tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat kívánatos előnyben részesíteniük. A tanulás társas természetéből adódó előnyök, a differenciált egyéni munka adta lehetőségek kihasználása, valamint a párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködő tanulás támogatása szintén hozzájárul a korszerű tanulási környezet megteremtéséhez.

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek legyenek, az azokhoz igazodó mérési stratégiákkal együtt, és már a tanulási folyamat elején ismertté

váljanak. Az iskolai légkör bizalmi jellege elsődleges feltétele annak, hogy a tanulási problémákra és a személyes nehézségekre időben fény derüljön. Ennek a bizalomnak a megteremtése és fenntartása minden intézményvezető és pedagógus állandó felelőssége.

Az aktív tanulási alapelvek szerint szerveződő, több tantárgy, tanulási terület ismereteinek integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témnapok, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.

Képesség-kibontakoztatás támogatása

- A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, hogy segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását, továbbá hozzájáruljon ahhoz, hogy a pedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási folyamat hatékonyságáról, lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, és az újratervezésére, a célok újra definiálására és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja.
- A tanulást és annak eredményességét befolyásoló pedagógiai tevékenység során végzett értékelésnek adatokra és tényekre kell támaszkodnia. Az erre alapozott értékelés segíti a tanulót további tanulási módszereinek, technikáinak meghatározásában.
- Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi a tanuló előzetes tudását, aktuális fejlettségi szintjét, egyéni fejlődési lehetőségeit, életkori sajátosságait, az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását és a pedagógiai célokat.
- Ennek érdekében a kiinduló állapot értékelése (diagnosztikus mérés) egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program megkezdése előtt végzett adatgyűjtés. A diagnosztikus értékelés kiterjedhet a tanulók meglévő tartalmi tudására, aktuális készség- és képességfejlődési szintjére, hozzáállására, viszonyulására. Az értékelés során figyelembe kell venni a tanuló életkori sajátosságait és a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat, továbbá a pedagógiai célokat. Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.
- A tanulás folyamatában több alkalommal, tájékozódó jelleggel végzett információgyűjtés, a fejlesztő, tanulást segítő értékelés és ennek visszajelzése akkor éri el a kívánt hatást, ha az a tanuló számára az értékelést követően rövid időn belül megismerhető. A tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése teszi lehetővé a tanuló fejlődésének folyamatos nyomon követését.
- Mindkét értékelési típus (a kiinduló állapot értékelése és a fejlesztő, segítő támogató értékelés) önfejlesztésre és kitartásra ösztönzi a tanulót fejlődésének, valamint tudásának gyakori, interaktív módon történő visszajelzésével. Célja a tanuló erősségeinek és hiányosságainak felmérése, valamint az éppen kihívást jelentő célok meghatározása, és ezzel a nevelési-oktatási gyakorlatnak a célok eléréséhez történő igazítása.
- Az összegző értékelés célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje milyen mértékben felel meg a célként kitűzött tanulási eredményeknek. Az összegző értékelés minősítő jellegű, de lehet részletes szöveges értékelés is, amely rendelkezik a fejlesztő, tanulástámogató értékelés jellemzőivel. Az első évfolyam végén a tanuló összegző értékelése szöveges formában történik.
- Az első nevelési-oktatási szakasz fő feladatainak megvalósítását leghatékonyabban a fejlesztő, tanulást támogató értékelés szolgálja, összekapcsolva a

diagnosztikus mérésekkel, amelyek segítik a tanulók hatékony fejlesztését, az aktuális pedagógiai tevékenység meghatározását, szükség esetén felülvizsgálatát.

- Az iskolakezdést követő első félévet minden szempontból bevezető, fejlesztő szakasznak szükséges tekinteni, ezért a pedagógus ebben az időszakban a szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építheti. A szöveges értékelés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló és a szülő részére a tantárgyi előrehaladásról és a kompetenciák fejlődéséről a pedagógus a tapasztalatain és a követő méréseken alapuló, részletes tájékoztatást nyújtson.
- Az értékelés az 1. évfolyamot követően az iskola pedagógiai programjában rögzített módon, a jogszabályoknak megfelelően történik.

Tanítványaink ellenőrzésének és értékelésének rendszerét a köznevelési törvény és a szervezeti és működési szabályzatunk alapján dolgoztuk ki.

- Alapelvünk a tanuló reális értékelésével a gyerekek motiválása, a tanulás iránti igényük felkeltése.
- Az értékelés függ a tantárgyak sajátosságaitól, az életkori szakasztól, de a folyamatosság biztosítása érdekében havonta legalább egy érdemjegyet kapjanak a tanulók, ha így minősítjük tudásukat.
- A követelmények és az ellenőrzés, értékelés kapcsolatában két feltételt kell teljesítenünk az érvényességet és a megbízhatóságot. Az elvek alapján kell kialakítanunk az ellenőrzés rendjét.
- A tanári mérések a következők lehetnek, melyeket szükség szerint terveznek a nevelők
  - Diagnosztikus mérések nagyobb tartalmi-tematikus egység előtt. Ezzel tájékozódunk arról, hogy rendelkeznek-e azokkal a kompetenciákkal tanulóink, amelyek az új tanítási tartalmak elsajátításakor szükségesek.
  - Formatív mérések a tanítási-tanulási folyamat bármelyik fázisában tervezhetjük. Segítségével feltárhatjuk a tanulási hibákat, nehézségeket, és ezzel hatékonyabbá tehetjük a tanulást.
  - Szummatív mérések a tanítási témák lezárását követően, melyekkel minősítjük a tanuló tudását.

Az iskola a nevelő oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyagokhoz kapcsolódó követelményekre is.

A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból az első-negyedik évfolyamon, a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatokban is tanúbizonyosságot tesznek

A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv (a 4-8. évfolyamon), matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz ellenőrzésénél:

- A nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik,

- Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak

A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – témazáró dolgozaton kívül – csak egyszer kerülhet sor írásbeli számonkérésre, de minden tanulónak legalább egyszer kell felelnie szóban:

- Az ének-zene, a rajz, az informatika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva
- A többi tantárgy esetében (a tantárgyak számától függően) témakörökön belül
- A testnevelés követelmények elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk
- A második-nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük, félévkor, és a tanév végén osztályzattal minősítjük

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet

A második évfolyam második félévétől nem alkalmazzuk a szöveges értékelést, visszatérünk az év közbeni érdemjegyekkel történő értékelésre, és a félévkor és év végén történő osztályzásra.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

- jeles (5),
- jó (4),
- közepes (3),
- elégséges (2),
- elégtelen (1)

Tantárgyi dicséret esetén mind a tájékoztató füzetbe (elektronikus naplóba), mind év végén jeles érdemjegy szerepel a bizonyítványba és a megjegyzés rovatba tüntetjük fel a dicséretet.

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell

szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.

A tanulók által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az ellenőrzőn keresztül. Az ellenőrző bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

4.5.2. Az értékelés intézményi sajátosságai

- A második évfolyam második félévétől nem alkalmazzuk a szöveges értékelést, visszatérünk az évközi érdemjegyekkel való értékelésre, valamint a félévkor és év végén történő osztályozásra.
- Az alsó és felső tagozaton a rajz, ének, technika, testnevelés tantárgyak esetén, a tanév folyamán és a félévi és év végi értékelésnél érdemjegyet adunk.
- Ötödiktől nyolcadik évfolyamon az érdemjegyek súlyozottan kerülnek be az értékelésbe, a félévi, év végi osztályzatokba. A témazáró, tananyagrészt lezáró értékelések kétszeres hangsúlyt kapnak.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0 –33 %	elégtelen (1)
34- 50 %	elégséges (2)
51-75 %	közepes (3)
76- 90 %	jó (4)
91- 100 %	jeles (5)

A mérésekkel és az értékeléssel kapcsolatos feladatokat, adminisztratív tevékenységeket, továbbá a tanulók és a szülők, gondviselők értesítése:

- az értékeléstől számítva 1 héten belül kerüljön bejegyzésre az elektronikus naplóba és a tájékoztató füzetbe;
- amennyiben a tanulónak nincs ott a tájékoztató füzete, abban az esetben kerüljön bejegyzésre a fegyelmi füzetbe és az elektronikus naplóba;
- az osztályfőnök havonta kinyomtatja a tanulóra vonatkozó osztályozó napló részt és a szülőnek tájékoztatás céljából elküldi a gyermek által;

1. osztály és 2. osztály félév

Tanév közben kapott minősítések egy tantárgyból	Minősítés a bizonyítványban
Legfeljebb 1 „jó”, a többi „kiváló”	Kiváló
Mind „jó” Azonos számú: „megfelelő” és „kiváló”, a többi „jó” „felzárkóztatásra szorul”, nem megfelelő egy sem	Jó
Mind „megfelelő” Azonos számú „felzárkóztatásra szorul” és „jó”, a többi megfelelő Legalább 1-gyel több „jó” mint „felzárkóztatásra szorul”, a többi megfelelő	Megfelelő
A felénél több „felzárkóztatásra szorul”	Felzárkóztatásra szorul

Az értékelés szempontja: tantárgyi teljesítményre vonatkozóan

Idő	Tanév közben			Félévkor és év végén	
típus	Formatív értékelés (órai munka)		Diagnosztikus értékelés (tanulási szakasz eleje, vége)	Szummatív értékelés (témazáró, félévi, év végi felmérések)	Tájékoztatófüzet, illetve bizonyítvány
skála	Szimbólumok, „felzárkóztatásra szorul”, pontok, stb.	Minősítő fogalmak: - kiváló - jó - megfelel - „felzárkóztatásra szorul”**	% pontban, átváltással -90%= kiváló -75%= jó -50%= megfelelő 49%-ig = „felzárkóztatásra szorul”**	% pontba, átváltással -90%= kiváló -70%= jó -40%= megfelelő -39%-ig= „felzárkóztatásra szorul”**	Minősítő fogalmak: - kiváló - jó - megfelelő - „felzárkóztatásra szorul”**
súly	Pl.: 5 piros pont = kiváló	1	3	5	

* más kifejezés is használható: nem megfelelő

4.5.3. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A második-nyolcadik évfolyamon a tanulók az iskola évfolyamára akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket valamennyi tantárgyból teljesítette.

- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A második-nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból az „elégséges” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
- Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon, tanév végén – legfeljebb három tantárgyból - szerez elégtelen osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus 15-31-ig terjedő időszakban javítóvizsgát tehet.

- Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkája előkészítő jellegűnek minősül, és tanulmányait az első évfolyamon folytathatja.
- Az igazgató a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket teljesítette.
- A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztásai miatt nem tudta teljesíteni.
- Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon, a tanév végén háromnál több tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, az évfolyamot ismételni köteles.
- A második-nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:
  - az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
  - az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
  - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott, valamint mulasztása az adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyei, hogy osztályozó vizsgát tegyen.
  - egyéni munkarendben tanuló volt.

A 250 óránál többet mulasztott tanulók és az egyéni munkarendben tanulók esetében az osztályozó vizsga tárgyai: minden tanult tantárgy a következők: minden tanult tantárgy.

Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

4.6. Az otthoni (napközis, tanulószobai) felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása

Iskolánk a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.

Az első- negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra),

Valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.

Az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot

A tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró. Illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni

4.7. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezési elvei, illetve a pedagógusválasztás szabályai

4.7.1 Intézményünk nem alkalmaz csoportbontást.

A választható foglalkozások megvalósítását elsősorban a délutáni időszakra tervezzük.

4.7.2. Intézményünk kislétszámú csoportokkal és csoportbontás nélkül végzi munkáját, így párhuzamos csoportok hiánya miatt a pedagógusválasztás lehetősége nem áll fenn.

4.8. A magatartás és szorgalom értékelése

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanulók magatartásának az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyezi.

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjeggyel értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben, az osztályban tanító nevelők többségének véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanulók, aki:

- A házirendet betartja
- A tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik,
- Kötelességtudó, feladatait teljesíti
- Önként vállal feladatokat és azokat teljesíti
- Tiszteletudó
- Társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvarias, előzékeny, segítőkészen viselkedik
- Az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz
- Óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet
- Nincs írásbeli figyelmeztetése, intője

Jó (4) az a tanulók, aki:

- A házirendet betartja
- Tanórán és a tanórán kívül rendesen viselkedik,

- Feladatait tőle elvárható módon teljesíti
- Feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti
- Az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt
- Nincs írásbeli intője

Változó (3) az a tanulók, aki:

- Az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be
- A tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik
- Feladatait nem minden esetben teljesíti
- Előfordul, hogy társaival, felnőttekkel szemben udvariatlan, durva
- A közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik
- igazolatlanul hiányzott
- Osztályfőnöki intője van

Rossz (2) az a tanulók, aki:

- A házirend előírásait sorozatosan megsérti
- Feladatait egyáltalán nem, vagy ritkán teljesíti
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen
- Társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik
- Viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt
- Több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki intése vagy ennél magasabb fokozatú büntetés

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges

A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanulók szorgalmát az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti, és azt az értesítőbe, illetve bizonyítványba bejegyzzi.

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben, az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanulók, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- tanulmányi feladatait minden tárgyból rendszeresen elvégzi
- a tanórán aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi
- munkavégzése pontos, megbízható

- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza

Jó (4) az a tanulók, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik
- a tanórákon többnyire aktív
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozásokon vagy versenyeken való részvételt önként nem, vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízást teljesíti
- taneszközei tiszták, rendezettek

Változó (3) az a tanulók, aki:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból lerontja
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik

Hanyag (2) az a tanulók, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen
- feladatait többnyire nem végzi el
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek
- a tanulásához nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten:

- Példamutató magatartást tanúsít,
- Vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el
- Vagy iskolai, illetve osztály érdekében közösségi munkát végez
- Vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyen, vetélkedőn vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- Vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalmában részesítheti

A jutalmazás formái:

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók:

- Szaktanári dicséret
- Osztályfőnöki dicséret
- Igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén:

- szaktárgyi teljesítményért
- példamutató magatartásért
- kiemelkedő szorgalomért
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők

Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek..

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Azt a tanulót, aki:

- Tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti
- Vagy a házirend előírásait megszegi
- Vagy igazolatlanul mulaszt
- Vagy bármely módon árt az iskola jó hírének büntetésben lehet részesíteni

Az iskolai büntetések formái:

- Szaktanári figyelmeztetés, intő, rovó
- Osztályfőnöki figyelmeztetés, intő, rovó
- igazgatói figyelmeztetés, intő, rovó
- tantestületi figyelmeztetés

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el kell térni.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

A tanuló súlyos kötelelességzése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az „osztályfőnöki megrovás” büntetésben kell részesíteni. Súlyos kötelelességzésnek minősülnek az alábbi esetek:

- az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása;

- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása;
- a szándékos károkozás;
- az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;
- ezeken túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, ellene a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

4.9 komplex alapprogram bevezetése

A Komplex Alapprogram az 1–4. évfolyamon került bevezetésre a 2019/2020-as tanévben, azóta felmenő rendszerben alkalmazzuk.

Alapelvek, célok, feladatok

1. Célok:

- A végzettség nélküli iskolaelhagyásra vonatkozó országos és intézményi stratégia prevenciók célú beavatkozásainak megalapozása;
- A lemorzsolódás megelőzése, tanulást támogató pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az iskolai nevelés-oktatás az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve hozzájáruljon a tanulók személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához. Segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását. Biztosítsa a továbbtanuláshoz szükséges alapvető készségeket, az önművelés képességét.
- Transzverzális készségek fejlesztése (kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményezőképeség, problémamegoldó gondolkodás, kockázatelemzés, döntéshozatal és az érzelmek kezelése).
- Tanulástámogató módszertan (tanítási stratégia) alkalmazása, melynek központi eleme a heterogén tanulócsoportokban folyó differenciált fejlesztés (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban, DFHT), segítségével képessé váljanak a tanulók az önálló és a társas tanulásra, egyszóval: az eredményes tanulásra.

2. Alapelvek:

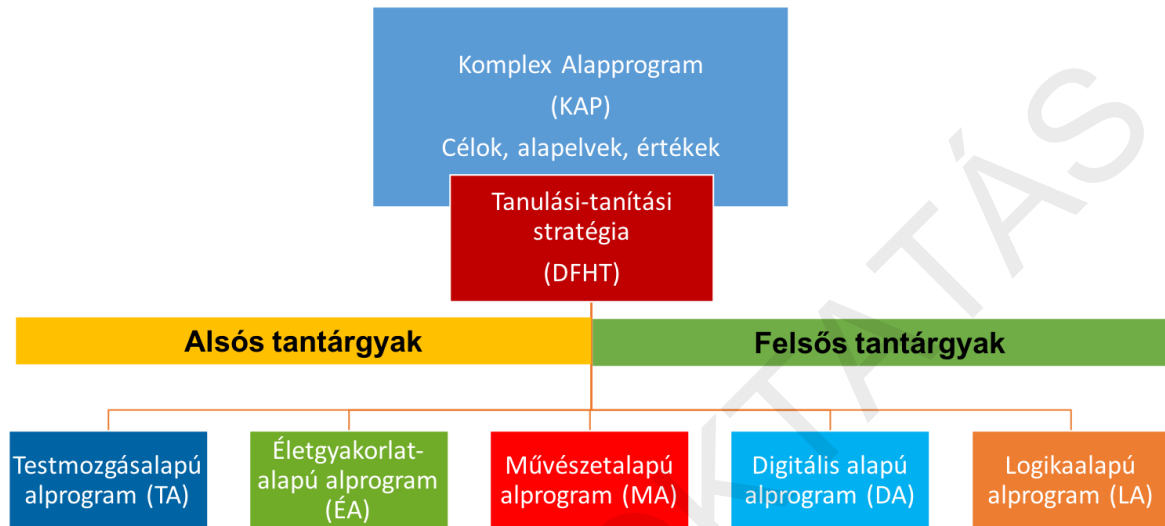
A Komplex Alapprogram megvalósítása során kiemelt jelentőségű, hogy az a koherenciát biztosító, a célokkal egybevágó alapelvekre épüljön, ezzel megalapozva az alprogramok egységes rendszerét.

A program legfontosabb alelvei:

- 1) adaptivitás; 2) komplexitás; 3) közösségiség; 4) tanulástámogatás; 5) méltányosság

Komplex Alapprogram

- egységes rendszerbe ötvözi a pedagógiai gyakorlatban eddig használt differenciált fejlesztést támogató módszereket;
- alkalmazza a tanulók iskolai helyzetét, státuszát megváltoztató és ezzel a tanulási motivációt növelő Komplex Instrukciós Programot;
- különös hangsúlyt fordít a tanulók alapvető képességeinek, készségeinek kialakítására az alprogramok segítségével.

A Komplex Alprogram jelszava: **Tanulni élmény!**, amely magával hozza az élményalapú tanulást, ami nem valósulhat meg máshol, mint az Élménysuliban. Programunk eleme a tanulók aktív tanórai részvételének támogatása, mely a pozitív élményeken keresztül valósul meg. Ennek mozgatórugója az interaktív, a tanulók bevonásán alapuló kreatív feladatmegoldás, az együtt tanulás élménye.

I. Feladatok, eljárások, eszközök, módszerek

1. Fejlesztési feladatok:

Fejlesztjük az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumokat (önfejlesztő elképzelések) és tanulási képességeket (stratégiákat és módszereket)!

- A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása minden tanulónak
- A mérés, mint a képességfejlesztés alapeleme. Nem az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálják
- Differenciált nehézségű feladatokkal, testre szabott egyéni és csoportos foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.
- A tehetséges gyermekeket valós szükségleteik szerint segítjük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában
- Demokratikus alapokon álló, integratív tanár – diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak, a pedagógus csak facilitáló szorongásszintet tart fenn.
- Növeljük tanulóink önbizalmát és önértékelését, építjük a pozitív énképét, erősítjük, a belső kontrollal beállítódását fokozzuk a felelősségvállalást, az önállóságot!
- Tudatosan neveljük „én” erős, jó komfortérzésű fiatalokat.
- Az szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.

- Az egyéni munkakultúra kialakítása, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás (attitűd) kiépítése

2. Kiemelt fejlesztési feladataink:

- énkép, önismeret,
- hon-és népismeret,
- európai azonosságtudat
- egyetemes kultúra,
- aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, közösségnevelés
- gazdasági nevelés,
- környezettudatosság, fenntarthatóság
- művészeti nevelés,
- művészeti eszközökkel történő nevelés
- a tanulás tanítása,
- testi és lelki egészség,
- felkészülés a felnőtt szerepekre, család szerepe
- testmozgás fejlesztése minden színterén az oktatásnak

3. További feladatok:

A modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá tétele.

- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére;
- Növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték, drámapedagógia stb.).
- Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított fejlesztő terheléssel.
- Alkalmazzuk a DFHT módszert.
- Alkalmazzuk a kooperatív tanulási-tanítási technikákat és módszereket!
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátíttatása.
- Az alprogramokkal illetve gazdagító, dúsító feladatokkal, programokkal és valódi problémák megoldásával alkalmazkodunk a különböző tanulói képességekhez.
- A szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése a nevelési célrendszer központi eleme; a konstruktív életvezetésre történő felkészítés feltétele.
- Önszabályozási stratégiák, autentikus, életszerű helyzetek kialakítása, amelyek során szerzett kompetenciákat a későbbiekben alkalmazniuk kell. A mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerben meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.
- Emberléptékű következetes követelés.
- Fejlesztő hatású visszacsatolás, mérés-értékelés.
- Érdemjegy, pontszám és százalékok nélkül, szóban és írásban is visszajelzést kap a tanuló, ami kiemeli erősségeit és annyi problémával szembesíti, amennyit a közeljövőben reálisan képes megoldani.

4. Komplex Alapprogramban megjelenő eszközök:

A program szakmai anyagai:

- Nevelési- oktatási program - KAP

- Tanítási stratégia - DFHT
- Alprogrami koncepciók (5 db.)
- Alprogrami eszköztár és feladatbank (5 db.)
- Tanítói- tanári kézikönyvek (10+16 db.)
- Óraillusztrációk, példák
  - Foglalkozástervek
  - Tankockák

5. További tanulást segítő eszközök:

- Az intelligencia és kreativitás - fejlesztő egyéni programok.
- A komplex személyiségépítés teljes eszközrendszere.
- Az ismeretek és összefüggések tanulói felfedezése, a szemléltetés, cselekvés, az aktivizáló módszerek alkalmazása jellemzi a tanulási – tanítási folyamatokat.
- A pozitív motivációs eszközei, a jutalmazás és büntetés módszereinek mértéktartó (nem szélsőséges) alkalmazása.
- Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket a változatos kommunikációs technikák alkalmazására, toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása, a konfliktusok kezelésére.
- Önértékelés, önkontroll, önfejlesztő stratégia alkalmazása. Pozitív tartalmú szociális kapcsolatok építése.
- A kulturált és egészséges életvitel kialakítása.
- A hagyományos és digitális ismerethordozók sokaságából kiválasztva az adott életkorban célszerű módszerek és eszközök; egyéni és csoportos aktivitásra serkentő munkaformák alkalmazása.

6. Tanulásszervezés, alkalmazott módszerek

6.1. Tanulásszervezés folyamatában az alábbi elvek érvényesülnek:

- a rend és fegyelem fenntartása
- tanuló szabadságának biztosítása
- tanulói viselkedés szabályozása
- pozitív tanulási légkör biztosítása
- csoportfolyamatok elősegítése

6.2. Alkalmazott módszerek:

6.2.1. A tanítás – tanulási folyamatban a DFHT tanítási-tanulási stratégiát alkalmazzuk, mint a Komplex Alprogram hangsúlyos elemét.

A lenti ábra azt mutatja, hogy a kötelező tanítási órák 20%-ban a DFHT (differenciált fejlesztés heterogén tanulócsoportban) szükséges alkalmazni.

A DFHT célja:

- A tudásban és szocializáltságban heterogén tanulói csoportok fejlesztése.
- A tanulói viselkedés pozitív befolyásolása.
- Az alulmotiváltság mérséklése.
  - A kognitív, affektív, szociális képességek fejlesztése.
  - A tanulók közötti együttműködés elősegítése.

DFHT koncepciója, módszerei:

Egyénre szabott differenciálás

- egyedül végzett munka
- rétegmunka
- teljesen egyénre szabott munka
- részben egyénre szabott munka

Párban folyó munka

- páros munka
- tanuló párok munkája

Csoportban végzett munka

- A kooperatív munka, kooperatív tanulás, kollaboratív munka
- KIP

Ezenkívül a tanórák 80%-ban a pedagógus választ módszereket.

6.2.2. Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

6.2.3. Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projekt módszer
- szituációs játékok

II. A Komplex Alapprogram sajátosságai:

1. A Komplex Alapprogram alprogramjai:

Az „Élménysuliban” minden alprogram megjelenik, hetenként javasoltan, minimum egy órában. Az alprogramok aránya az iskola profiljához igazítható (pl. művészeti iskolák, sportiskolák stb.)

A testmozgásalapú alprogram (TA)

Az alprogram az iskolai testmozgásprogramok három területén kívánja bővíteni, sajátélmény-szerzést biztosító tanulási környezetben a pedagógusok módszertani repertoárját és szemléletét:

- testnevelés óra
- mozgásos tanulás osztálytermi környezetben
- szabadidős mozgástevékenységek

A TA a testmozgás iskolai környezetben előforduló minden formájára támaszkodva, tanulástámogató eszközeivel vesz részt a tanulói komplex személyiségfejlesztésben.

Az aktív, kreatív, felelősségteljes magatartást kialakító oktatási módszerek alkalmazásával teszi az alprogram a testmozgáson alapuló tevékenységeket a közösségi célok és az egyéni felelősség életgyakorlatává.

Cél még az egészségtudatos, jövőorientált életmód kialakítása.

Az alprogram tartalma:

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és kereszttantervi tartalmak implementációjának támogatása testnevelés órai környezetben, a differenciálásra építve.

Mozgásos tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.

Önkéntességre és befogadásra épülő informális és nonformális tanulás testmozgás-alapú támogatása iskolai környezetben

Az életgyakorlat-alapú alprogram (ÉA)

Az Életgyakorlat-alapú alprogram egy olyan pedagógiai rendszert mutat be, amely hozzájárul az egyén és természeti, társadalmi környezete kölcsönhatásának tudatos és felelős alakításához.

Az életgyakorlat koncepció egyrészt figyelembe veszi a tanulók szükségleteit, és ennek függvényében eltérő tanulási-tanítási egységeket tartalmaz.

Minden egységen belül alternatív, a tanulók képességeihez, érdeklődéséhez, tempójához igazítható tanítási eszközöket, munkaformákat ajánl.

Az alprogram célja, hogy az életben hasznosítható ismereteket, tapasztalatokat szerezzon a gyermek, amely sikeres életvezetési kompetenciákkal vértelje fel.

Cél továbbá, hogy megalapozza a vitakultúrát, kritikus gondolkodást és az önálló felelősségvállalást.

Célunk még az életformák sokszínűségének tisztelete, a családi közösségek megbecsülése, az egészséges énkép kialakítása.

A célrendszerben hangsúlyos, hogy az egyén és környezete között dinamikus viszony van, így az életgyakorlat témái komplexek és minden szinten - a rendszerszemléletnek megfelelően - kidolgozásra kerülnek.

Az alprogram tartalma:

- egészséges életmód, életvezetés
- környezettudatosság (fenntarthatóság)
- állampolgári felelősség (közösségi szerepek)
- életút-támogató pályaorientáció
- család, párválasztás
- érzelmi intelligencia (szociális készségfejlesztés)

A művészetalapú alprogram (MA)

- Az alprogram a művészeti nevelést célzó tanórák, a művészeteket pedagógiai eszközként felhasználó osztálytermi tanulás és a szabadidős művészeti tevékenységek terén nevelő/oktató pedagógusok metodológiai fejlesztésén keresztül hat a végzettség nélküli iskolaelhagyás mérséklésének irányába.
- A művészettel nevelés sok és sokféle lehetőséget teremt a tanulástámogatás megvalósítására.

Az alprogram célja művészeteket célként/eszközként használó tanórák, szabadidős foglalkozások biztosítása a tanulók számára.

Indirekt célok:

- Személyiség- és társas készségek fejlesztése a művészeti tevékenység révén
- Tanulási motiváció, tanulás iránti attitűd alakítása
- Indirekt (kognitív képességeket célzó) tanulásfejlesztés művészeti keretek között tanulásfejlesztés a művészetek révén
- (Inter)diszciplináris ismeretátadás művészeteken alapuló, résztvevő központú gyakorlatokon keresztül
- Pályaorientáció: művészpályára irányítás, illetve pályaorientáció művészetek révén.
- A művészeti tevékenységbe ágyazott fejlesztés keretében lehetőség van a tanuló egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodó, esélyegyenlőséget biztosító pedagógiai módszerek alkalmazására, ezáltal az adaptivitás biztosítására.

Az alprogram tartalma:

A művészeti tantárgyak és a mozgásra irányuló testnevelés tantárgy a készségtárgyak körébe sorolhatók, s ez arra is lehetőséget ad, hogy hasonló tartalmi elemek szerint épüljenek fel alprogramjaik is.

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és kerestantervi tartalmak megvalósításának támogatása a művészeti nevelést szolgáló tanórai környezetben, a differenciálásra épülve.

Művészetekre épülő tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.

Önkéntességre és befogadásra épülő informális és nonformális tanulás művészet-alapú támogatása iskolai környezetben

A logikaalapú alprogram (LA)

A Logikaalapú alprogram a tanulók gondolkodásának fejlesztését támogató módszerek és stratégiák megismertetésével szeretné növelni a pedagógusok módszertani repertoárját az iskolai élet területein.

Az alprogram feladata megismertetni a pedagógusokat olyan logikai alapú játékokkal, (legyen az sakk, táblás, papír-ceruza, szituációs és egyéb játék), melyeket a pedagógus fel tud használni mind az általános képességfejlesztéshez, mind a közismereti tantárgyi órákhoz.

Az alprogram keretén belül olyan szemléletváltás elindítását célozzuk meg, amelynek segítségével a tanítási és a tanulási folyamat egyaránt élményszerűvé, motiválóvá és egyben fejlesztő hatásúvá tehető.

Az alprogram célja, a gyerekek egyik legfőbb tevékenységére, a játékra és a játékosságra építve, hogy a gyerekek a tanulást ne érezzék fájdalmas, fáradságos folyamatnak.

A tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás – ezzel a tanulók motivációja növelhető.

Az oktatásban a különböző logikai játékok és technikák alkalmazása nem öncélúan történik, hanem a tanterv és a tananyag megfelelő részébe való integrálással, szorosan kapcsolódva a megtanulandókhöz és a tanulók életkori sajátosságaihoz.

A játék lehetőséget nyújt a differenciálásra, és a gondolkodási képességeken túl a szociális képességek fejlődése is várható.

Az alprogram tartalma

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztési lehetőségei a gyakorlatban – stratégiák és algoritmusok.

- A vizualitás szerepe a gondolkodás fejlesztésében.

- Játék alapú megközelítések:
- Térszemlélet, sík- és térbeli tájékozódási képesség fejlesztése
- Dienes játékok és a matematikai gondolkodás fejlesztése
- Sakk játék alapjainak elsajátítása és beépítése az iskolai tanulásba
- Táblás játékok, társasjátékok, papír-ceruza játékok alkalmazása
- Játékstrukturált megközelítések:
- Kártyajátékok – lapot kérünk!, logiccards, set, stb.
- Logikai játékok, logisztorik
- Barkochba és egyéb csoportos szituációs játékok
- Kreativitást és reflektivitást fejlesztő játékok

A digitális alapú alprogram (DA)

A Digitális alapú alprogram az IKT-műveltség elemeit keresztntantervi, transzverzális megközelítésben értelmezi, és a digitális pedagógiai kultúra komplex, intézményi szintű fejlesztését tekinti feladatának.

Az IKT-műveltség tekintetében a technológiai, a kognitív és a szociális aspektust tekintjük irányadónak.

Az alprogram kidolgozásával a pedagógusok módszertani kultúraváltását segítjük elő, olyan korszerű digitális megoldásokkal, melyek hozzájárulnak az elektronikus tanulási környezet kialakításához, felgyorsítva az intézmények digitális átállását, mely lehetővé teszi, hogy a digitális eszközök alkalmazásával a tanulás élményszerűvé váljon.

Az alprogram célja, hogy kialakítsa a pedagógusokban az oktatásba integrált IT-eszközöket értő és kritikus módon alkalmazó „digitális állampolgár” habitust, melynek révén az összetett problémák megoldása a technológia segítségét is igénybe veszi.

Szeretnénk elérni azt is, hogy a tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás a digitális alkalmazások használatával, ezzel növelve a tanulók motivációját, kognitív képességeik színvonalát, tanulás módszertani repertoárjukat, pályaaorientáció szempontjából releváns ismereteiket, (inter)diszciplináris ismereteik körét, és mindent egybevetve: a tanulók személyiségformálásához is hozzájáruljon.

Az alprogram tartalma

Az alprogram az alábbi tartalmi pontokból építkezik:

- Játékalapú megközelítések
- Technológiai műveltség, felelősségteljes eszközhasználat
- IKT-műveltség
- Hálózati részvétel és együttműködés, problémamegoldás, kommunikáció és eszközhasználat
- Digitális írástudás
- IKT alapú óratervezés
- Személyes tanulási környezet menedzselése

2. Komplex óra

Komplex órák bevezetése – a program komplexitását a kognitív, affektív, szociális képességek együttes fejlesztése jelenti. A kötelező és szabadon tervezhető tanórákat fedi le, amelyekben a tudástartalom (a tananyag keresztntantervi része) kb. 30%-át hordozzák. A

„Komplex órák” tekintetében a tudástartalmak keresztntantvervi kapcsolatai mellett a DFHT tanítási-tanulási stratégia, valamint az alprogrami kapcsolódások jelennek meg. Ez utóbbi órák esetében a tantárgyakon átívelő transzverzális készségek fejlesztése is megvalósítható. Tartalmi fejlesztési pontok:

- legalább 1 alprogrami (max. 3 alprogrami) kapcsolat megjelenik benne
- kapcsolódik az adott tantárgy adott évfolyamának tanmenetéhez, és a tanítói/tanári kézikönyvben megjelenített órához
- minden alprogram (törekedve arra, hogy) egyenlő aránnyal (kb. 20%) jelenik meg (össz. komplex óraszám)

3. Ráhangolódás

A ráhangolódás biztosítja, hogy a tanulók lelkesen, motiváltan kezdjék el a napot az iskolában, és érzelmi biztonságban érezzék magukat az osztályközösségben. Heti 1-3 alkalommal javasolja a Komplex Alaprogram 20-25 perces foglalkozás keretén belül. A tanulási környezetet célszerű átalakítani úgy, hogy a tanulók körben ülhessenek székeken vagy szőnyegen, így megkönnyítve a kommunikáció feltételeit.

A foglalkozás felépítése ajánlottan a következő:

- Üdvözlés
- Beszélgetés
- Közös tevékenység/játék
- Zárás

A Ráhangolódás megvalósítását javasoljuk a nap elején, javasolt időtartama 25-45 perc, helye a nap kezdésekor vagy osztályfőnöki óra keretében vagy a délutáni foglalkozások elején. Témái megválasztásában segít a Tanítói kézikönyv.

4. „Te órád”

„Te órád” - a diák érdeklődéséhez, igényéhez, saját választásához igazítható, amely órákon az osztálykeret nem feltétlenül kell, hogy érvényesüljön. Az óra kiválasztását a pedagógus segíti.

5. Házi feladat

Házi feladat: sem írásbeli, sem szóbeli házi feladatot nem ad a pedagógus a tanulóknak. Ez nem azt jelenti, hogy elmaradhat a szükséges gyakorlás és rögzítés, hanem azt, hogy a pedagógusnak az iskolai tanórákon kell a tanulókkal ezeket a feladatokat elvégezni. Úgy kell a mindennapokban terveznie és megvalósítania az óráit, hogy legyen elegendő idő a szükséges gyakorlásra és az új ismeretek rögzítésére az órák keretén belül. A pedagógusnak módosítania kell tervezési szokásain: legyen a tanórákon annyi gyakorlás és ismétlés, hogy ne legyen szükség otthoni tanulásra.

6. Értékelés

Az értékelés az iskola nevelőtestülete által elfogadott értékelési rendszer szerint folyik.

Nincs ötös fokozatú skálán történő értékelés a reggeli ráhangolódáson, a délutáni alprogrami foglalkozásokon, illetve azokon az órákon, amelyeken a DFHT módszert használják a pedagógusok.

A Komplex Alaprogram értékelési rendszerében egyaránt jelen van

1. a helyzetfeltáró (diagnosztikus értékelés)
2. a minősítő (szummatív értékelés)
3. a fejlesztő (formatív értékelés).

Fontos szerepe van a helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelésnek. Ennek eredménye feltárja a pedagógus előtt a tanuló előzetes tudását, amire építheti további munkáját. Ez határozza

meg az oktatási tartalmat és a módszereket. A diagnosztikus értékelést nem csak a tanév elején javasoljuk, ajánlott a tanév közben is felmérni, mennyit fejlődött a tanuló tudása. A tanév közben végzett diagnosztikus értékelés eredménye alapján a pedagógus dönthet arról, hogy változtat-e tanítási stratégiáján. A tanév végi diagnosztikus értékelésnél a pedagógus arról kap visszajelzést, milyen szinten sikerült a tananyagot megtanítani, a tanuló pedig arról, hogy mennyire sajátította el a követelményeket.

A minősítő (szummatív) értékelés egy tanulási szakasz lezárásakor, például egy témazáró dolgozat írásakor jelenik meg. Azt minősíti, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot. A minősítő értékelés igen gyakori a hazai iskolákban.

A Komplex Alapprogramban kiemelt szerepe van a személyre szabott, differenciált, fejlesztő (formatív) értékelésnek. Ennek célja nem a minősítés, hanem a tanulás támogatása. A pedagógus, miután felmérte a tanuló tudását, és segítette a tanulónak a tanulási cél kitűzésében, támpontokat ad a megteendő lépésekről. Majd nyomon követi a tanuló egyéni haladását, és személyre szabottan segíti a tanulási folyamatot. A fejlesztő értékelés alkalmazásánál a pedagógus a gyermek önmagához mért fejlődését veszi figyelembe. Folyamatos visszajelzést ad a tanulónak erősségeiről és hiányosságairól, megbeszéli vele a tanulási célokat, az értékelési szempontokat, a teendőket, és a teendők határidejét. A tanuló egyéni haladásáról és erőfeszítéseiről visszajelzést ad. A pedagógus visszajelzésének mindenképpen tartalmaznia kell a tanuló részéről sikeresen megoldott problémákat, a további fejlesztést igénylő területeket és a teendőket.

Az értékelésnek fontos része legyen

- az önértékelés
- a társak értékelése.

Legyen szubjektív, kvalitatív és szöveges.

Figyelembe kell venni az eltérő kiindulási nyelvi szinteket.

III. A pedagógusok helyi intézményi feladatainak áttekintése, illesztése a Komplex Alapprogramhoz

A pedagógusok feladata kiegészül a DFHT órák megszervezésével, a kapcsolódó dokumentumok (óraillusztrációk) elkészítésével.

A választott alprogramokhoz kapcsolódó foglalkozások megszervezése, megtartása, foglalkozás illusztrációk készítése.

Az elkészült óraillusztrációk, foglalkozás illusztrációk, tapasztalatok megosztása a kollégákkal.

Programhoz kapcsolódó további oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.

Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

IV. A szülők és a tanulók tájékoztatása

A szülőket és a tanulókat a programról, annak tartalmáról, megvalósításáról iskola életéről, az iskola igazgatója, és az osztályfőnökök tájékoztatják szóban és írásbeli tájékoztató füzet segítségével.

V. Az iskolában folyó munka időkeretének

1. A Komplex Alapprogram a tanulók kötelező óraszámának a meghatározása tekintetében nem tér el a törvényben szabályozottaktól. Az iskolában folyó munka továbbra is két markánsan elkülönülő egységre oszlik:

a délelőtti időkeretben megvalósuló tanórák során

- kötelező és szabadon tervezhető, nagyobb részben délelőtt szervezett foglalkozásokra, amelynek 80%-át a Komplex Alprogram a pedagógusok módszerbeli gazdagságát tekintve nem szabályozza. A tanítási órák 20%-ában ellenben kívánatos a Komplex Alprogram tanítási-tanulási stratégiájának, a DFHT tanítási-tanulási stratégiának az alkalmazása (differenciált egyéni munka, a rétegmunka, a pármunka, a kooperatív módszerek, a csoportmunka, a drámajáték és a projektmunka).
- A kötelező és szabadon választható időkeret része a „Komplex órák”, a kereszttantervi tartalmak kb. 30%-ának feldolgozása történik ilyen módon.

b. a délutáni időkeretben megvalósuló tanórák során

- a Komplex Alprogram által innovált alprogrami foglalkozások a délutáni időszakra húzódnak;
- zajlik a „Te órád”.

2. Időkeretek:

7.45-8.00	Ráhangelődő beszélgetés
8.00-8.45	Tanítási óra
9.00-9.45	Tanítási óra
10.00-10.45	Tanítási óra
11.00-11.45	Tanítási óra
12.00-12.45	Tanítási óra
12.55-13.40	Tanítási óra
13.40-14.30	Ebéd, szabadidő
14.30-15.30	Alprogrami foglalkozás
15.30-16.00	„ Te órád”

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7.45-8.00	Ráhangolódó beszélgetés		Ráhangolódó beszélgetés		Ráhangolódó beszélgetés
8.00-8.45	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra
9.00-9.45	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra
10.00-10.45	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra
11.00-11.45	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra
12.00-12.45	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra
12.55-13.40	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra	Tanítási óra
13.40-14.30	Ebéd, szabadidő	Ebéd, szabadidő	Ebéd, szabadidő	Ebéd, szabadidő	Ebéd, szabadidő
14.30-15.30	Alprogrami foglalkozás	Alprogrami foglalkozás	Alprogrami foglalkozás	Alprogrami foglalkozás	Alprogrami foglalkozás
15.30-16.00	„ Te órád”	„ Te órád”	„ Te órád”	„ Te órád”	„ Te órád”

Az egyes évfolyamok kötelező óraszámai alapján számított, a DFHT-módszertant alkalmazó órák arányait és a napirendet az alábbi táblázatok mutatják be.

Záró rendelkezések

A pedagógiai program nyilvános. Megtekinthető:

- az iskola honlapján;
- az iskola könyvtárában;
- az igazgatói irodában.
- a fenntartó weboldalán

Ez a pedagógiai program 2023. szeptember 1. napjától hatályos, határozatlan időre szól és módosításáig vagy visszavonásáig érvényes.

Jelen pedagógiai program módosításra javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai közössége,
- az iskola fenntartója
- a diákönkormányzat képviselője

A pedagógiai program a köznevelési intézmények információs tájékoztató felületén (KIR) publikált és az intézmény honlapján nyilvánosságra hozott intézményi közzétételi lista részét képezi. Módosítása esetén a hatályosított dokumentum feltöltése az említett dokumentumgyűjtemények közé az igazgató feladata.

A pedagógiai program elfogadásának legitimációja

Nyilatkozat

A Békéscsabai Baptista Általános Iskola szakmai munkaközösségei képviselőiben és felhatalmazása alapján aláírásunkkal tanúsítjuk, hogy a munkaközösségek a pedagógiai program - adott szakterületet érintő kérdéseiben - véleményezési jogukat gyakorolták.

Békéscsaba, 2023. augusztus 21.

Sebestyén Dr. Kruchió Ilona
munkaközösség-vezető

Záhritné Zahorán Klára
munkaközösség-vezető

BAPTISTA OKTATÁS

Nyilatkozat

A Békéscsabai Baptista Általános Iskola Nevelőtestülete képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt egyetértési jogát gyakorolta. A Nevelőtestület 2023. augusztus 21. napján megtartott értekezletén a szakmai munkaközösségek véleményének kikérése után a Pedagógiai programot megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett, e formában és tartalommal elfogadta.

Békéscsaba, 2023. augusztus 21.

nevelőtestület nevében

Nyilatkozat

A Békéscsabai Baptista Általános Iskola képviselőjében aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai programot jóváhagyom.

Békéscsaba, 2023. augusztus 21.

Koltrán Szilvia
intézményvezető

1. sz. FÜGGELÉK

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- > 2011. évi CXCV. törvény nemzeti köznevelésről;
- > 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól;
- > 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről,
- > 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- > 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról;
- > 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről;
- > 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról;
- > 326/2013. (VIII. 31.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról;
- > 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről;
- > 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről, és alkalmazásáról;
- > 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról;
- > 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről;
- > 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- > A köznevelésért felelős miniszter aktuálisan hatályos rendelete a tanév rendjéről.

Nyilatkozat

Az intézményfenntartó Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy képviselőjében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. 32. § (1) bek. i.) pontja alapján a **Békéscsabai Baptista Általános Iskola Pedagógiai programját** jóváhagyom, s a jóváhagyással válik érvényessé.

Budapest, 2023. 08. 31. ....

BAPTISTA OKIRÁDÁS